Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

Keskustan ja Kampin aluesuunnitelma 2012–2021

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:6

KESKUSTAN JA KAMPIN ALUESUUNNITELMA 2012–2021

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:6 / Katu- ja puisto-osasto
ISBN 978-952-272-299-7
Helsinki 2012

Julkaisija: Helsingin kaupungin rakennusvirasto / Katu- ja puisto-osasto
ISBN: 978-952-272-298-0 (painettu versio), 978-952-272-299-7 (verkkoversio)
ISSN: 1238-9579
Kartat: Pohjakartta-aineisto ©Kaupunkimittausosasto, Helsinki (012/2012)
Valokuvat: Sito-yhtiöt (ellei toisin mainita)

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ 5

SAMMANFATTNING 7

1. JOHDANTO ALUESUUNNITELMAAN 9

2. TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT 11

3. LÄHTÖTIEDOT 14
   - 3.1. Kohdealueen sijainti ja pinta-ala 14
   - 3.2. Maankäyttö 15

4. MAISEMAKUVA, ARVOT JA TOIMINNOT 22
   - 4.1. Maisemalliset lähtökohdat 22
   - 4.2. Toimivuus ja palvelukykyanalyysi 33
   - 4.3. Asukasyhteistyö 52

5. NYKYTILAN ANALYYSI 55
   - 5.1. Arviointimenetelmät 55
   - 5.2. Katujen kuntokartoitus 57
   - 5.3. Torien ja aukioiden kuntokartoitus 61
   - 5.4. Katuviheralueiden nykytilan kuvaus 73
   - 5.5. Puistojen kuntokartoitus 75

6. ALUEEN VAHVUUDET JA KEHITTÄMISTARPEET 84
   - 6.1. Rakennusviraston yleiset tavoitteet 84
   - 6.2. Alueen vahvuudet 85
   - 6.3. Kehittämistarpeet 86

7. SUUNNITELMA 88
   - 7.1. Kadut 88
   - 7.2. Katuviheralueet 98
   - 7.3. Torit ja aukiot 99
   - 7.4. Puistot 103
   - 7.5. Jatkosuunnittelutarpeet 106
   - 7.6. Tarpeita kaupunkisuunnitteluun 111

8. KUSTANNUKSET 112
   - 8.1. Rahoitustarve 112
   - 8.2. Kustannusraami 112

9. KOHDEKOHTAISET SUUNNITELMAT 114
9.1. Bulevardi 114
9.2. Kampin metroaseman ympäristö ja Salomonkadun länsipää 116
9.3. Hietalahden tori 117
9.4. Malminkadun puiden kasvuolosuhteiden parantaminen 118
9.5. Vanhan Kirkkopuiston puukujanteen uusiminen 119

10. LÄHTEET 120

LIITE: KAMPIN JA KESKUSTAN LUMILOGISTIIKKA 121

TIIVISTELMÄ

Keskustan ja Kampin aluesuunnitelma 2012–2021 on rakennusviraston laatima suunnitelma alueen kehittämisvisioista ja ylläpidosta seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. Suunnitelma perustuu selvitykseen yleisten alueiden nykytilasta, asukas- ja kunnossapitotarpeista.

Suunnittelualueeseen kuuluvat Kampin ja Kluuvin kaupunginosien alueet, jotka rajautuvat etelässä Pohjoisesplanadiin ja Bulevardiin, Lännessä Hietalahdenrantaan ja Mechelininkatuun, pohjoisessa Pohjoiseen Rautatienkatuun ja idässä Unioninkatuun ja Fabianinkatuun. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita.

Aluesuunnitelman avulla kohdennetaan alueen kunnossapidon ja rakentamisen määrärahoja. Suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys.

Suunnittelun lähtökohtana ovat käyttäjäkysely, lähtötietoanalyysit sekä kunto- ja tarvekartoitus. Asukkaiden kokemuksia ja tarpeita on kartoitettu käyttäjäkyselyllä ennen suunnittelua. Lähtötietoanalyysi perustuu tietoihin alueen maastosta, rakennuskannasta, väestöstä. Maastossa tehdyssä kunto- ja tarvekartoituksessa tarkastellaan koko alueen maisemakuvan kokonaispiirteitä sekä kunnostus- ja kehittämistarpeita. Maastossa on tarkistettu kulkuyhteyksien, esteettömyyden, puhtaanapidon, kalustuksen ja palvelujen toimivuutta ja laatua sekä alueiden ylläpitoluokitusta päivitys- ja muutostarpeineen. Osasta peruskorjaus- ja kunnostuskohteista laadittiin hankeohjelmat. Suunnitelmassa toteutettaviksi esitetyistä toimenpiteistä laskettiin kustannusarviot.

Keskusta ja Kamppi ovat kerroksellista, tiiviisti rakennettua kantakaupunkia, jossa viheralueet ovat tyypillisesti pieniä korttelipuistoja. Alueella sijaitsee useita kansallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisia ympäristöjä. Esitetyillä toimenpiteillä pyritään

säilyttämään ja vahvistamaan kaupunginosan ominaispiirteitä ja korjaamaan havaittuja puutteita. Tavoitteena on taata katujen, torien ja aukioiden laatu ja viihtyisyys sekä kulkureittien toimivuus, turvallisuus ja esteettömyys.

Perusparannuskohteiksi valittiin kohteita, joiden toimivuuden ja ympäristön laadun parantaminen edellyttävät huomattavan suuria toimenpiteitä. Merkittävimmät katujen ja aukioiden peruskorjauskohteet ovat Bulevardi, Hietalahden tori ja Kampin metroaseman ympäristö. Merkittävä peruskorjattava katuviherkohde on Malminkadun katupuiden uudistaminen. Suurimmat puistojen peruskorjauskohteet ovat Lönnrothin puiston historiallisen kiveyksen kunnostaminen, Vanhan kirkkopuiston pääkäytävän puukujanteen uudistaminen sekä Vanhan kirkkopuiston ja Työmiehenpuistikon leikkipaikkojen peruskorjaus. Lisäksi on esitetty monia pienempiä kunnostuskohteita.

Suunnitelmassa esitetään myös useita jatkosuunnittelutarpeita. Tällaisia ovat mm. tapahtumajärjestämisen ohjeistusta ja koordinointia koskeva suunnittelu, opastuksen parantaminen ja pyöräilytoimintojen verkoston suunnittelu.

SAMMANFATTNING

Områdesplanen 2012–2021 för centrum och Kampen är byggnadskontorets tioårsplan för visioner om områdets utveckling och för områdets underhåll. Planen baserar sig på en utredning av de allmänna områdenas nuläge och målsättningar utgående från områdets invånares behov och områdets underhållsbehov.

Planeringsområdet omfattar de områden i stadsdelarna Kampen och Gloet som i söder avgränsar till Norra Esplanaden och Bulevarden, i väster till Sandvikskajen och Mechelingatan, i norr till Norra Järnvägsgatan och i öster till Unionsgatan och Fabiansgatan. Planen gäller allmänna områden som har planlagts som gatu- och parkområden.

Med hjälp av områdesplanen inriktas områdets underhålls- och bygganslag. I planen presenteras målnivån för underhåll och grundlig renovering av de allmänna områdena och för de tjänster som byggnadskontoret tillhandahåller samt åtgärdernas skyndsamhetsordning.

Utgångspunkten för planeringen är en användarenkät, analyser av bakgrundsinformation samt en konditions- och behovsutredning. Invånarnas erfarenheter och behov har kartlagts med en användarenkät före planeringen. Analysen av bakgrundsinformation baserar sig på information om områdets terräng, byggnadsbestånd och invånare. I konditions- och behovsutredningen som gjorts i terrängen granskas helhetsdragen och behoven av sanering och utveckling i hela områdets landskapsbild. I terrängen har man granskat funktionen och kvaliteten av trafikförbindelser, tillgänglighet, renhållning, möblemang och tjänster samt områdenas underhållsklassificering jämte behoven av uppdatering och ändringar. För en del sanerings- och iståndsättningsobjekt utarbetades projektplaner. För åtgärderna som framläggs i planen gjordes kostnadskalkyler.

Centrum och Kampen är skiktade och tätt bebyggda innerstadsområden där typiska grönområden är små kvartersparker. I området finns flera nationellt betydande

kulturhistoriska miljöer. Med de föreslagna åtgärderna försöker man bevara och stärka särdragen i stadsdelen och åtgärda iakttagna brister. Målsättningen är att garantera att gator, torg och skvärer håller hög kvalitet och är trivsamma och att trafiklederna fungerar, är trygga och tillgängliga.

Som grundförbättringsobjekt valdes objekt där förbättringen av funktionaliteten och miljöns kvalitet kräver mycket omfattande åtgärder. De viktigaste grundförbättringsobjekten i fråga om gator och skvärer är Bulevarden, Sandvikstorget och området kring Kampens metrostation. Ett viktigt grundförbättringsobjekt är föryngringen av träden längs Malmgatan. De största grundförbättringsobjekten i parkerna är upprustningen av den historiska stenbeläggningen på Lönnrotsskvären, föryngringen av trädallén längs Gamla kyrkoparkens huvudgång samt grundförbättringen av lekplatserna i Gamla kyrkoparken och Arbetarparken. Utöver dessa har många mindre saneringsobjekt föreslagits.

I planen beskrivs även många behov av fortsatt planering. Dessa är bl.a. planering av instruktioner för anordnande och koordinering av evenemang, förbättring av skyltningen och planering av nätverket av cykeltrafikens funktioner.

1. JOHDANTO ALUESUUNNITELMAAN

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puisto-alueiden ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Aluesuunnitelma on selvitys yleisten alueiden nykytilasta ja tulevaisuuden tavoitteista lähtökohtana alueen asukas- ja kunnossapitotarpeet. Aluesuunnitelman tavoitteena on luoda visio alueen katujen ja puistojen luonteesta ja tavoitetilasta sekä asettaa tavoitteet Keskustan ja Kampin alueen yleisten alueiden kehittämiselle ja ylläpidolle pitkällä aikavälillä. Suunnittelualue rajautuu etelässä Pohjoisesplanadiin ja Bulevardiin, Lännessä Hietalahdenrantaan ja Mechelininkatuun, pohjoisessa Pohjoiseen Rautatienkatuun ja idässä Unioninkatuun ja Fabianinkatuun. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita.

Aluesuunnitelmatyön taustalla on alueella vuonna 2008 suoritettu käyttäjäkysely, jonka avulla on kartoitettu asukkaiden mielipiteitä ja toiveita alueen ja eri osa-alueiden toimivuudesta, viihtyisyydestä ja kunnosta. Käyttäjäkyselyn yhteydessä asukkailla oli mahdollisuus esittää toiveita alueen kehittämiseksi.

Maastokartoitukset tehtiin kesän 2010 aikana ja suunnitelma-osuus laadittiin syksyn 2010 aikana. Työn lähtökohtia ja tavoitteita esiteltiin yleisölle näyttelytila Laiturissa pidetyssä näyttelyssä ja vuorovaikutustilaisuudessa 25.11.2010. Näyttelyssä ja rakennusviraston Internetsivuilla on ollut mahdollisuus antaa palautetta ja palaute on otettu huomioon suunnitelmatyössä. Suunnittelun vaiheita oli mahdollista seurata ja materiaalia kommentoida myös rakennusviraston Internet-sivujen kautta koko suunnittelutyön ajan.

Katu- ja puisto-osaston johtoryhmä hyväksyi suunnitelman linjaukset, painotukset ja suunnitelman mukaiset kustannukset XXXXXX €. Yleisten töiden lautakunta hyväksyi suunnitelman XX.XX.XXXX ohjeellisena noudatettavaksi.

Aluesuunnitelman laadintaprosessista ja puistojen kartoituksesta ja suunnittelusta on vastannut aluesuunnittelija Anu Kiiskinen ja suunnitteluinsinööri Marko Jylhänlehto on toiminut asiantuntijana erikoisalanaan kadut ja tekninen suunnittelu. Projektisuunnittelija Jyrki Ulvila on valmistellut karttamateriaalin, jonka pohjalta konsultti laati analyysin alueesta. Vuorovaikutuksesta ja tiedottamisesta on vastannut projektisuunnittelija Tarja Lahin.

Sito-yhtiöt on toiminut konsulttina suunnitelman laatimisessa. Sito-yhtiöiden työryhmään kuuluivat projektipäällikkö, taiteen lisensiaatti Ulla-Kirsti Junttila, kunnossapidosta vastaavina diplomi-insinööri Anne Kasari ja diplomi-insinööri Taina Rantanen, katuviherasioista vastaavana hortonomi Jouko Waris, lumilogistiikkaselvityksestä vastaavana diplomi-insinööri Susanna Leinonen, avustajina diplomi-insinööri Iida-Maria Rantanen ja insinööri Ville Pöysti sekä raportin taitosta vastaavana tekn. yo. Minna Hakola.

2. TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT

Suunnittelualueen rajaus

Suunnittelualue rajautuu etelässä Pohjoisesplanadiin ja Bulevardiin, Lännessä Hietalahdenrantaan ja Mechelininkatuun, pohjoisessa Pohjoiseen Rautatienkatuun ja idässä Unioninkatuun ja Fabianinkatuun. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita.

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

Suunnittelualueen rajaus.

Suunnittelun tavoitteet

Työn tavoitteena on luoda visio suunnittelualueen katujen ja puistojen luonteesta ja tavoitetilasta sekä kartoittaa alueen kuntoa ja tarpeita. Aluesuunnitelman yleisenä tavoitteena on turvallinen, kestävä, toimiva, viihtyisä ja esteetön ympäristö.

Suunnitelmassa tarkastellaan katu- ja puistoalueiden kuntoa ja palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita. Tarkoituksena on koota havaitut tarpeet, erilaiset toiveet ja ideat tavoitesuunnitelmaksi, jonka avulla kohdennetaan alueen kunnossapidon ja rakentamisen määrärahoja. Suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys.

Esitettävillä toimenpiteillä on tarkoitus korostaa alueen vahvuuksia ja korjata havaittuja heikkouksia. Tavoitteena on myös määritellä mahdollisia uusia kehittämisideoita yleisten alueiden käytettävyyden, kaupunki- ja maisemakuvan sekä viihtyisyyden parantamiseksi. Alueen miljöön ominaispiirteitä pyritään ylläpitämään ja vahvistamaan.

Suunnitelman lähtökohdat

Aluesuunnittelu koostuu lähtötietoanalyyseistä sekä kunto- ja tarvekartoituksesta, joiden tulokset on raportoitu tässä julkaisussa. Lähtötietoanalyysi on esitetty luvuissa 3 ja 4. Asukkaiden tarpeita ja huomioita kartoittava käyttäjäkysely toteutettiin (2009).

Katualueista laadittiin kunto- ja tarvekartoitus syksyllä 2010. Kartoituksessa on tarkasteltu koko alueen maisemakuvan kokonaispiirteitä sekä kunnostus- ja kehittämistarpeita. Maastossa on tarkistettu katujen ylläpitoluokitus päivitys- ja muutostarpeineen. Myös ulkovalaistuksen, reittiyhteyksien, esteettömyyden, yleisen tason jätehuollon ja puhtaanapidon tason, kalustuksen ja palveluiden puutteiden sekä parantamis- että muutostarpeiden tarkastelu on tehty tarvekartoituksen yhteydessä. Maastokartoituksen perusteella laskettiin myös alueen kokonaisrahoitustarve, eli se

rahamäärä, joka tarvittaisiin kaikkien havaittujen puutteiden korjaamiseen.

Lähtötietojen, maastokartoituksen ja asukaspalautteen perusteella tehtiin ehdotus kunnostettavista kohteista, jotka luokiteltiin rahoitustavan mukaan peruskorjaus- ja kunnossapitokohteisiin sekä kiireellisesti kunnostettaviin ensikunnostuskohteisiin. Osasta perusparannuskohteita sekä kunnostuskohteita laadittiin hankeohjelmat. Suunnitelmassa toteutettaviksi esitetyistä toimenpiteistä laskettiin kustannusarviot.

3. LÄHTÖTIEDOT

3.1. Kohdealueen sijainti ja pinta-ala

Suunnittelualue sijaitsee eteläisessä suurpiirissä Kluuvin ja Kampin kaupunginosissa ja se käsittää Helsingin keskeisimmän liikekeskusta alueen ja sen länsipuoliset asuinalueet Helsingin niemellä. Suunnittelualue rajautuu etelässä Pohjoisesplanadiin ja Bulevardiin, Lännessä Hietalahdenrantaan ja Mechelininkatuun, pohjoisessa Pohjoiseen Rautatienkatuun ja idässä Unioninkatuun ja Fabianinkatuun.

Suunnittelualueeseen kuuluvat asemakaavan mukaiset kadut, aukiot ja torit sekä puistot. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 53 hehtaaria, josta katualueiden osuus on noin 50 hehtaaria ja viheralueiden pinta-ala noin 3 hehtaaria. Alueella on noin 10 000 asukasta, joista suurin osa asuu Kampin alueella. Alueen asukasmäärä on suhteellisen vähäinen, koska suuri osa alueesta on liikekeskustaa, jolla ei ole asuintaloja. Suunnittelualueen puistot ovat kaikki rakennettuja puistoja. Asukasmäärään nähden viheralueita on vähän, noin 3 neliömetriä asukasta kohti.

Suunnittelualueen sijaintikartta.

3.2. Maankäyttö

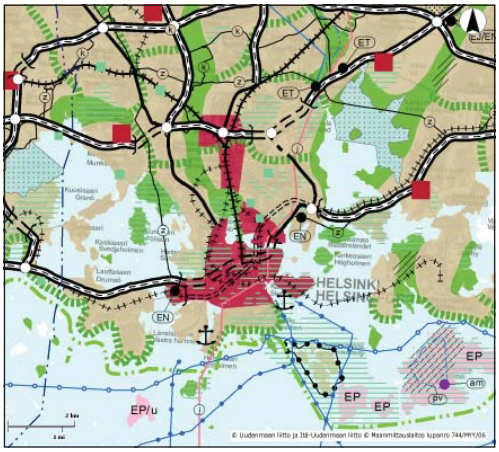

Maakuntakaavassa koko suunnnittelualue on merkitty keskustatoimintojen alueeksi (ote Uudenmaan maakuntakaavasta 2006).

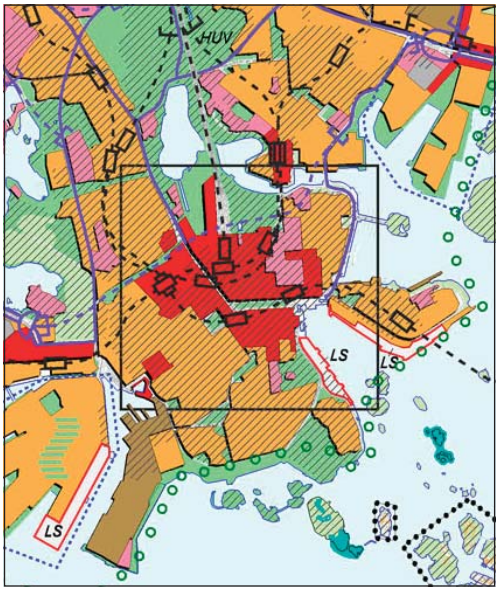

Yleiskaavassa alue on keskustatoimintojen, hallinnon ja julkisten palvelujen aluetta sekä asunto- ja toimitila-aluetta (ote Helsingin yleiskaavasta 2002).

Maakuntakaava ja yleiskaava 2002

Uudenmaan maakuntakaavassa, jonka ympäristöministeriö on vahvistanut vuonna 2006, koko suunnnittelualue on merkitty keskustatoimintojen alueeksi. Keskusta on joukkoliikenteen valtakunnallisesti merkittävä solmukohta. Lisäksi alueella on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeitä alueita ja kohteita.

Yleiskaavassa 2002 suurin osa alueesta on osoitettu keskustatoimintojen alueeksi. Aluetta kehitetään hallinnon kaupan ja julkisten palvelujen, asumisen, virkistyksen sekä alueen vaatiman yhdyskuntateknisen huollon ja liikenteen käyttöön. Alueen itäosassa Fabianinkadun ja Unioninkadun alue on määritelty hallinnon ja julkisten palvelujen ja korkeakoulutuksen alueeksi, jota kehiteteään edelleen vastaavaan käyttöön. Alueen länsiosan ruutukaava-alue on merkitty kerrostalovaltaiseksi asunto ja toimitila-alueeksi, jota kehitetään kaupan, julkisten palvelujen ja virkistyksen käyttöön sekä ympäristöhaittoja aiheuttamattomaan toimitilakäyttöön.

Koko alue on merkitty yleiskaavassa kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi, jota käytetään siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät.

Asemakaavoitus

Koko suunnittelualue on asemakaavoitettu. Liike- ja toimistorakentaminen keskittyy erityisesti Kampin keskuksen ympäristöön ja Mannerheimintien itäpuolisille alueille. Keskustassa on useita merkittäviä joukkoliikenteen terminaaleja ja asemia. Asuinalueet sijoittuvat pääosin Annankadun länsipuolella olevalle ruutukaava-alueelle. Alue on tiiviisti rakennettua umpikorttelialuetta ja alueen asuintalot ovat pääosin kerrostaloja. Poikkeuksen muodostaa ns. Ruoholahden villojen alue, jolla on matalia, puurakenteisia asuintaloja. Julkisten rakennusten ja julkisten palvelujen tontteja on eri puolilla aluetta. Keskeisimmät liike- ja toimistorakennusten alueet sijoittuvat Kampin keskuksen ympäristöön ja Mannerhei-

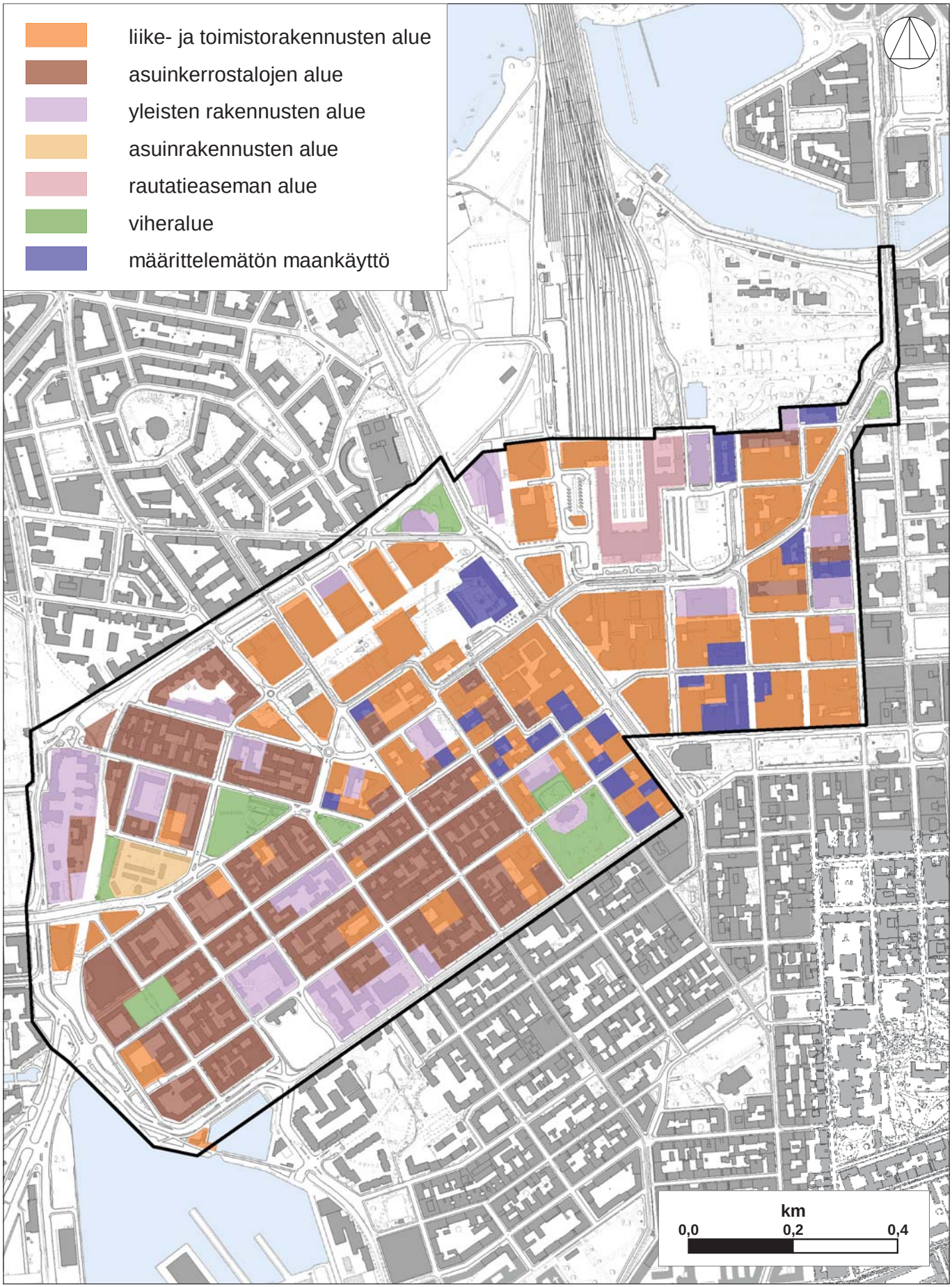

Asemakaavoitus suunnittelualueella.

mintien itäpuolisille alueille rautatieaseman lähistölle.

Viheralueet sijoittuvat eri puolille aluetta erillisiksi puistoiksi, joiden välillä ei ole viheryhteyksiä. Suunnittelualueella on 6 puistoa, joista suurin osa on vanhoja. Osa puistoista on erityisen merkittäviä historiallisia puistoja, joiden luonne on enemmänkin edustuksellinen kuin aktiiviseen toimintaan ja käyttöön perustuva. Lisäksi alueella on pieniä, pääasiassa lähialuetta palvelevia puistoja, joilla on mm. leikkitoimintoja.

Alueen maankäytön muutokset

Helsingin asemakaavoitusta ohjaa Yleiskaava 2002. Keskustan ja Kampin alueella on tapahtunut viime vuosina suuria muutoksia erityisesti Kampin Keskuksen ja entisen satamaradan alueella sekä Keskuskadulla, jossa on toteutunut ja käynnissä monia laajoja korttelialueiden uudisrakennus- ja muutostöitä. Keskuskadun kävelykadun eteläosa on valmistunut ja pohjoisosa valmistuu todennäköisesti vuonna 2013, jolloin Makkara-talon peruskorjaus valmistuu.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on laadittu maanalainen kaava, joka mahdollistaa maanalaiset jalankulkuyhteydet Keskuskadun ja Aleksanterinkadun liittymästä Makkarataloon ja nykyiseen Asematunneliin. Kaupunkisuunnitteluvirastossa selvitetään myös mahdollisuutta sijoittaa Rautatientorin alle maanalaista rakentamista, mutta sen vaikutusta alueen kaavoitukseen ei voida vielä ennakoida.

Simonkadun ja Narinkkatorin väliselle alueelle on kaavamuuoksella varattu tontti ”Hiljaisuuden kappelille”. Kappelin yhteyteen tontille rakennetaan pieni aukio osittain nykyisen Forumin pysäköintilaitoksen sisäänajoluiskan päälle. Samalla uusitaan Simonkadulta Narinkkatorille johtavat portaat.

Uusia kaavamuutosalueita on vähän ja ne sijoittuvat suppeille alueille, joilla niiden merkitys yleisten alueiden kehitykseen on suhteellisen vähäinen. Tällaisia muutosalueita ovat mm. Kampin metroaseman ympäristö ja Eteläisen rautatienkadun länsi-

pää, jonne on suunnitteilla lisärakentamista. Korttelien sisäisiä muutoksia on tulossa mm. Lönnrotinkadun ja Hietalahdenkadun kulmassa olevaan yleisten rakennusten kortteliin, josta tullaan purkamaan vanha puutalo ja johon kaavoitetaan lisärakentamista. Näillä alueilla kaavoitus ei tule lähivuosina vaikuttamaan merkittävästi julkisiin alueisiin.

Liikenteen suunnitteluhankkeet

Keskustan ja Kampin alueet ovat liikenteellisesti erittäin merkittäviä. Alueen kautta kulkevat tai alueelle päättyvät kaikki merkittävimmät paikallisen ja valtakunnallisen julkisen liikenteet linjastot, rautatie, lähi- ja kaukoliikenteen linja-autot, metro ja raitiotie, jonka uudet linjaukset kulkevat Kampin Keskuksen kautta. Jätkäsaareen johtavaa uutta raitiotielinjaa rakennetaan Kampista Ruoholahteen parhaillaan ja se tulee valmistumaan vuonna 2011. Lisäksi alueelta on bussiyhteys Helsinki-Vantaan lentoasemalle.

Alueen suurin liikennehanke on Pisara-rata, jonka linjaus kulkee Keskusta-alueen alitse ja tuo valmistuessaan alueelle maanalaisen Keskustan aseman, josta on jalankulkuyhteydet Kampin terminaaliin ja Rautatieasemalle sekä useita sisäänkäyntejä, jotka sijoittuvat pääasiassa rakennuksiin, mutta myös katutilaan. Suunnitelma sisäänkäyntien osalta voi kuitenkin vielä muuttua, eikä toteutuksesta ole vielä päätetty.

Kampin keskuksen kauko- ja lähiliikenteen bussiterminaalien käyttöönotto on keskittänyt bussiliikenteen Kamppiin ja Elielinaukiolle sekä Rautatientorille. Erottajanaukion bussiterminaalin poistuminen Erottajan kaavoituksen myötä muuttaa Lauttasaaren suunnan bussiliikenteen kauttakulkuliikenteeksi, jolla on vain pysäkki Erottajalla. Muuten bussiliikenteessä ei ole suunnitteilla suuria muutoksia.

Alueen pysäköinti on muuttunut merkittävästi, kun Forumin ja Kluuvin pysäköintilaitosten rinnalla otettiin vuonna 2010 käyttöön Mannerheimintien ja Keskuskadun alle sijoittuvat pysäköintilai-

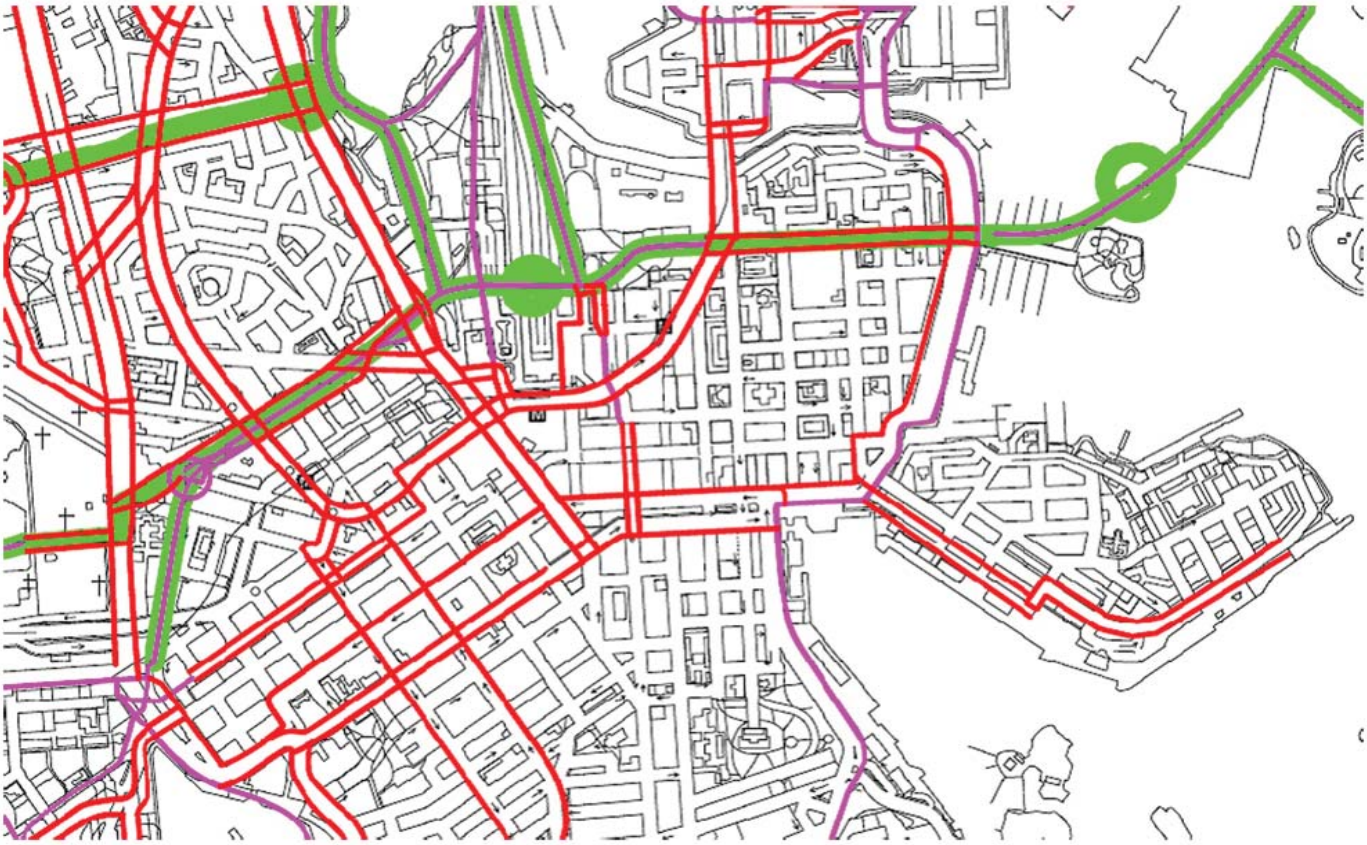

Pyöräilyn tavoiteverkko, luonnos 1.3.2012, kaupunkisuunnitteluvirasto, liikennesuunnitteluosasto
Lounnoksessa on visioitu pyöräilyverkostoa keskustassa.
Vihreällä on merkitty laadukkaita pöyräilykäytäviä, jotka mahdollistavat nopean pyöräilyn, punaiset pääreittejä, joilla pyöräliikenne on järjestetty yksisuuntaisena ja violetilla pääreittejä, joilla on kaksisuuntainen järjestely.

tokset, joihin on ajoyhteys Kalevankadulta ja Ruoholahdesta.

Keskustaa pyritään kehittämään kävelijöiden ja pyöräilijöiden näkökulmasta edelleen kaupunkisuunnitteluvirastossa.

Satamaradan kuilu muuttuu jajankulku- ja pyöräilyväyläksi, Baanaksi. Se johtaa yhtenäisenä Ruoholahdesta Töölönlahdelle alittaen kaikki risteävät kadut eri tasossa. Raitilta tulee useita porras- ja luiskayhteyksiä alueen katuverkkoon ja sen reunoille jää paikoin leveä vihervyöhyke, joka korostaa raitin luonnetta virkistysalueena.

Mannerheimintien itäpuolen pyöräteiden uudelleen järjestäminen tulee mahdolliseksi Erottajanaukion muutosten ja raitiotiejärjestelyjen uusimisen myötä. Pyörätiejärjestelyt liittyvät Helsingin pääväylien kehitystyöhön ja kaupunkisuunnitteluviraston suunnitelmiin polkupyöräilyn parantamisesta.

4. MAISEMAKUVA, ARVOT JA

HELSINKI

PÄÄULKOILUREITISTÖ

PÄÄKARTTA, TAVOITETILANNE

SEUDULLISET	PAIKALLISET	
		ULKOILUREITTI, JOKA SIJAITSEE VIRKISTYSYMPÄRISTÖSSÄ
		ULKOILUREITIN OSA, JOKA SIJAITSEE KADUN VARRESSA TAI VASTAAVASSA YMPÄRISTÖSSÄ
		SILTA TAI ALIKÄYTÄVÄ
		LAUTTA-, VENE-, TMS. YHTEYS

Pääulkoilureitistö, Kaupunkisuunnitteluvirasto

TOIMINNOT

4.1. Maisemalliset lähtökohdat

Maastomuodot ja maaperä

Keskustan ja Kampin alueet sijoittuvat hyvin vaihtelevaan maastoon. Kampina alueen keskiosa sijoittuu harjanteelle, jonka korkein kohta sijoittuu pohjois-etelä-suuntaisena Annankadun ja Fredrikinkadun väliselle alueelle. Sieltä maasto laskee suhteellisen jyrkästi itään Rautatientorille, jossa on maaston alin kohta ja loivemmin länteen Mechelininkadulle, jossa maasto on alimmillaan lännessä.

Alueen itäosa on entistä merenpohjaa, ns. Kluuvinlahden aluetta, jonka maaperä on pehmeää. Kampin harjannealueella maaperä on kalliota. Ruoholahdessa ja Hietalahden rannassa on runsaita täyttöalueita, joilla lähisaaria on yhdistetty ja liitetty ranta-alueisiin.

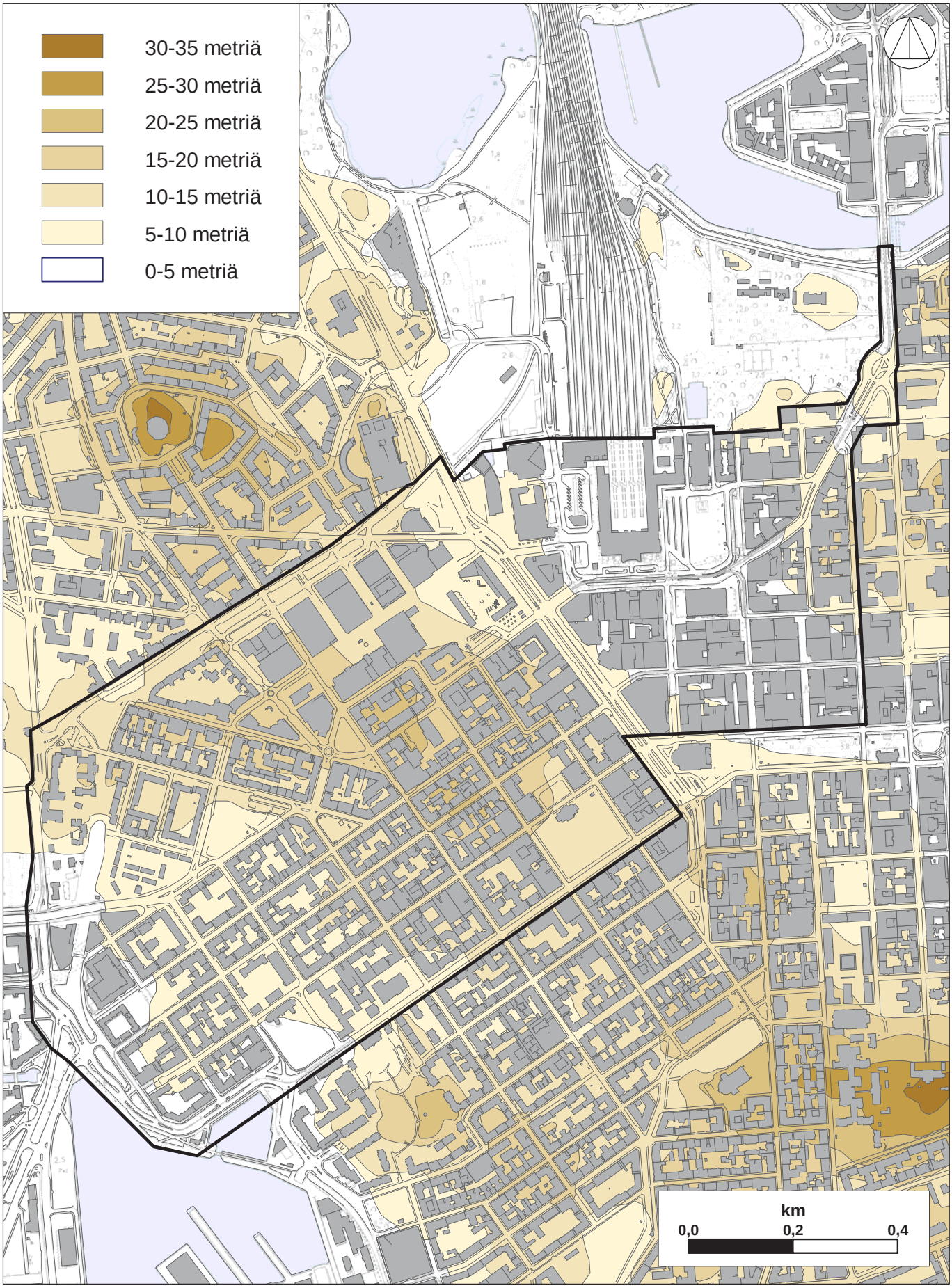

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

Alueen topografia.

Pintavedet

Katualueet ovat kokonaan viemäröityjä niin, että pintavedet (hulevedet) on johdettu hulevesikaivoihin ja viemäreihin. Ainoastaan puistoissa sadevedet imeytyvät maastoon siltä osin, kun puistojen pintamateriaalit luontaisesti läpäisevät kosteutta. Alueen puistoissa ei ole erityisiä hulevesien imeytysjärjestelmiä.

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

Alueen tulva-alueita ovat vanhan Kluuvinlahden alue ja Hietalahden ranta.

Historia ja kehitysvaiheet

Keskustan ja Kampin alueet ovat Helsingin vanhimpia tiiviisti rakennettuja alueita. Esplanadin, Bulevardin ja Mannerheimintien linjaukset sekä osa kortteleista näkyy jo Pehr Granstedin mittauskartassa vuodelta 1823 ja Carl Ludvig Engelin ehdotuksessa Mikonkadun ja Mannerheimintien välisen alueen kortteli- ja tonttijakoa varten vuodelta 1839. Lähes nykyisessä muodossaan kadut ja korttelit näkyvät Claës Kjerrströmin mittauskartassa vuodelta 1878. Silloin rautatieasema oli jo sijoittunut lähes nykyiselle paikalleen, vähän nykyistä asemarakennusta etelämmäs. Kampin aluetta hallitsivat Turun kasarmin rakennukset, joista edelleen on jäljellä entinen linja-autoasemarakennus, jossa sijaitsee nykyisin mm. näyttelytila Laituri.

Rakennuskanta on suurelta osin muuttunut niin, että alun perin matalat puutalot on korvattu pääosin kivirakenteisilla kerrostaloilla, joiden rakentaminen alkoi muuttaa kaupunkikuvaa voimakkaasti 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkupuolella. Kampin alueella on jäljellä vain muutamia yksittäisiä puisia kaupunkitaloja ja suojeltu Ruoholahden villojen alue.

Rakennuskannan ikärakenne vaihtelee jopa korttelien sisällä hyvin paljon niin, että 1800-luvulla ja 1900-luvun eri-ikäiset rakennukset ovat sekoittuneet muodostamatta rakennuskannaltaan yhtenäisiä kokonaisuuksia. Vanhimmat, 1800-luvulla rakennetut rakennukset sijoittuvat eri puolille aluetta pääosin yksittäisinä rakennuksina ja vain muutamana kokonaisena korttelina. Vastaavasti 1900-luvulla eri vuosikymmeninä rakennetut rakennukset ovat sekoittuneet. Kampin Keskuksen ja rautatieaseman ympäristössä, alueen pohjoisosassa on suhteellisen yhtenäinen 1980-luvun jälkeen syntynyt liike- ja toimistorakennusten ja julkisten rakennusten vyöhyke.

Alueella on monia historiallisesti arvokkaita kohteita. Museoviraston listalla ”Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY” (perustuu Valtioneuvoston päätökseen 22.12.2009) ovat Bulevardin ympäristö rakennuksineen, Aleksanterinkadun ja Esplanadin puiston ympäristö rakennuksineen, Rautatientorin ympäristö rakennuksineen, Unioninkadun ympä-

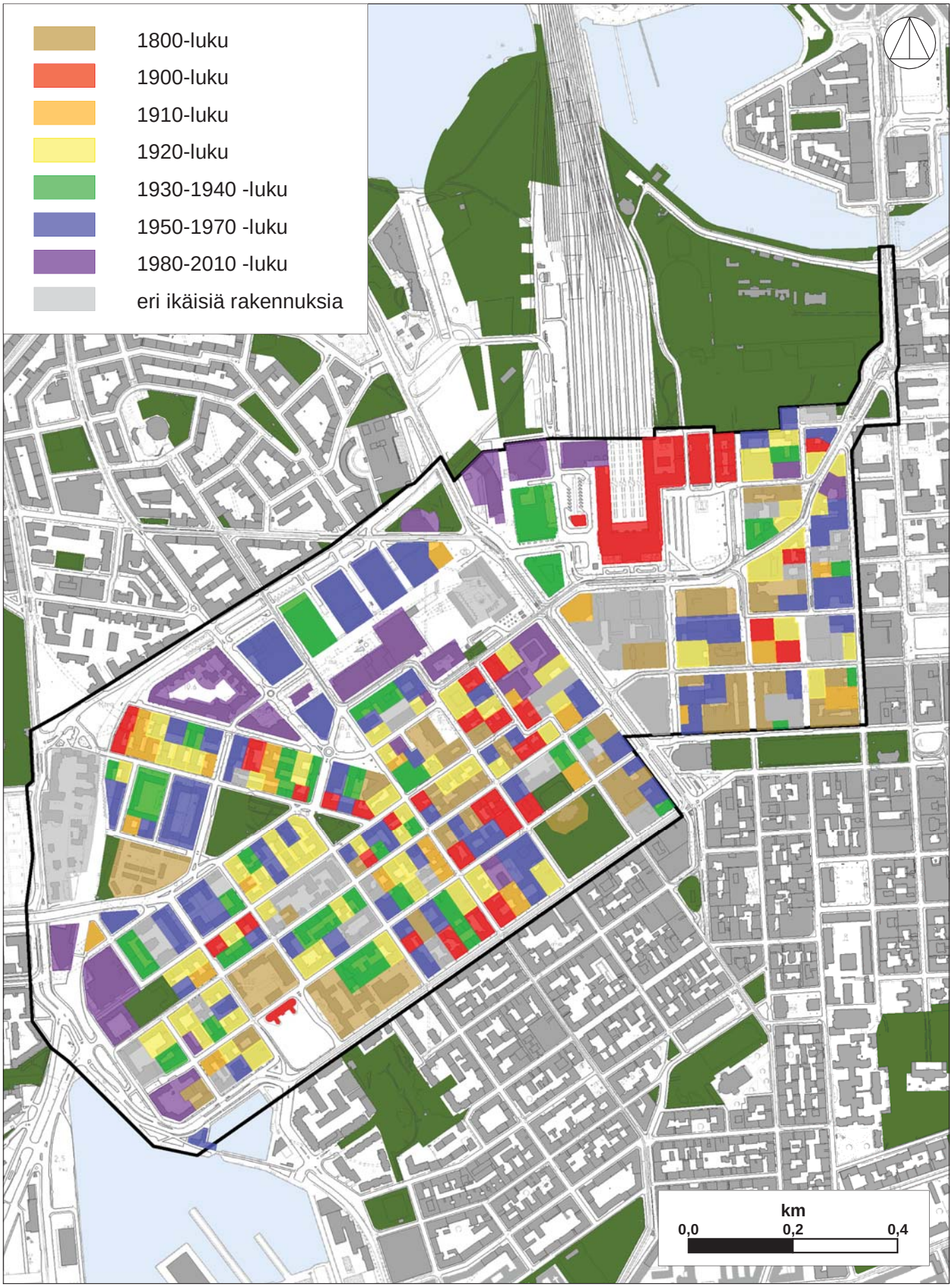

Rakentamisen vuosikymmenet.

Valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt (RKY).

Asemakaavalla suojellut kohteet.

ristö sekä muutamia yksittäisiä rakennuskokonaisuuksia, kuten Lasipalatsi ympäristöineen. Lisäksi asetuksella on suojeltu muutamia valtion omistuksessa olevia rakennuksia. Asemakaavalla on suojeltu Keskuskatu sekä Aleksanterinkadun länsipää Keskuskadulta Kolmensepänaukiolle. Lisäksi asemakaavalla on suojeltu muutamia rakennuksia ja erilliskohteita, kuten Postitalon ja Sokoksen tavaratalon ympäristön puurivit. Alueen korttelirakenne on tiivis umpikorttelirakenne. Rakennusten korkeus on pääosin 4–6 kerrosta.

Miljöön ja maiseman arvot

Miljöön ja maiseman arvot ovat pääosin historiallisessa rakennetussa ympäristössä. Suurin osa alueesta on luokiteltu kuuluvaksi miljöötyypiltään historialliseen keskustaan. Rautatientorin ympäristö ja Marian sairaalan ympäristö muodostavat merkittävät julkisten rakennusten ympäristöt. Ruoholahden villat ovat esimerkki alun perin työväestölle rakennetusta pientaloalueesta. Mannerheimintie ja Unioninkatu muodostavat merkittävimmät julkiset katutilat, muut kadut ovat liikenteen ympäristöä. Kampin 1980-luvun jälkeen rakennetut liike- ja toimistokorttelit sekä niiden ja rautatieaseman väliset uudet alueet ovat miljöötyypiltään määrittelemättömiä uusia alueita.

Helsingin kaupungin yleiskaavassa 2002 alueen maisemakulttuurin kannalta merkittävimpiä kohteita ovat aikakaudelleen tyypilliset puistot, puistikot ja aukiot, johon kuuluvat kaikki alueen puistot ja Simonpuistikko. Työmiehenpuistikko kuuluu Ruoholahden villojen ohella ympäristöarvoiltaan kiinnostavaan asuinaluekokonaisuuteen, jollaiseksi on luokiteltu myös muutamia julkisten rakennusten tontteja.

Tiedot Helsingin kaupungin yleiskaava 2002:n liitekartoista

Pääasiallinen miljöötyyppi on historiallinen keskusta.

Tiedot Helsingin kaupungin yleiskaava 2002:n liitekartoista

Maisemakulttuuri.

4.2. Toimivuus ja palvelukyky

Väestö

Alueen väkiluku oli vuonna 2008 noin 10 000 henkeä, joista suurin osa asuu Kampin alueella. Kluuvin alueella on vain muutamia satoja asukkaita. Asukkaista suurin osa sijoittuu ikäryhmään 18–64-vuotiaat. Yli 64-vuotiaiden osuus on noin 15 % asukkaista. Lasten osuus alueella on hyvin vähäinen ja jää alle 10 %.

Väestöennusteen mukaan suunnittelualueen asukasmäärä tulee olemaan vuonna 2017 vähän nykyistä pienempi ja ikäjakautuma muuttuu niin, että vanhusväestön suhteellinen osuus asukkaista kasvaa. Aluesuunnitelmassa pyritään huomioimaan väestön muutosennusteet. Erityisesti kiinnitetään huomiota kasvavan vanhusväestön tarpeisiin ja esteettömän ja turvallisen ympäristön luomiseen ja ylläpitämiseen. Esteettömyyden osalta tarvitta-

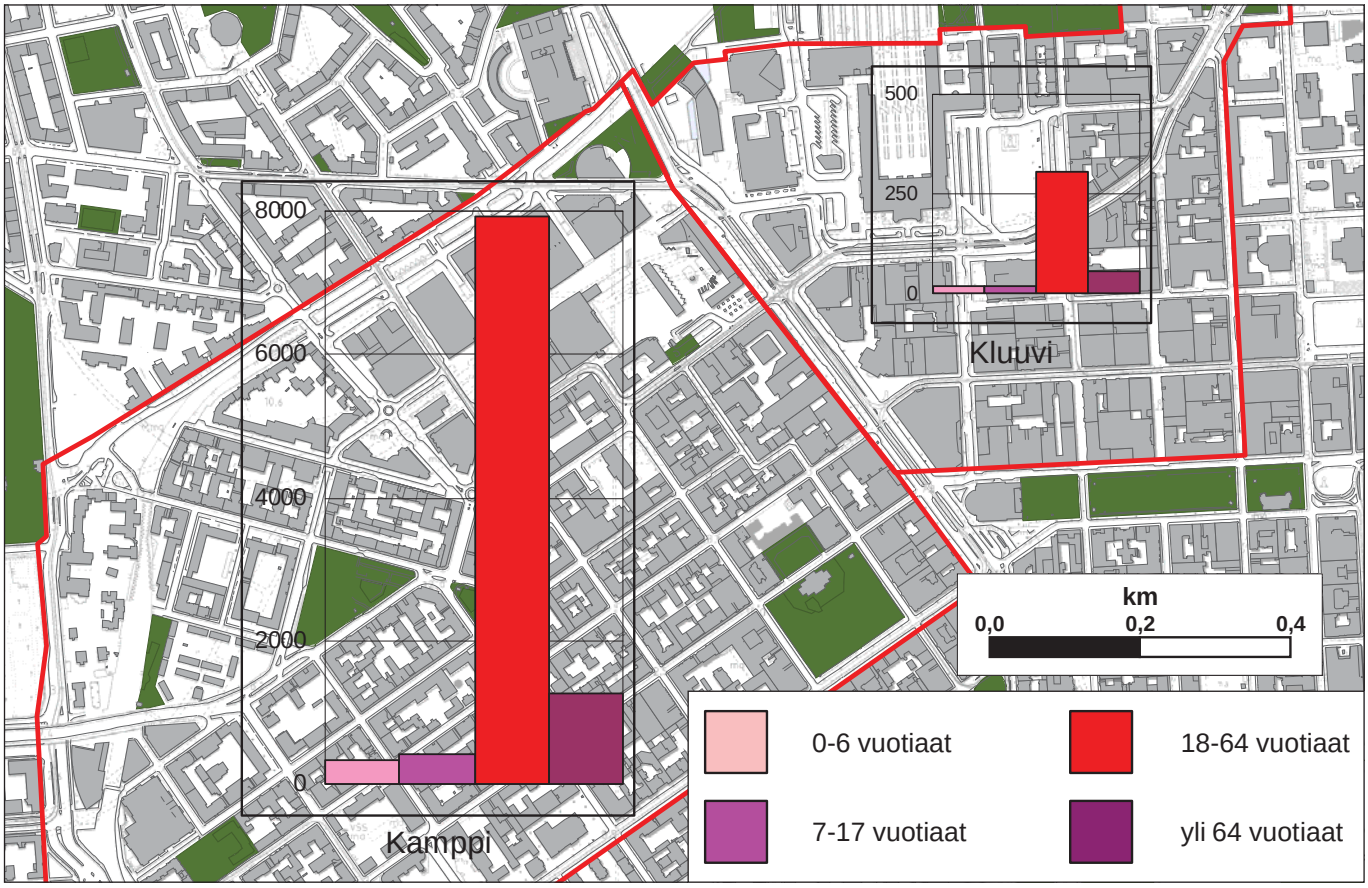

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 036 / 2008

Väestön ikäjakauma suunnittelualueella vuonna 2008.

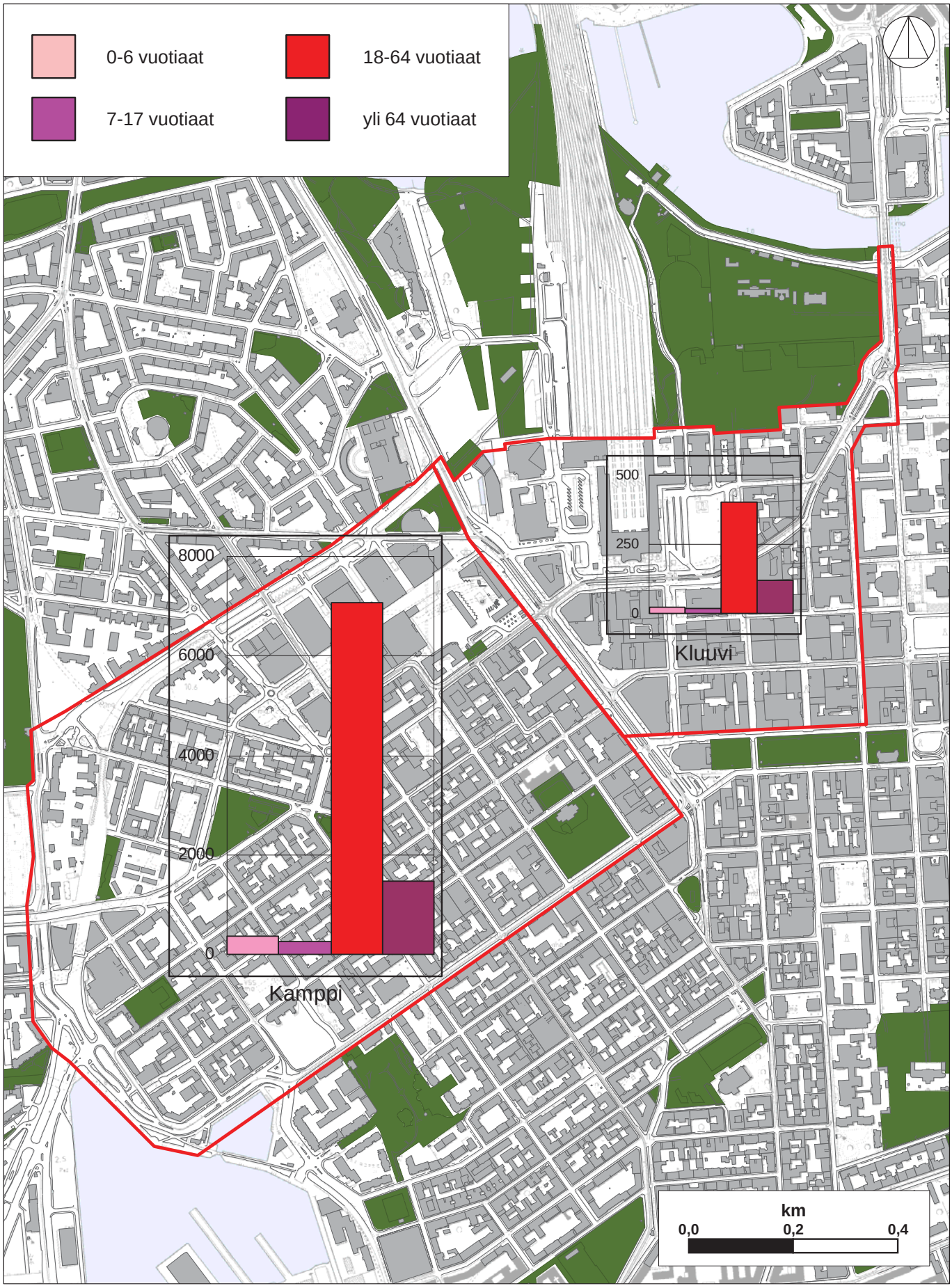

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 036 / 2008

Väestöennuste vuodelle 2017.

vat toimenpiteet on esitetty Liikekeskustan esteettömyyssuunnitelmassa (2006). Tulevaisuudessa on mahdollista,
että vanhoja liike- ja toimistohuoneistoja muutetaan asunnoiksi, kuten on tapahtunut muualla kantakaupungissa. Muutos kasvattaisi tarkasteltavalla alueella asukkaiden lukumäärää, joka aiheuttaisi myös lisätarvetta lähinnä puistojen ylläpidolle.”

Katualueet

Alue on suurelta osin tiivistä ruutukaava-aluetta, joka perustuu umpikortteleihin. Katutilat ovat selvärajaisia katukuiluja, joita ympäröi keskimäärin 5 kerroksisten rakennusten yhtenäinen rivistö. Ainoastaan Kampin Keskuksen alueella ja Rautatieaseman länsipuolella korttelirakenne muuttuu niin, että selvästi muuta aluetta suuremmat liike- ja toimistorakennukset muodostavat koko korttelien kokoisia rakennusmassoja ja niiden väliin jää leveydeltään vaihtelevia leveitä ja epäsäännöllisiä katutiloja.

Kadut ovat muodoltaan pääosin suoria. Suurista maaston korkeuseroista johtuen osalla kaduista on erittäin suuria pituuskaltevuuksia. Mannerheimintien länsipuolella suurimmat pituuskaltevuudet ovat itä-länsi-suuntaisilla kaduilla Simonkadulla, Eerikinkadulla ja Kalevankadulla. Mannerheimintien itäpuolella suurimmat pituuskaltevuudet ovat etelä-pohjois-suuntaisilla kaduilla, Vuorikadulla ja Fabianinkadulla.

Kadut ovat pääosin tyypiltään ja mitoitukseltaan hyvin vakiotyyppisiä peruskatuja, joiden alkuperäiset kenttä- ja nupukiviajoradat on suurimmaksi osaksi muutettu asfalttipäällysteisiksi. Myös jalkakäytävät ovat suurimmaksi osaksi asfalttipintaisia. Vanhoja luonnonkivipäällysteitä on säilynyt vain muutamissa yksittäisissä paikoissa. Vanhoja kenttäkivipäällysteitä on Lönnrotin puistikon ympärillä olevalla katumaisella puiston osalla ja Hietalahdentorin Bulevardin puoleisella sivulla. Vanhoja luonnonkivilaattoja ja nupukivipäällysteitä on jalkakäytävillä ainoastaan Vanhan Kirkkopuiston ympärillä sekä Yrjönkadulla ja Kalevankadulla, joilla päällysteet ovat aikanaan kiinteistöjen toteuttamia. Vanhat luonnonkivipäällysteet on inventoitu ja niistä on laadittu raportti, joka

suosittaa vanhojen kivipäällysteiden säilyttämistä ko. kohteissa (Kivi-Helsinki, Luonnonkiven käyttö katupäällysteenä, Helsingin kaupungin rakennusvirasto, julkaisu 2001).

Mannerheimintie muodostaa alueen liikenteellisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävimmän katutilan, joka yhdistää kadun eri puolilla erisuuntaiset ja luonteeltaan erilaiset ruutukaava-alueet toisiinsa. Mannerheimintietä reunustavat vanhat puurivit jalkakäytävän ja ajoradan välissä kadun molemmin puolin. Kadun keskikaistalle, raitiotien molemmin puolin on lisätty 1990-luvulla uudet puurivit muistumana kadun vanhasta puistokatu ilmeestä, jossa kadun keskiosassa oli 4 lehmusrivin puistovyöhyke. Puut siirrettiin 1930-luvulla jalkakäytävän reunaan ja ylimääräiset puut silloin rakennetulle Koskelantielle. Jalkakäytävän reunassa kasvavat katupuut ovat kärsineet juuristoalueella tehdyistä toistuvista kaivutöistä ja runkoihin tulleista vaurioista. Osa on vaurioitunut erittäin pahasti ja muutama on poistettu. Osa on edelleen kohtuullisen hyväkuntoisia. Keskikaistan puut ovat hyväkuntoisia.

Bulevardi muodostaa alueen merkittävimmän puistokadun. Bulevardin alkuperäiset ja aikoinaan täydennetyt lehmusrivistöt on korvattu 1970-luvulla osittain vaahteroilla, jotka ovat kestäneet huonosti kadun rasituksia. Katupuiden kunto on erittäin huono ja puurivit ovat epäonnistuneen täydennysistutuksen takia epäyhtenäiset. Riittämätön vapaa tila istutuspaikkojen ja talojen seinien välissä aiheuttaa ongelmia ja jatkuvaa leikkauksen tarvetta puille.

Malminkadulla on nuorehkot puurivit molemmin puolin katua ja Mikonkadulla on puurivit kadun molemmin puolin. Osa puista on hyvin nuoria ja istutettu kantavaan kasvualustaan. Molemmissa kohteissa keski-ikäiset puut kärsivät kasvualustojen painumisesta ja kaikki puut suojauksen puutteellisuudesta johtuvista vaurioista.

Entisen Satamaradan paikalle rakennettava kevyen liikenteen raitti Baana on myös kaavassa katualuetta. Se tulee valmistuttuaan vuonna 2011 muodostamaan merkittävän kevyen liikenteen väylän, jota reunustavat leveydeltään vaihtelevat istutetut vyöhykkeet.

Katuverkko ja kunnossapitoluokitus

Alueen katuverkon hierarkia on:

- seudulliset pääväylät
- alueelliset pääväylät
- kokojaakadut
- liityntäkadut/tonttikadut

Seudullisen pääväyläverkoston muodostavat Mannerheimintie, Kaivokatu, Kaisaniemenkatu, Unioninkatu, Mechelinkatu ja Hietalahdenranta. Alueellisia pääväyliä ovat puolestaan Lönnrotinkatu välillä Mannerheimintie–Hietalahdenkatu, Fredrikinkatu välillä Eteläinen Rautatiekatu–Lönnrotinkatu, Abrahaminkatu, Runeberginkatu välillä Pohjoinen Rautatiekatu–Kampintori, Hietalahdenkatu, Eteläinen Rautatiekatu välillä Runeberginkatu–Arkadiankatu, Urho Kekkosen katu, Simonkatu, Malminrinne, Ruoholahdenkatu välillä Hietalahdenkatu–Lapinlahdenkatu, Ruoholahdensilta, Vilhonkatu, Mikonkatu Rautatietorin kohdalla, Arkadiankatu välillä Eteläinen Rautatiekatu–Mannerheimintie, Lapinrinne, Salomonkatu välillä Salomonkatu–Fredrikinkatu ja Postikatu.

Kokoojakatuja ovat Pohjoinen Rautatiekatu välillä Mechelinkatu–Arkadiankatu, Lapinlahdenkatu, Eerikinkatu välillä Hietalahdenkatu–Yrjönkatu, Kalevankatu välillä Hietalahdenkatu–Mannerheimintie, Bulevardi, Albertinkatu välillä Lapinlahdenkatu–Bulevardi, Fredrikinkatu välillä Lönnrotinkatu–Bulevardi, Annakatu välillä Simonkatu–Bulevardi, Yrjönkatu välillä Simonkatu–Bulevardi, Kansakoulukatu, Keskuskatu, Mikonkatu välillä Kaivokatu–Pohjoisesplanadi, Fabianinkatu välillä Kaisanimenkatu–Pohjoisesplanadi ja Aleksanterinkatu välillä Mannerheimintie–Fabiankatu.

Loput alueen kaduista ovat liityntä-/tonttikatuja.

Katuja on tässä työssä jaoteltu toimintojen ja maisemakuvan mukaan seuraaviin tyyppeihin:

- pääväylät

- joukkoliikennekatu
- puistokatu
- kävelykatu tai kävelypainotteinen katu

Merkittävimmät julkisen liikenteen kadut alueella ovat Aleksanterinkatu, Töölönlahdenkatu ja Fredrikinkatu Malminrinteen liittymästä pohjoisen suuntaan. Puistokaduista merkittävin on Bulevardi. Merkittävimmät kävelykatuja alueella ovat Keskuskatu, Mikonkatu ja Kluuvikatu välillä Yliopistonkatu–Pohjoisesplanadi ja Salomonkatu Fredrikinkadusta itään. Kampin alue on lähes kokonaan jalankulkualuetta, jossa Salomonkatu muodostaa keskeisen jalankulkuakselin. Lisäksi kävelypainotteisia katuosuuksia ovat Kalevankadun itäpää ja Yrjönkatu välillä Kalevankatu–Eerikinkatu sekä muutamat katuosuudet rautatieaseman ja rautatietorin tuntumassa. Kaduilla ja kevyen liikenteen väylillä on runsaasti liikennettä lukuun ottamatta aivan meren rannassa sijaitsevia katuja välillä Hietalahdenkatu ja Sillilaituri. Näiden toiminnalisten katutyyppien ulkopuolellle jäävät kadut ovat pääosin tontti- ja liityntäkatuja. Katuverkon kokonaispituus alueella on noin 20 km.

Alueen katuverkon ylläpitoluokituksia muutettiin vuoden 2010 aikana. Kadut on jaettu kolmeen eri ylläpitoluokkaan: I, II ja III. Kaduista I-ylläpitoluokkaan kuuluu alueelliset ja seudulliset pääväylät. I-luokassa olevat kadut kattavat hyvin alueen keskeisimmät ja tärkeimmät kadut. II-luokassa on alueen muut vilkasliikenteiset kadut, eli kokoojakadut. III-luokassa on vähäliikenteiset kadut, joilla ei ole merkittävää läpiajoa. III-luokkaan kuuluu alueen liityntä- ja tonttikadut.

Kevyen liikenteen väylät on luokiteltu katuluokitusta vastaavasti kolmeen luokkaan (A, B, C), joiden lisäksi alueella on talvikunnossapidettäviä puistokäytäviä. A-luokkaan kuuluu pääsääntöisesti I-luokan katuihin liittyvät kevyen liikenteen väylät, joiden kautta tullaan kaupungin keskustaan. B-luokkaan kuuluu merkittävät kevyen liikenteen väylät, jotka liittyvät yleensä II-luokan katuihin tai ovat luokiteltu kävelykaduiksi tai kävelypainotteisiksi kaduiksi. C-luokkaan kuuluu lähinnä III-luokan katuihin liittyvät

Katualueiden kunnossapitoluokitus ja virkistysreittien talvikunnossapito.

kevyen liikenteen väylät. Talvikunnossapidettäviin puistokäytäviin kuuluu Vanhaan Kirkkopuiston, Lönnrotin puistikkoon, Työmiehen puistikkoon, Pikkuparlamentin puistikkoon ja Simonpuistikkoon liittyvät käytävät.

Alueelle ovat keskittyneet kaikki Helsingin julkisen liikenteen keskeisimmät pääte- ym. asemat. Kauko- ja lähiliikennettä palvelevat Helsingin päärautatieasema sekä Kampin bussiterminaali ja Lentoliikenneterminaali. Pääkaupunkiseudun lähiliikennettä palvelevat Elielinaukion ja Rautatientorin bussiterminaalit. Helsingin sisäistä liikennettä palvelevat alueen kolme metroasemaa sekä useat raitiotielinjat, jotka kulkevat alueen kautta sekä taksiasemat Rautatieaseman ympäristössä, Kampissa ja Erottajalla.

Julkisen liikenteen terminaalialueet muodostavat myös merkittäviä solmukohtia, joissa eri liikennemuodot kohtaavat ja ne toimivat vaihtoterminaaleina tai -pysäkkeinä vaihdettaessa kulkuneuvosta toiseen. Pääosa vaihdoista tapahtuu kulkuneuvosta toiseen jalan, mutta esimerkiksi rautatieaseman ympäristössä on runsaasti vaihtoja polkupyöristä muihin kulkuneuvoihin. Siten asemarakennuksen länsipuolelle on muodostunut laaja polkupyörien pysäköintialue, joka palvelee pääosin liityntäliikennettä.

Liikennemelu ja melusuojaus

Alueelta on tehty meluselvitys, jonka mukaan liikennemelu ylittää päiväaikaan sallitut arvot pääkatujen lisäksi myös muutamilla asuinalueiden lävitse johtavilla kaduilla. Yöllä liikennemelu ylittää sallitut arvot lähinnä pääväylillä ja joukkoliikenteen käyttämillä alueen lävitse johtavilla kaduilla.

Tiivis kaupunkirakenne ei mahdollista melusuojausta muutoin kuin ottamalla suojaus huomioon kiinteistöjen ikkuna- ja seinärakenteissa mahdollisten korjaustöiden yhteydessä. Ruoholahden silta on ainoa kohde, jossa melusuojaus voidaan toteuttaa perinteisin meluaidoin. Ympäristöään paljon ylempänä olevan sillan melusuojauksella vähennetään erityisesti sillan kupeeseen jää-

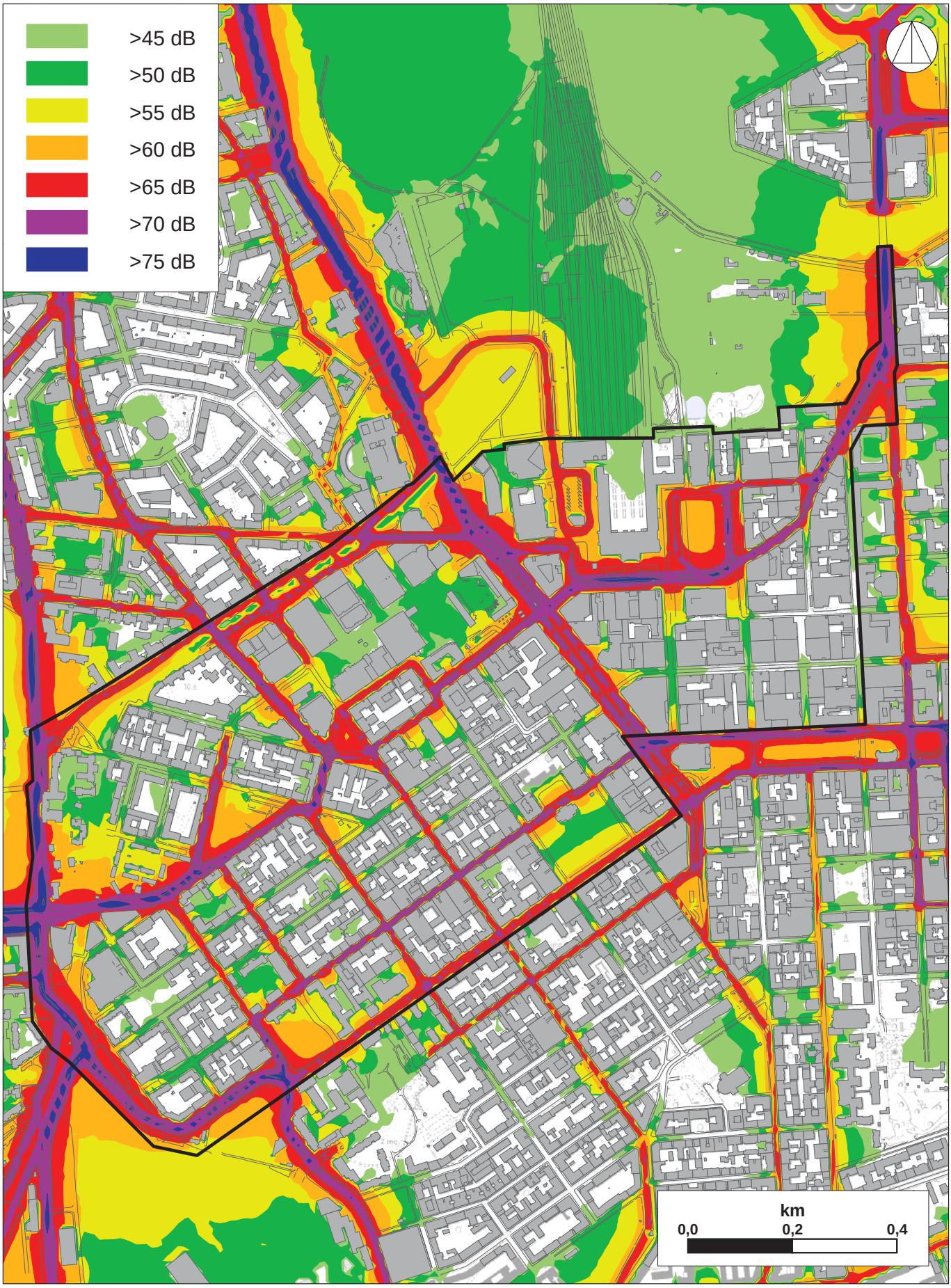

Keskiäänitaso (LAeq) päivällä (klo 7-22) kahden metrin korkeudella.

Tieliikenten päivämelu alueella.

vien Työmiehenpuistikon leikkipaikan, Baanan vihervyöhykkeen ja Ruoholahden Villojen piha-alueiden melutasoa ja Mechelininkadun toisella puolella olevan Hietaniemen hautausmaan melutasoa.

Esteettömyys

Vuonna 2006 laadittua alueellista esteettömyyssuunnitelmaa on käytetty tämän työn pohjana ja silloin laadittua esteettömien reittien tavoitteellista verkostoa on täydennetty tämän suunnitelman yhteydessä. Julkisia palveluja, päiväkoteja ja kouluja sijaitsee eri puolilla aluetta, mutta eniten Kampin Keskuksen länsipuolella. Siellä sijaitsee myös vanhusten palvelukeskus ja vanhusten itsenäiseen asumiseen tarkoitettu Kampin palvelukeskuksen kortteli. Kirjaston sivupiste sijaitsee entisen pääpostin tiloissa alueen keskellä.

Liike- ja toimistokortteleiden alueet Kampin Keskuksen ympäristössä ja Mannerheimintien itäpuoliset alueet Fabianinkadulle asti on määritelty esteettömyyden erikoistason alueiksi, koska niille sijoittuu poikkeuksellisen suuri määrä julkisen liikenteen toimintoja ja muita yleisiä palveluja. Tämän lisäksi erikoistason reiteiksi on määritelty Malminkadun jalkakäytävät sekä Marian sairaalan länsi- ja pohjoispuolisten katujen sairaalan puoleiset jalkakäytävät.

Kaikkien Mannerheimintien länsipuolisten asuinalueiden katujen jalkakäytävät on määritelty perustason esteettömiksi reiteiksi ja Vanhan Kirkkopuiston ja Lönnrotin puistikon alueet esteettömyyden perustason alueiksi.

Esteettömyyden perustaso toteutuu alueella melko hyvin lumettomina aikoina, vaikka suojateiden reunakivet eivät vastaa kaikilta osin nykyisiä vaatimuksia. Erikoistason edellyttämiä opaslaattoja käytetään vain sulanapidettävillä alueilla, jollaisia ovat Aleksanterinkatu, Keskuskatu ja Pohjoisesplanadi sekä osa Kampin jalankulkualueista. Alueen merkittävyyden ja suurten jalankulkijamäärien takia lumen poistoon tulee kiinnittää erityisen suurta huomiota.

Kampin alue toimi yhtenä esteettömyystuotteiden testikohteista. Narinkkatorille ja Kampin Keskuksen ympäristöön on asennettu näkövammaisten henkilöiden liikkumista ohjaavia opaslaattoja.

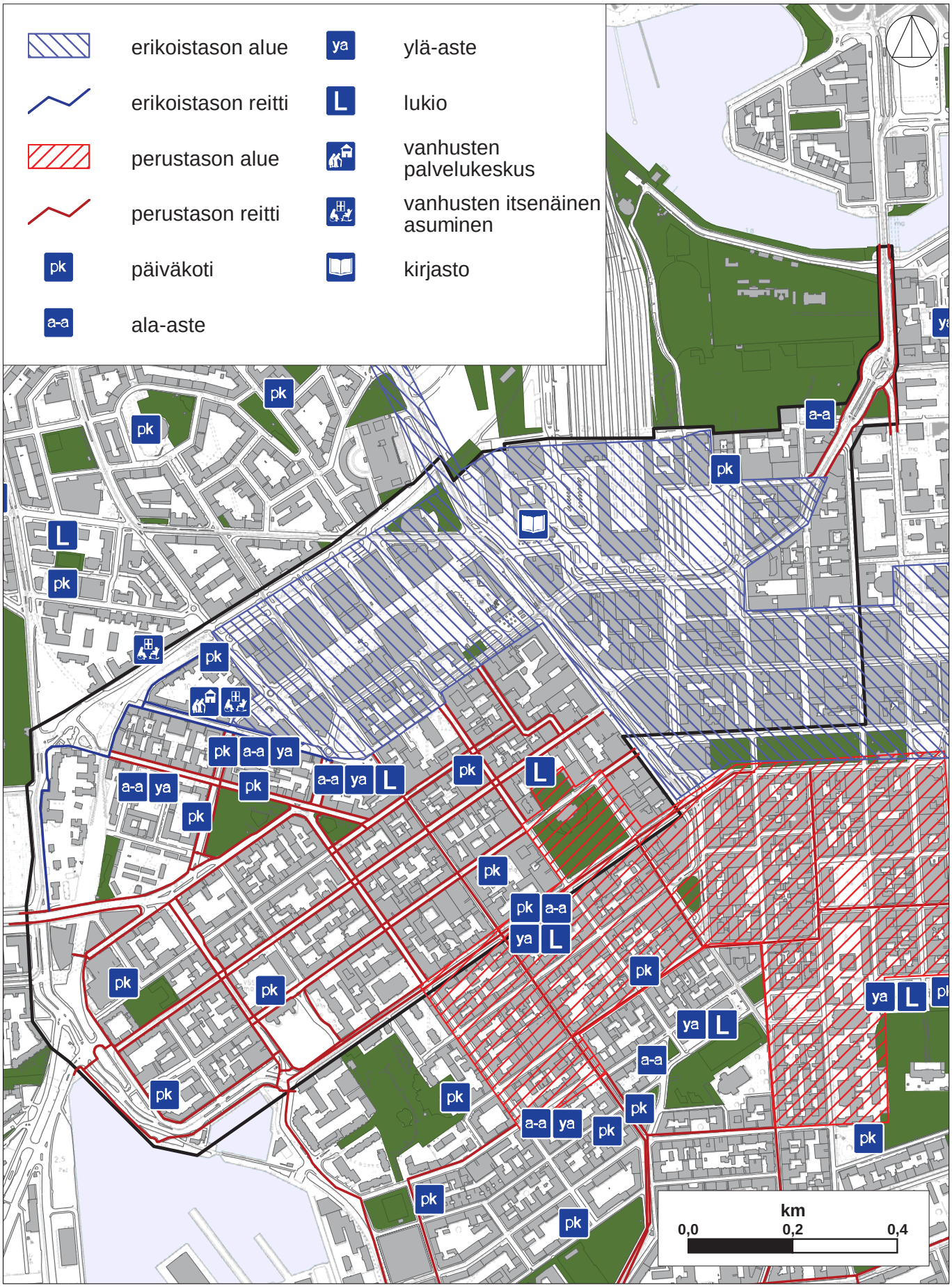

Toimipaikat ja esteettömyyden tavoitteet.

Erikoistaso ei toteudu näkövammaisten ohjauksen osalta muualla kuin Kampin alueella ja sielläkin ohjausraitojen jatkuvuudessa ja ohjaavuudessa on todettu puutteita. Alueelle on laadittu ohjausraitojen täydennyssuunnitelma vuonna 2007, mutta sitä ei ole toteutettu.

Kävelyalueet ja pyöräilyreitit

Entisen Satamaradan paikalle rakennettava kevyen liikenteen raitti, Baana on kaavassa katualuetta. Se tulee valmistuttuaan vuonna 2011 muodostamaan merkittävän kevyen liikenteen

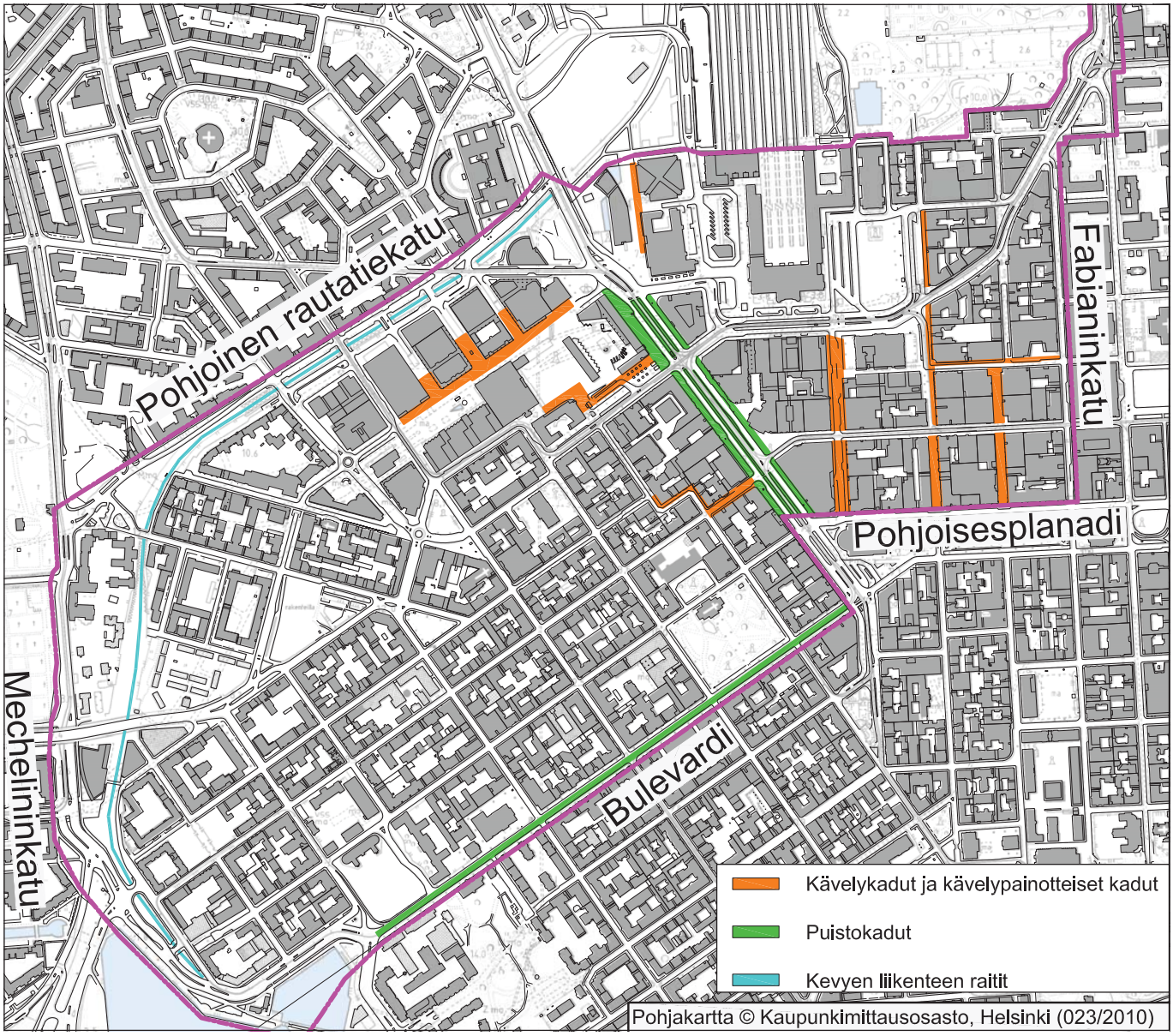

Kävelyalueet ja pyöräilyreitit.

yhteyden, joka yhdistää Ruoholahden ja Töölönlahden alueet yhtenäisenä väylänä alittaen kaikki risteävät kadut eri tasossa. Baanalta on useita luiska- ja porrasyhteyksiä katuverkkoon niin, että se mahdollistaa kevyen liikenteen liittymisen raittiin useista kohdista.

Puistojen tarjoamat palvelut

Suunnittelualueen puistojen pinta-ala on noin 48 590 m^2, joka muodostuu kokonaan rakennetuista puistoista. Tästä aluesuunnitelman ulkopuolelle on rajattu 16 042 m^2.

Vanhassa Kirkkopuistossa ja Työmiehenpuistikossa on lasten leikkipaikka.

Lapinlahden puistikossa on koirapuisto.

Jätkäsaaren laituriin valmistuu uusi koira-aitaus vuonna 2011. Lapinlahden puistikon koira-aitaus poistunee puiston peruskorjauksen yhteydessä käytöstä.

Palvelut yleisillä alueilla (yleinen käymälä Rautatientorilla).

Puistojen ylläpito

Suunnitelman piiriin kuuluvista puistoista Lönnrotin puistikko (3 206 m^2) ja suurin osa Vanhaa Kirkkopuistoa (15 629 m^2) ovat hoitoluokassa A1 (edustusviheralueet).

Osa Vanhasta Kirkkopuistosta (247 m^2), suurin osa Lapinlahden puistikkoa (1 678 m^2), Simonpuistikko (805 m^2), Pikkuparlamentin puisto (5 001 m^2), Työmiehenpuistikko (2 829 m^2) ja Varsapuistikko kuuluvat hoitoluokkaan A2 (Käyttöviheralueet).

Luokan A3 (Käyttö- ja suojaviheralueet) mukaan hoidetaan pikkuruinen osa Vanhaa Kirkkopuistoa (12 m^2) ja osa Lapinlahden puistikkoa (645 m^2).

(Alueella olevat, suunnitelmaan kuulumattomat Lastenlehto ja Köydenpunojan puistikko tullaan hoitamaan luokan A2 mukaisesti.)

Puistokäytävät hoidetaan viheralueiden hoitoluokituksen määräysten mukaisesti. Lisäksi Vanhankirkonpuistossa, Lönnrotin puistikossa, Pikkuparlamentin puistossa, Simonpuistikossa ja Työmiehenpuistikossa kulkee talvikunnossapidon piiriin kuuluvia virkistysreittejä.

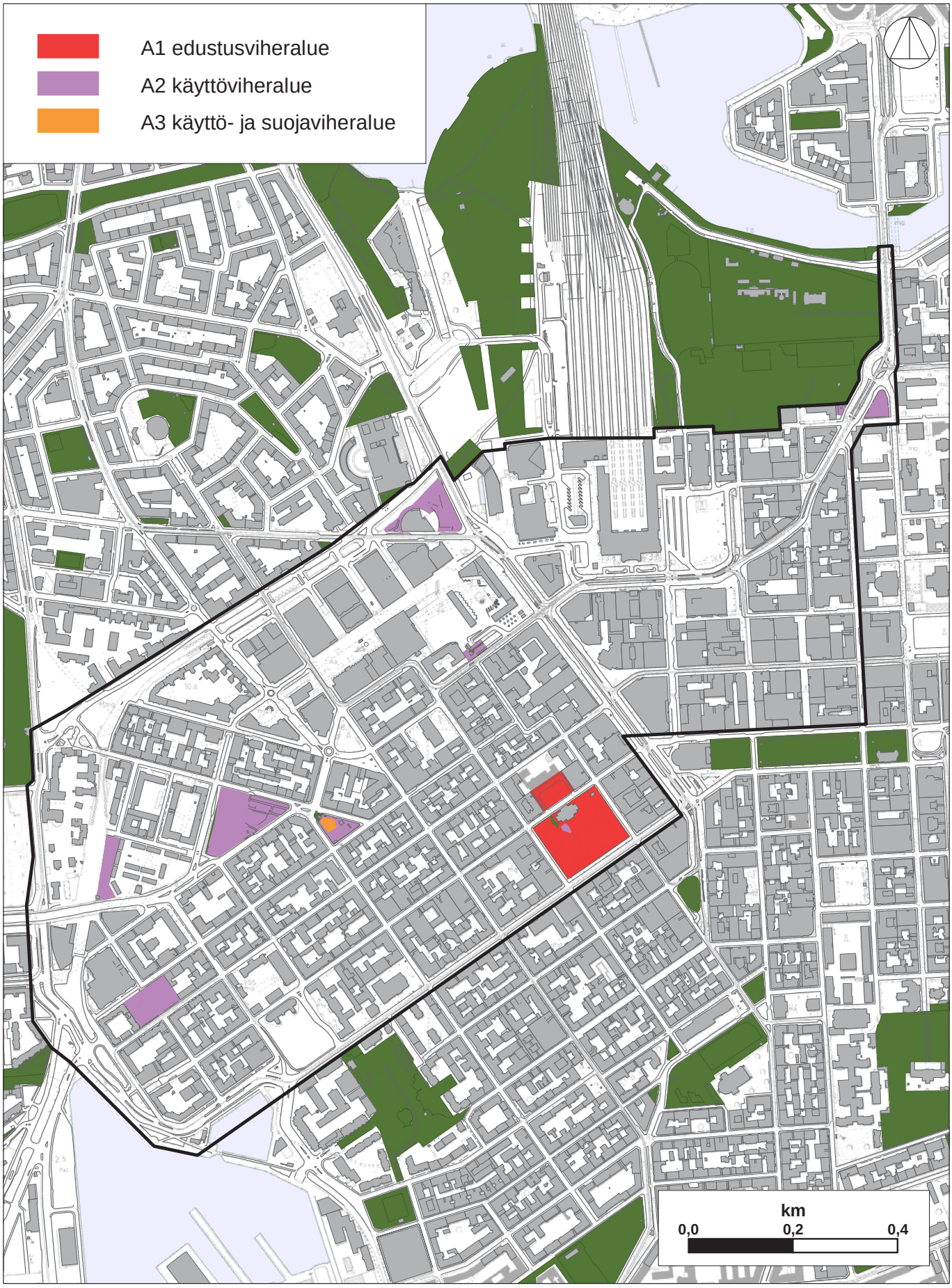

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

Viheralueiden hoitoluokat.

Kausikasvit

Kausikasveja on kesäisin (kesä 2010) Rautatientorilla, jossa irtaimia istutusastioita on pitkät rivit sekä Kaivokadun puoleisella sivustalla, että Vilhonkadun puolella Aleksis Kiven patsaan takana, missä istutusastiat estävät pysäköintiä patsaan taakse. Kolmensepänaukiota Mannerheimintien varressa on rajattu kadusta istutusastioilla. Lisäksi Asema-aukiolla on valaisinpylväisiin ripustettuja istutusastioita. Muutoin alueella on kausikasveja vain puistoissa, joissa ne liittyvät yleensä patsaiden tai muistomerkkien ympäristökokonaisuuteen. Kausikasvien istutusastioiden sijoittelussa on huomioitava esteetön kulku.

Taitorakenteet

Alueen historiallisesta luonteesta johtuen siellä on monia vanho- ja taitorakennekohteita ja kokonaisuuksia, joilla on historiallista ja kaupunkikuvallista merkittävyyttä. Näitä rakenteita ovat:

- Ruoholahden silta Mechelininkadun ylitse Ruoholahdenkadulta Porkkalankadulle.
- Entisen Satamaradan kuilun luonnonkiviseinämät ja kuilun ylitse johtavat sillat. Baanan valmistuttua sillat tulevat muodostamaan kaupunkikuvallisesti merkittävän sarjan alhaalta Baanan suunnasta katsottaessa, vaikka niiden kaupunkikuvallinen vaikutus katutasolta on vähäinen.
- Mannerheimintien ja Ala-Mannerheimintien välinen kivimuuri
- Hietalahdenrannan ja altaan rantarakenteet
- Portaikot:
    - Urho Kekkosen kadulta narinkkatorille
    - Lönnrotinkadun päässä olevat portaat
    - Mannerheimin-aukion portaat

Muistomerkit ja taideteokset

Alueen keskeisestä sijainnista ja historiallisesta luonteesta johtuen siellä on monia merkittäviä taideteoksia ja muistomerkkejä. Merkittävimmät historialliset muistomerkit ja taideteokset ovat:

- Aleksis Kiven muistopatsas, Wäinö Aaltonen 1939, Rautatientori
- Arcum tendit Apollo, Emil Cedercreutz 1924, Lastenlehdon puisto (tilapäisesti poissa)
- Elias Lönnrotin muistopatsas, Emil Wikström 1902, Lönnrotin puistikko
- Itä ja länsi, Harry Kivijärvi 1980, Paasikivenaukio
- Kolme seppää, Felix Nylund 1932, Kolmensepänaukio
- Mannerheimin ratsastajapatsas, Aimo Tukiainen 1960, Mannerheiminaukio
- Marttojen muistokivi 1969, Lönnrotin puistikko
- Vanhan Kirkkopuiston hautamuistomerkit
- Vironkävijän muistomerkki, Into Saxelin 1921
- Suomalaisten sotilaiden hauta , Erik Bryggman ja Elias Ilkka 1920
- Saksalaisten sotilaiden hauta, Gunnar Finne ja J.S. Siren 1920
- Äidinrakkaus, Emil Cedercreutz 1928, Varsapuistossa

Muita taideteoksia ovat:

- Epigrammeja Helsingin kaupungin jalankulkijoille, Denise Ziegler 1999, useita kohteita
- Fazerin kukko, Björn Weckström 1991, Kluuvikatu
- Hiljaiset jalanjäljet, Merja Puustinen ja Andy Best 2000, Simonpuistikko
- Ihminen nousee roskalaatikosta / Arvo Kustaa Parkkila, Oskars Mikaus 2001, Lapinlahden puistikko
- Kauneus/Pulchritudo, Antero Toikka 2005, Vanha Kirkkopuisto
- Kluuvinlahden fossiilit, Tuula Närhinen 2003, Aleksanterinkatu
- Kohtauspaikat, Ernst Billgren 1998, Kampintori

- Menneet ritarit, Yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden muistomerkki, Eila Hiltunen 2006, Eduskunnan lisärakennuksen edessä
- Olo 22, Pasi Karjula ja Marko Vuokola 2000, Hietalahdenranta
- Peltilehmät, Miina Äkkijyrkkä 2000, Ruoholahdenranta
- Rakuuna-reliefi, Jari Männistö 2006, Narinkkatori
- Viheltävä helsinkiläinen Olavinkadulla
- Yrittäjäveistos, Eva Löfdahl 2006, Narinkkatori

4.3. Asukasyhteistyö

Asukaskysely

Keskusta–Kamppi käyttäjäkysely tehtiin syksyllä 2008 otantakyselynä 8.9.–29.9.2008 välisenä aikana. Postikyselyyn oli valittu 1 000 hengen otanta 15–75-vuotiaista alueen asukkaista. Digium-kyselyyn Helsingin kaupungin rakennusviraston internetsivuilla pystyi vastaamaan kuka tahansa siellä vieraillut. Vastauksia saatiin yhteensä 270 kappaletta.

Kysely oli jaettu kolmeen osioon, puistoja koskevaan osioon, katuja, toreja ja aukioita koskevaan osioon sekä molempia käsittelevään osioon.

Maisemallisesti arvokkaimpana alueena pidettiin Vanhaa Kirkkopuistoa, jota pidettiin alueen ”helmenä”.

Reitistöjä pidettiin pääosin riittävän esteettöminä, suurimmat ongelmat liittyvät Bulevardiin. Turvattomiksi koettiin Asema-aukio ja Rautatientori.

Vastausten perusteella katu- ja katuviheralueista on huolehdittu jokseenkin hyvin. Puutteita todettiin erityisesti Lapinlahden puistikossa, Simonkadulla, Eerikinkadulla, Lönnrotinkadulla ja Mannerheimintiellä.

Asukastilaisuus ja näyttely

Aluesuunnitelmatyö tehtiin vuorovaikutteisesti alueen asukkaiden ja muiden osallisten kanssa. Asukaskyselyn tulokset olivat suunnitelman laatimisen lähtökohtana.

Aluesuunnitelmatyön lähtökohtia esiteltiin kaupunkisuunnitteluviraston näyttelytila Laiturissa 15.–29.11.2010 ja aineistoon oli mahdollisuus jättää kommentteja näyttelyssä. Yleisötilaisuus pidettiin 25.11.2010. Tilaisuudessa esiteltiin suunnitelman lähtökohtia ja kartoituksen tuloksia. Aineiston pohjalta käytiin keskustelua aiheesta ja osallistujilla oli mahdollisuus esittää mielipi-

Aluesuunnitelman asukastilaisuus Laiturissa.

teitään asiasta. Tilaisuudessa jaettiin myös palautelomake, jolla osallistujat voivat esittää kommentit myöhemmin.

Näyttelyaineisto oli samaan aikaan nähtävillä rakennusviraston internet-sivuilla, joilla oli myös mahdollisuus kommentoida aineistoa koko suunnittelutyön ajan. Sivustoille saatiin seuraavia kommentteja ja ehdotuksia, jotka on jaettu aihepiireittäin:

Liikennesuunnittelu:

- Elielinaukiolla pyörätie pitäisi siirtää tai erottaa bussien jättöaluesta kaiteella.
- Liikenteen sujuvoittamiseksi Lönnrotinkatu tulisi leventää kaksikaistaiseksi kaventamalla jalkakäytäviä.
- Vilhonkadulle Mikonkadun ja Läntisen Teatterikujan väliin tarvittaisiin kaistamerkinnät kolmelle kaistalle, ettei liikenne tukkeutuisi.
- Läntinen teatterikuja pitäisi muuttaa yksisuuntaiseksi Rautatientorin suuntaan, jolloin sinne saisi molemmin puolin parkkipaikkoja.
- Mechelininkadun jalkakäytävät ovat Marian sairaalan kohdalla molemmin puolin liian kapeat, ne tulisi leventää.

Alueiden kunto ja varustus:

- Lapinrinteen ja Malminkadun alue on sekava ja kaipaa opasteita.
- Rautatieaseman edusta on Helsingin käyntikortti, joka tulisi hoitaa hyvin.
- Nupukiviosuudet Fredrikinkadulla ja Annankadulla vaikeuttavat pyöräilyä alueella.
- Sorapäällyste Kaisaniemenkujan päässä olevien portaiden edessä on huonokuntoinen.
- Mikonkadun päässä Kaisaniemessä on maasta nousena paksu sähkökaapeli, johon voisi laittaa vaikka mainostaulun.
- Mannerheimintien itäpuolella, Sokoksen tavaratalon kohdalla on pyörätie, mutta korkea koroke estää sen käytön.
- Arkadiankadun itäpäässä pyörätie tekee mutkan, joka on pyöräilijöille paha.

5. NYKYTILAN ANALYYSI

5.1. Arviointimenetelmät

Maastokartoituksessa arvioitiin silmämääräisesti katujen ja puiston kunto, jonka perusteella alueet luokiteltiin kolmeen kuntoluokkaan. Tarkastelunäkökohtina olivat rakenteellinen kunto eli kestävyyttä kuvaavat tekijät, toimivuus eli eri käyttäjäryhmille väylän tai viheralueen käytettävyyteen, turvallisuuteen ja esteettömyyteen vaikuttavat tekijät sekä maisemakuva eli viihtyvyyteen vaikuttava yleiskuva. Samalla arvioitiin kunnostettavien kohteiden kiireellisyys ja vaadittavat kunnostustoimet.

KUNTOLUOKKA		KRITEERIT
1	Toimiva	• Perusasiat kunnossa • Saattaa olla puutteita ja kulumia • Vauriot korjattavissa normaalin kunnossapidon toimin
2	Kunnostettava	• Selkeitä puutteita jollain osa-alueella • Vaurioiden korjaaminen vaatii normaalia perusteellisempaa rakenteellista kunnossapitoa tai tehostettua ylläpitoa • Kunnostaminen ei vaadi suunnittelua • Käyttötarkoitus ei muutu
3	Peruskorjattava	• Vakavia puutteita • Vauriot kokonaisvaltaisia, korjaaminen edellyttää suunnittelua • Käyttötarkoituksen muuttuminen • Liikenteelliset puutteet

Katujen kuntoarvio tehtiin silmämääräisesti ja erikseen jalkakäytävien ja pyöräteiden sekä katujen osalta. Näiden lisäksi arvioitiin katuviheralueiden, torien ja aukioiden sekä puistojen kunto. Katujen kunto kartoitettiin pinnan ja rakenteen osalta havaittavissa oleviin ja kokemuksen mukaan pääteltävissä oleviin puutteisiin perustuen. Toimivuuden arvioinnissa oli yhtenä painottavana tekijänä kohteen sijainti liikenteellisesti – etenkin eri liikennemuotojen solmukohdat, esteettömät reitit sekä muut yhtenäiset jalankulku- ja pyöräilyreitit. Kadun rakenteiden, kuten tukimuurien ja portaiden ja varusteiden, kuntoarvio on sisällytetty toiminnalliseen ja kaupunkikuvalliseen arvioon.

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

Kuntokartoituksen ulkopuolelle jäävät katualueet.

Päällysteen reuna ei ulotu reunakiveen asti (Fredrikinkatu).

5.2. Katujen kuntokartoitus

Katujen kuntokartoituksen rajaus

Kuntokartoituksen ulkopuolelle rajattiin kadut, jotka on korjattu vähän aikaa sitten tai joille on suunnitteilla korjaus- tai muutostoimenpiteitä. Lisäksi jalkakäytävien kuntokartoitusta esti paikoitellen keskeneräiset julkisivutyömaat (max 50 m).

Rakennusvirasto teettää vuosittain kunto- ja tarvekaroituksia seudullisille pääväylille. Mechelininkadulle on tehty kunto- ja tarvekartoitus vuonna 2010.

Katualueiden nykytila

Kadut ovat pääosin toimivassa kunnossa. Kaduilla ei havaittu kunnosta johtuvia turvallisuuspuutteita. Päällystevaurioita ja halkeamia esiintyy paikoitellen, muttei huomattavissa määrin. Myös kuivatus toimii pääosin hyvin.

Tyypillisin kaduissa havaittu puute liittyy kadun poikkileikkausprofiiliin, joka on monin paikoin liian kupera *(kuva alla)*. Alueen katuja on päällystetty vuosien saatossa lukuisia kertoja jyrsimättä vanhaa päällystettä riittävään määräsyvyyteen ja muotoon. Koska reunakiveä ei ole kuitenkaan voitu jättää katutasoa alemmaksi, on päällyste katkaistu ennen reunakiveä ja reunaan jätetty railo *(kuva yllä vasemmalla)*. Kupera poikkileikkaus ja reunaan jätetyt railot aiheuttavat esteettömyys- ja kuivatusongelmia.

Poikkileikkauksen muoto on kupera (Abrahaminkatu).

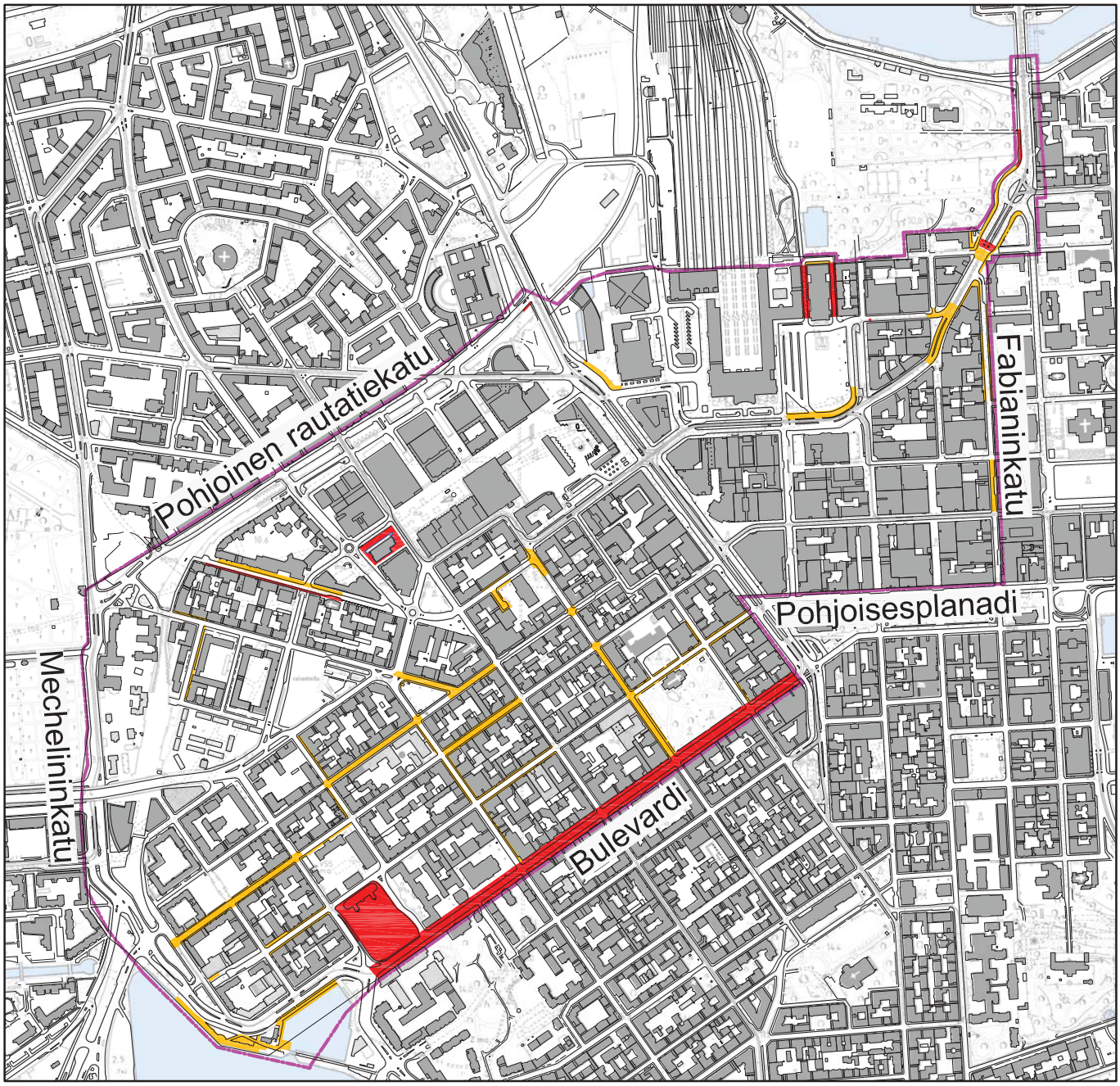

Kohteissa pieniä puutteita

Kohteissa merkittäviä puutteita

Suunnittelu-alueen raja

Katualueiden nykytila.

Muutamilla kaduilla on puutteita katutilan jäsentelyissä ja liikennemuotojen erottelussa.

Kaupungin vanhojen rakennusten kuivatusvesiä johdetaan rakennusten katoilta jalkakäytävän kautta kadun reunassa sijaitseviin hulevesikaivoihin *(kuva alla oikealla)*. Jalkakäytäviin tehdyt railot aiheuttavat esteettömyyspuutteita ja väylillä olevat lätäköt huonontavat väylien käyttömukavuutta.

Jalkakäytävät ja pyörätiet ovat pääosin toimivassa kunnossa. Merkittävimmät turvallisuuteen liittyvät puutteet johtuvat huonokuntoisesta ja epätasaisesta päällysteestä. Väylillä on myös jonkin verran halkeamia *(kuva alla vasemmalla)*. Väylien pintoina käytetyt kiveykset ovat paikoitellen epätasaisia ja kiveysten

Halkeamia ja purkaumia jalkakäytävällä (Annankatu).

Kattovesikourut aiheuttavat haittaa jalkakäytävän käytettävyydelle (Fredrikinkatu).

välien saumaushiekat puuttuvat *(kuva alla vasemmalla ja kuva vieressä)*. Ongelmia on myös eri pintamateriaalien liitoskohdissa *(kuva alla oikealla)*. Lisäksi alueella on puutteellisesta ylläpidosta johtuvia ongelmia erityisesti Sillilaiturin ja Hietalahdenlaiturin alueella.

Kiveysten välissä ei ole saumaushiekkoja (Annankatu).

Epätasaisia kiveyksiä (Fabiankatu).

Päällysteen ja kiveyksen muutoskohta (Kalevankatu).

5.3. Torien ja aukioiden kuntokartoitus

Torien ja aukioiden kuntokartoituksen rajaus

Toreista ja aukioista olivat kuntokartoituksen piirissä Rautatientori, Hietalahdentori ja Narinkkatori sekä Paasikivenaukio, Mannerheiminaukio, Asema-aukio ja Kampintori. Kartoituksen ulkopuolelle jäi Elielinaukio, joka toimii lähiliikenteen bussien terminaalialueena. Torien ja aukioiden rakenteiden osalta kartoituksessa tarkasteltiin samoja tekijöitä kuin katualueillakin. Sen lisäksi tarkasteltiin torien ja aukioiden kaupunkikuvallisia ja toiminnallisia ominaisuuksia.

Torien ja aukioiden nykytila

Toriet ja aukiot ovat Hietalahden toria lukuun ottamatta suhteellisen hyväkuntoisia. Monet, kuten Narinkkatori, Asema-aukio, Mannerheiminaukio ja Kampintori ovat suhteellisen hiljattain rakennettuja, mikä selittää osittain niiden hyvän kunnon. Paasikivenaukiolla, Mannerheiminaukiolla ja osalla Kampintoria on kuitenkin käytetty noppakivipäällysteitä, jotka ovat epätasaisia, eivätkä täytä nykyisiä esteettömyysvaatimuksia.

Torien ja aukioiden luonne ja käyttö vaihtelevat. Rautatientori ja Hietalahden tori ovat Helsingin merkittävimpiä historiallisia torialueita, joiden yleisilme ja toiminnot eivät ole kaikilta osin historiallisen arvon ja luonteen mukaisia. Narinkkatori on valmistunut Kampin keskuksen valmistuttua alueen keskeiseksi tapahtumapaikaksi ja yhdistää luontevasti uutta ja vanhaa kaupunkirakennetta. Kampintori, Asema-aukio ja Mannerheiminaukio ovat saaneet nykyiset muotonsa keskusta-alueiden muuttuessa ja uudisrakentamisen myötä ja ne ovat muodostuneet merkittäviksi uusiksi jalankulkuaukioiksi viimeisten 15 vuoden aikana.

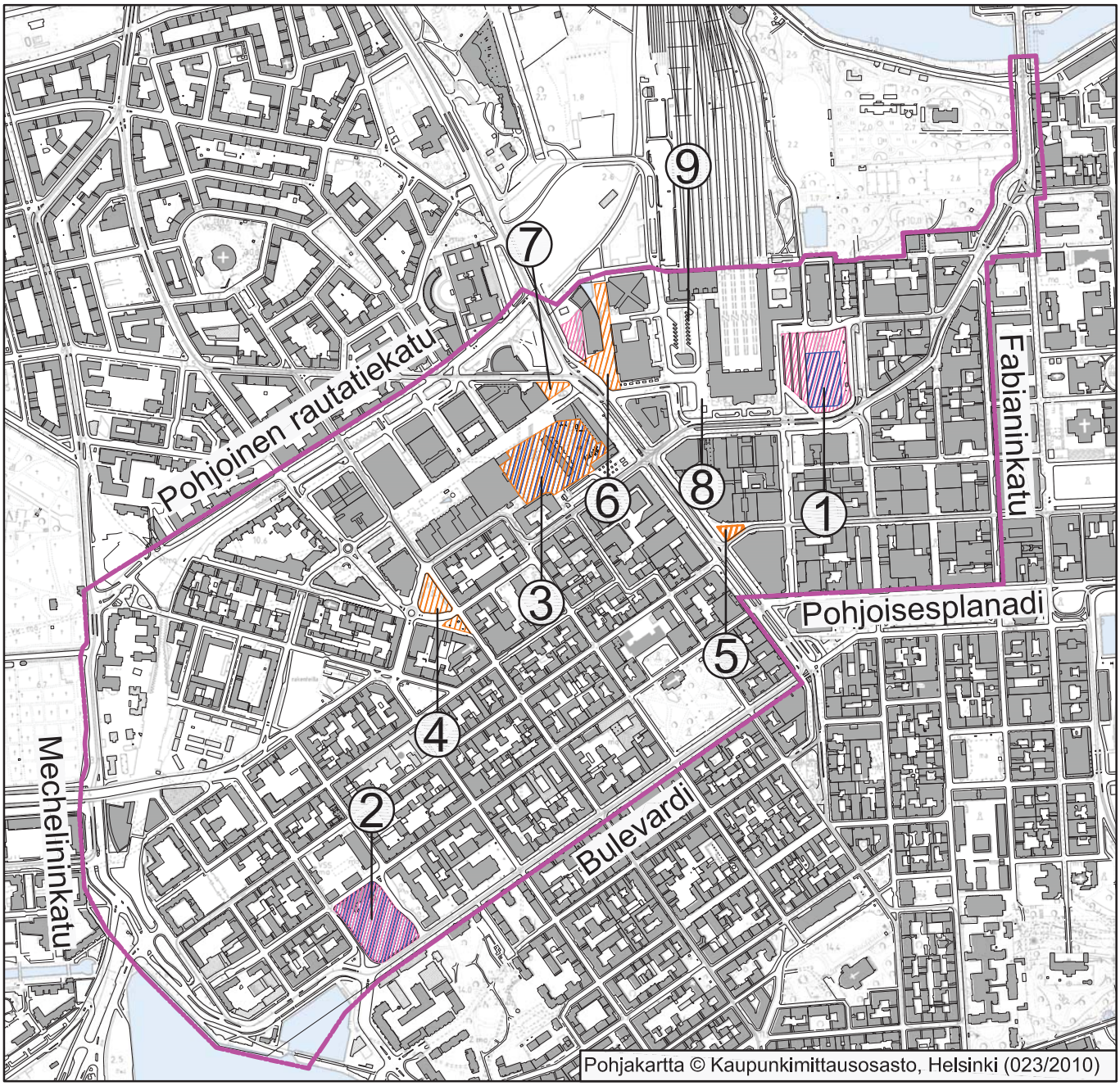

Historialliset- ja edustusaukiot

Kauppatori ja kaupalliset tapahtumat

Julkisen liikenteen terminaalit

Oleskeluaukiot

1. Rautatientori
2. Hietalahdentori
3. Narinkkatori
4. Kampintori
5. Kolmen sepän aukio
6. Mannerheimin aukio
7.Paasikiven aukio
8. Asema-aukio
9. Elielin aukio

Suunnittelu-alueen raja

Torien ja aukioiden nykytila ja toiminnot.

Torien ja aukioiden suunnittelutilanne ja kunto

Rautatientori

Rautatientori on historiallisesti merkittävä tori, jota ympäröivät poikkeuksellisen merkittävät julkiset rakennukset, lännessä ja pohjoisessa Rautatieasema, etelässä Ateneumin taidemuseo ja pohjoisessa Kansallisteatteri, jonka edessä torin pohjoispäässä on torikuvaa leimaava Aleksis Kiven muistomerkki. Muistomerkin asema torin keskusaiheena on heikentynyt toimintojen, kuten bussiterminaalin ja talvella luistinradan vallattua suuria osia torialueesta. Idässä tori rajautuu puuriviin, joka erottaa torin Mikonkadusta ja sen itäpuolella olevasta yhtenäisestä julkisivurivistä.

Torin päällysteet ovat suhteellisen hyväkuntoisia ja alueen historiallista ilmettä tukevia. Bussiterminaalialueella on todettu esteettömyysongelmia, joita ollaan parantamassa.

Alueen istutukset ovat osittain huonokuntoisia. Torin itälaidalla, Mikonkadun varressa oleva lehmusrivi on kuitenkin torikuvan

Rautatientori jakautuu selkeästi kahteen osaan, bussiterminaalialueeseen ja edustus ja toiminta-alueeseen.

kannalta erittäin tärkeä ja sen säilyminen yhtenäisenä on tärkeää. Bussiterminaalialueen rajaan 1980-luvulla istutetut puut ovat ikäänsä nähden pieniä eivätkä jäsennä aluetta Mikonkadun puolella olevan puurivin vastaparina. Irtaimia istutusastioita on kesäkaudella pitkät rivit sekä Kaivokadun puoleisella sivulla että Vilhonkadun puolella Aleksis Kiven patsaan takana. Vilhonkadun puolella ajoesteinä toimivat kesäkukkalaatikot tulisi korvata muilla pysyvillä ajoesteillä.

Torilla oleskelua palvelevat muutamat koivunjalkapenkit Aleksis Kiven patsaan edustalla ja myös istuimina toimivat maakuntaviirien lipputankojen kivijalustat. Torin Mikonkadun puoleisella sivustalla on vanha kioskirakennus ja yleinen käymälä, joka lisää torialueen käytettävyyttä.

Rautatientoria käytetään kesä- ja talviaikana erilaisten tapahtumien näyttämönä. Torin suuri koko ja keskeinen sijainti tekevät siitä sopivan myös suurille tapahtumille.

Talvella torialueen merkittävin toiminnallinen tapahtuma on viime vuosina ollut talvikuukausien aikana luistinrata. Luistinrata tuo torille aktiivista toimintaa päivällä ja illalla ja tekee torista kaiken ikäisten kaupunkilaisten kohtauspaikan. Luistinradan tekninen toteutus ei ole kaikilta osin torin arvon mukainen. Luistinradan tarvitsemien johtojen ja rakenteiden vetäminen maan pinnalla esim. jalkakäytävän poikki aiheuttaa vaaraa ja tekee rakenteet väliaikaisen ja ikävän näköisiksi. Talvella lumenkeräykseen varattu alue tulisi määritellä selkeästi niin, etteivät lumikasat dominoi ja rumenna torikuvaa. Tekojääradan rakentaminen ja pois korjaaminen pitävät torin myös liian pitkään työmaana.

Kesäaikana torin tapahtumat vaihtelevat, torilla on ollut ruoka- ja oluttapahtumia ja urheilukilpailuihin liittyviä tilaisuuksia, joihin liittyy usein torin aitaamista ja suuria telttoja. Torin suuri koko kestää hyvin isojakin telttoja, mutta torialueen aitaaminen laajasti ei ole toivottavaa. Torin tulisi säilyä myös tapahtumien aikana sillä tavoin avoimena, että kulku torin poikki on mahdollista ilman pitkiä kiertoreittejä.

Hietalahdentorin päällysteet ovat huonokuntoisia ja päällysteiden rajat epämääräisiä.

Hietalahdentori

Hietalahdentori on merkittävä historiallinen torialue, jonka torikuvaa hallitsevat idässä entinen teknisen korkeakoulun, nykyinen Metropolia-ammattikorkeakoulun päärakennus, pohjoisessa Hietalahden halli ja etelässä entisen Sinebrychoffin tehdasrakennukset ja lännessä Hietalahdenkadun asuinrakennukset. Lounaiskulmassa torilta avautuu näkymä Hietalahdelle.

Tori on toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti jäsentymätön, alueen pysäköinti, toritoiminnat ja hallin huoltopihan toiminnat ovat osittain sekoittuneita ja torin liittyminen ympäröiviin katuihin itä- ja länsisivuilla on epämääräinen. Torin päällysteet ovat erittäin huonokuntoisia ja materiaalien rajat epämääräisiä. Pysäköintialueen mukulakiveys on historiallisesti arvokas, mutta jalankulkijalle erittäin epätasainen ja vaikeakulkuinen pinta. Torilta puuttuvat toritilaa ja toiminoja jäsentävät elementit ja kalusteet, jotka mahdollistaisivat esim. levähtämisen, vaikka alueella liikkuu kesäaikana erittäin paljon ihmisiä. Torin valaistus on riittämätön, eikä se vastaa historiallisen torin arvoa.

Kirpputoritoiminta on vakiintunutta Hietalahden torilla.

Hietalahden tori on vakiinnuttanut asemansa kirpputorina ja se on etenkin kesällä erittäin suosittu ja sopii alueelle.

Toritoiminnat ja esim. markkinat soveltuvat hyvin Hietalahden torille ja torin toimintoja voisi monipuolistaa erikoismarkkinoilla Kauppatorin Silakkamarkkinoiden tai Hakaniementorin markkinoiden tapaan. Hietalahden hallin muuttuminen antiikkihalliksi tukee kirpputoritoimintaa, mutta on hiljentänyt hallin ja köyhdyttänyt alueen elintarvikemyyntiä.

Yleisen käymälän sijoitus Hietalahdenkadun varteen torin länsipäähän on parantanut selkeästi alueen palvelutasoa.

Hietalahdentorille on suunniteltu sähköauton latauspisteitä. Lisäksi Abrahaminkadun, Hietalahdenkadun ja Fredrikinkadun kaksisuuntaistaminen on merkitty investointiohjelmaan vuodelle 2011.

Narinkkatori

Narinkkatoria rajaa idässä vanhan linja-autoaseman matala rakennus, lännessä Kampin kauppakeskuksen massiivinen rakennus ja etelässä osittain Hotelli Radisson Sas:n korkea rakennus, jonka edessä puuistutukset pehmentävät rakennuksen massiivista vaikutusta. Torin pohjoissivua rajaavat osittain kauppakeskukseen liittyvät porrastasanteet ja pergola, mutta pääosin pohjoissivu on avoin.

Narinkkatori on sekä läpikulkupaikka että tapahtumapaikka.

Alue on uusi ja korkeatasoinen. Narinkkatorin valaisimet ja luonnonkivipäällysteet ovat hyväkuntoisia. Pohjoissivulla porras- ja pergolarakenteet tarjoavat näköalapaikan torin tapahtumien seuraamiseen ja istumismahdollisuuden kesällä. Torille voidaan lisätä penkkejä tarpeen vaatiessa, koska se julkisen liikenteen solmukohtana on merkittävä tapaamis- ja odotusalue.

Tori on muodostunut uudeksi tapahtumapaikaksi aivan ydinkeskustassa ja siellä on runsaasti erilaisia kaupallisia tapahtumia. Tapahtumat sopivat hyvin paikan henkeen kauppakeskuksen ja julkisen liikenteen palveluiden läheisyys tukee niitä.

Narinkkatori sopii keskisuurille ja pienille tapahtumille, joiden kirjo voi olla hyvin laaja. Tapahtumat eivät vaadi torilta pysyviä järjestelyjä, vaan niitä varten tuodaan yleensä tapauskohtaisesti tarvittava varustus.

Koska tori on uusi, siellä on huomioitu jossain määrin myös käytön edellyttämät tekniset liitännät.

Kampintori

Kampintori muodostaa kivetyn kaupunkiaukion, jonka Malminkadun jatke jakaa kahteen osaan. Kampintorin kuvaa leimaa Ernst Billgranin teos ”Kohtauspaikat”, joka on suunniteltu aukion osaksi yhteistyössä aukion suunnittelun kanssa. Teos muodostuu kahdesta osasta, joista ”Iso kohtauspaikka ” dominoi aukion keskiosaa ja ”Pieni kohtauspaikka” sijoittuu aukion eteläosaan.

Kampintorin kunto on kärsinyt lähiympäristön rakennustöistä. Aukiota on käytetty työmaakoppien sijoituspaikkana ja työmaa-alue on jättäneet jälkensä aukion kiveykseen. Työmaakäytöstä johtuen kaikki muu aukion keskiosan käyttö on ollut useita vuosia mahdotonta, joten myös aukiolla olleet erilliset penkit on poistettu. Muurit mahdollistavat istumisen kesäaikana. Raitiotien rakentamisen vaatima tila Malminrinteellä on johtanut puiden poistamiseen aukion pohjoissivulta. Aukio kaipaa kunnostusta työmaiden poistuttua.

Kampintorin eteläosassa puuistutukset ovat hyväkuntoisia ja muodostavat pientilan, joka suojaa paikalla olevaa terassia. Polkupyörien pysäköinti puiden alla on hallitsematonta. Pyörätelineitä tarvittaisiin alueen jäsentämiseksi.

Terassitoiminta Kampintorin eteläosassa on luontevaa ja sopii torin intiimiin luonteeseen. Terassialueen korkea lavarakenne on ristiriidassa aukion luonteen kanssa ja liian korkea matalien pikkupuiden suojassa. Toriaukion keskiosa sopii pienen tapahtumien näyttämöksi, mutta isot rakennelmat eivät sovi sinne torin suuren kaltevuuden ja porrasrakenteiden takia.

Kolmensepänaukio

Kolmensepänaukio on merkittävä jalankulun solmukohta ja kohtauspaikka Helsingin ydinkeskustassa. Aukiokuvaa dominoi Kolmen sepän patsas, jonka juurella on perinteisesti ollut kevytrakenteinen kahvilakioski. Mannerheimintien puolelta aukiota rajaa ympäri vuoden kukka-astioiden massiivinen ja sekava rivistö.

Kolmensepänaukion kuvaa leimaa Kolme seppää -veistos.

Istutusastiat ja aukion rajaus vaativat uudistamista. Pääosin aukiotila on kuitenkin avoin ja sieltä avautuu pitkä näkymä Aleksanterinkadun suuntaan, jonne aukio laskee loivasti alaspäin ja kapenee.

Oleskeluun on varattu penkkejä Mannerheimintien puolelle istutusastioiden eteen. Aukion sivuitse kulkeva raitiotie rajoittaa osittain aukion käyttöä, vaikka raitiotiepysäkit ovat poistuneet aukiolta.

Aukio on vakiinnuttanut asemansa vaalitapahtumien ja erilaisten poliittisten mielenilmaisujen näyttämönä. Alueella on myös usein katutaiteilijoita, musiikkiesityksiä ja katumaalausesityksiä sekä pientä myyntitoimintaa.

Keskeisen sijaintinsa vuoksi aukio sopii hyvin nykyisen tyyppiseen toimintaan ja tapahtumille. Aukio ei kestä isoja rakennelmia. Puolueiden pienet vaalikopit mahtuvat vaalien alla aukiolle ja muuttavat väliaikaisesti avoimen aukiotilan ahtaaksi ja intiimiksi, mikä sopii tapahtuman luonteeseen ja tuo ehdokkaat lähelle ihmisiä.

Mannerheiminaukio

Mannerheiminaukio käsittää Mannerheimin patsaan edustan ja Nykytaiteen museon Kiasman edessä olevan puistomaisen alueen sekä Kiasman ja Sanomatalon välisen kujan.

Aukion avoin osa Mannerheimin patsaan ympäristössä on vakiinnuttanut asemansa mm. Veteraanipäivän tapahtumapaikkana lippulinnoineen. Patsaan ympäristöä leimaa arvokkuus, josta johtuen sinne sopivat em. tyyppiset tapahtumat.

Mannerheimin patsaan ja nykytaiteen museon välissä olevat muurit ja altaan ympäristö on muodostunut skeittarien esiintymispaikaksi ja museon kahvilan terassialueeksi.

Nykytaiteen museon edustalla puistomainen aukio on luonteeltaan intiimi. Aukion luonnonkivipäällyste on epätasainen ja va-

Mannerheiminaukion noppakivipäällyste on epätasainen ja jatkuu pyörätielle asti ilman erillistä jalkakäytävää.

laistus huono, mistä johtuen aukio ei sovellu hyvin tapahtumille. Aukion puiden kasvuolot ja erityisesti graniittiset istutusalueiden rajaukset, jotka ovat jo nyt liian ahtaita, vaativat uudistamista.

Aukion ympäristössä jalankulkuliikenne on vilkasta, mutta aukiolta puuttuvat oleskelua tukevat kalusteet, jotka voisivat houkutella istumaan puiden varjossa. Mannerheimintien laidasta puuttuu esteetön jalkakäytävä.

Mannerheimin patsaan ympäristöön sopivat pienet tapahtumat ja tilaisuudet, jotka liittyvät ajatuksellisesti Mannerheimin historialliseen roolin. Nykytaiteenmuseon edustalla olisivat mahdollisia pienet taide-esitykset ja esim. taide- ja designtori, jollaisia on useimmissa Euroopan pääkaupungeissa.

Paasikivenaukio

Paasikivenaukio on Helsingin ensimmäisiä kivettyjä aukioita. Se muodostaa kaupunkirakenteeseen avoimen tilan, joka jatkuu Pikkuparlamentin puistoon. Aukio jää hieman sivuun Mannerheimintien ja Arkadiankadun liikenteellisesti vilkkailta katualueilta ja muodostaa yhdessä viereisen Mauno Koiviston aukion kanssa eräänlaisen ”portin” Salomonkadulle ja Kampin jalankulkualueille. Paasikivenaukiota leimaa Paasikiven monumentaalinen patsas, jonka molemmin puolin jalankulkijat oikaisevat aukion poikki.

Aukion noppakivipäällyste on epätasainen. Aukiolta puuttuu esteetön jalkakäytävä.

Aukio on luonteeltaan läpikulkupaikka, joka sopii huonosti tapahtumien näyttämöksi. Sen arvo on avoimessa tilassa, jolle patsas antaa merkityksen ja mahdollistaa oleskelun kivijalustallaan. Aukiolta puuttuu esteetön jalkakäytävä.

Asema-aukio

Asema-aukio on luonteeltaan läpikulkupaikka, jossa jalankulkijamäärät ovat erittäin suuria. Aukio on jalankulku-, polkupyörä- ja taksiliikenteen leimaama.

Asema-aukio muodostaa toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävän välitilan monumentaalusten rautatieaseman, Postitalon ja Sokoksen tavaratalon väliin.

Rautatie-, metro- ja taksiasemien läheisyydestä johtuen alueella on erittäin runsaasti polkupyörä- ja jalankulkuliikennettä. Aukion itäosassa, asemarakennuksen puolella on kesällä pysäköitynä suuret määrät polkupyöriä osittain hallitsemattomasti.

Asema-aukio on peruskorjattu nykyiseen muotoonsa Elielinaukion pysäköintilaitokset rakentamisen yhteydessä. Aukion päällysteet ovat luonnonkiveä, hyväkuntoisia ja esteettömiä. Aukion epäsuora valaistus on todettu riittämättömäksi heti sen valmistuttua, mutta valaistusta ei ole parannettu. Aukion keskeisestä sijainnista ja luonteesta johtuen aukiolle sopii hyvin kesällä pienimuotoinen hedelmien tai kukkien torimyynti.

Elielinaukio

Elielinaukio on bussiterminaali ja tämä toiminta leimaa aukion ilmettä ja toimintoja. Bussiliikenteen alueet on erotettu jalankulkualueista tasoerolla. Ajoratojen betonikivipäällysteet eivät ole kestäneet bussiliikenteen rasituksia ja alueella on painuneita ja rikkoutuneita päällysteitä.

Alueella liikkuu erittäin paljon jalankulkijoita ja polkupyöräilijöitä. Pohjois-etelä-suuntainen pyörätie johtaa Töölönlahdenkadulta aukion sivuitse Asema-aukiolle. Aukion asemarakennuksen puoleisella sivustalla on runsaasti polkupyörien pysäköintiä, joka on osittain hallitsematonta. Aukion itälaidalla, rautatieaseman länsisivulla on terassialue, joka on ilmansuunnasta johtuen suojaisa ja aurinkoinen.

Kasvualusta painunut, juuristoritilä rikki ja suojuksen puuttuessa runko kolhittu. Malminkatu.

5.4. Katuviheralueiden nykytilan kuvaus

Suunnittelualueen kasvillisuus on katualueella pääasiassa eri-ikäisiä katupuita. Pensasistutuksia on katualueella vähän ja nurmet ovat kokonaan keskittyneet puistoihin.

Ainoat katuistutuksina olevat pensaat kasvavat istutusaltaassa Malminkadulla bussiterminaaliin johtavan tunnelin päällä.

Rakennusvirastossa on tekeillä selvitys Keskustan ja Kampin alueiden katupuista (Minna Terho). Selvitys on kesken, mutta sen alustavan version tietoja on käytetty hyväksi tämän suunnitelman laatimisessa. Katupuilla on toistuvasti esiintyviä, korjausta vaativia ongelmia:

- Puille on varattu riittämättömästi tilaa, niin maan alla kuin päälläkin. Monella kadulla puut on istutettu seinän tuntumaan tuntuvasti lähemmäksi kuin nykyisin vaadittava 6 m. Tämä johtaa siihen, että puut suuriksi tultuaan kasvavat seiniin kiinni, ja niitä joudutaan jatkuvasti leikkaamaan. Seurauksena on normaalin kasvurytmin vääristyminen ja lisäleikkausten tarve. Leikkaukset, lisäkustannusten lisäksi, lyhentävät puun elinikää. Nykyinen 6 m:n etäisyysvaatimus on ehdoton minimi, esim. vanhan lehmuksen oksat kasvavat helposti pidemmiksi.
- Erityisesti 80- ja 90-luvulla istutetut puut kärsivät liian pienistä kasvualustoista. Silloin käytetyt istutuslaatikot ovat tilavuudeltaan liian pieniä, ja täyttyvät nopeasti juurilla. Laatikoiden ulkopuolella on useimmiten pelkkää mursketta tai louhetta, josta puut eivät kosteutta ja ravintoa saa. Tällöin niiden kasvu hidastuu ja lopulta lakkaa.
- Osa puista on istutettu puusta tehtyihin istutuslaatikoihin, jotka ovat nyt lahoamassa. Tukirakenteiden rikkoutuessa ympäröivät rakennekerrokset pääsevät sortumaan liikenteen tärinän ja renkaiden painon vaikutuksesta ja tunkeutumaan laatikon sisälle. Tämän seurauksena kasvualustat ovat alkaneet tiivistyä vaarantaen juurien hapensaannin. Samalla puiden ympäristön pinnoitteet

Malminkadun pensasistutukset.

ovat painuneet kuopalle. Näin on tapahtunut mm. Malminkadulla, Runeberginkadulla Kampin metroaseman kohdalla ja Mikonkadulla Vilhonkadun ja Kaisaniemenkadun välisellä osuudella.

- Puiden suojalaitteet, erityisesti rungonsuojukset, ovat osoittautuneet liian hennoiksi kestämään autojen tai kunnossapitokoneiden kolhaisuja. Tämä on johtanut useissa tapauksissa pahoihin runkovaurioihin ja sitä kautta lahovikoihin. Vääntyneet rungonsuojukset ovat esteettinen haitta, vaikka puu ei olisikaan vahingoittunut. Rungonsuojuksen rikkoutuessa sen kiinnikkeet usein vääntyvät niin, että sitä ei saa irrotettua juuristoritilästä, vaan molemmat pitää poistaa. Useimmiten kumpaakaan ei uusita. Kuitenkin esimerkiksi autojen pysäköinnin tuntumassa tai alueella, jota hoidetaan koneellisesti usein, olisi tärkeää suojata myös vanhempien puiden rungot. Rungonsuojukset ovat lähes kaikki huonossa kunnossa.
- Katupuiksi on valittu kohteeseen joko kokonsa, kestävyytensä, varjostavuutensa tai vedenkulutuksensa puolesta sopimattomia lajeja. Esimerkiksi vaahterat eivät huonosti vaurioita ja leikkausta kestävinä ja leveäkasvuisina sovi katupuiksi vilkkaasti liikennöidyille kaduille eivätkä kapeille istutuskaistoille.

Rungonsuojat ovat yleisesti huonossa kunnossa. Tämä Runeberginkadulla.

5.5. Puistojen kuntokartoitus

Puistojen nykytila

Alueen puistot ovat varsin vakiintuneita ja ovat osa kantakaupungin kulttuurihistoriallista ympäristöä. Suurimpia muutoksia tapahtuu rakennushankkeiden yhteydessä Lastenlehdossa, jonka uutta puistosuunnitelmaa toteutetaan parhaillaan. Jouni Heinänen on diplomityössään ”Kantakaupungin nivelet” (2009) tutkinut ja kartoittanut kantakaupungin kolmiopuistojen nykytilaa ja historiaa. Elina Nummi on koonnut kantakaupungin puistojen historiaa Vihreät Sylit -oppaaseen. Näitä julkaisuja on käytetty tämän kartoituksen lähtötietona.

Puistojen kuntokartoituksen rajaus

Suunnittelualueen viheralueet ovat pääosin pieniä kortteleiden väliin sijoittuvia puistoja. Useita keskustan puistoja korjataan ja uudistetaan lähivuosien aikana. Tässä raportissa on kuntoarvio esitetty vain niistä puistoista, joissa ei ole suunniteltuja korjauksia. Kohteita, joita koskee käynnissä oleva kaavoitus- tai perusparannushanke, ei ole kuntoarvioitu.

Kaisaniemen puisto on jätetty pois suunnittelualueesta kaavoitusprosessin takia. Asemakaavaehdotus on hyväksytty kaupungin valtuustossa 16.3.2011. Puistosta laaditaan hankesuunnitelma kaavan saatua lainvoiman. Varsapuistikko on kuntokartoitettu, vaikka se uudessa asemakaavassa on osa Kaisaniemen puistoa.

Esplanadin puistot kuntokartoitetaan myöhemmin kun Erottajan ja Teatteriesplanadin kaavamuutokset ja maanalainen rakentaminen ovat valmistuneet.

Pikkuparlamentin puisto on valmistunut vuonna 2005. Puiston kunto on hyvä, eikä se ole vielä perusparannuksen tarpeessa.

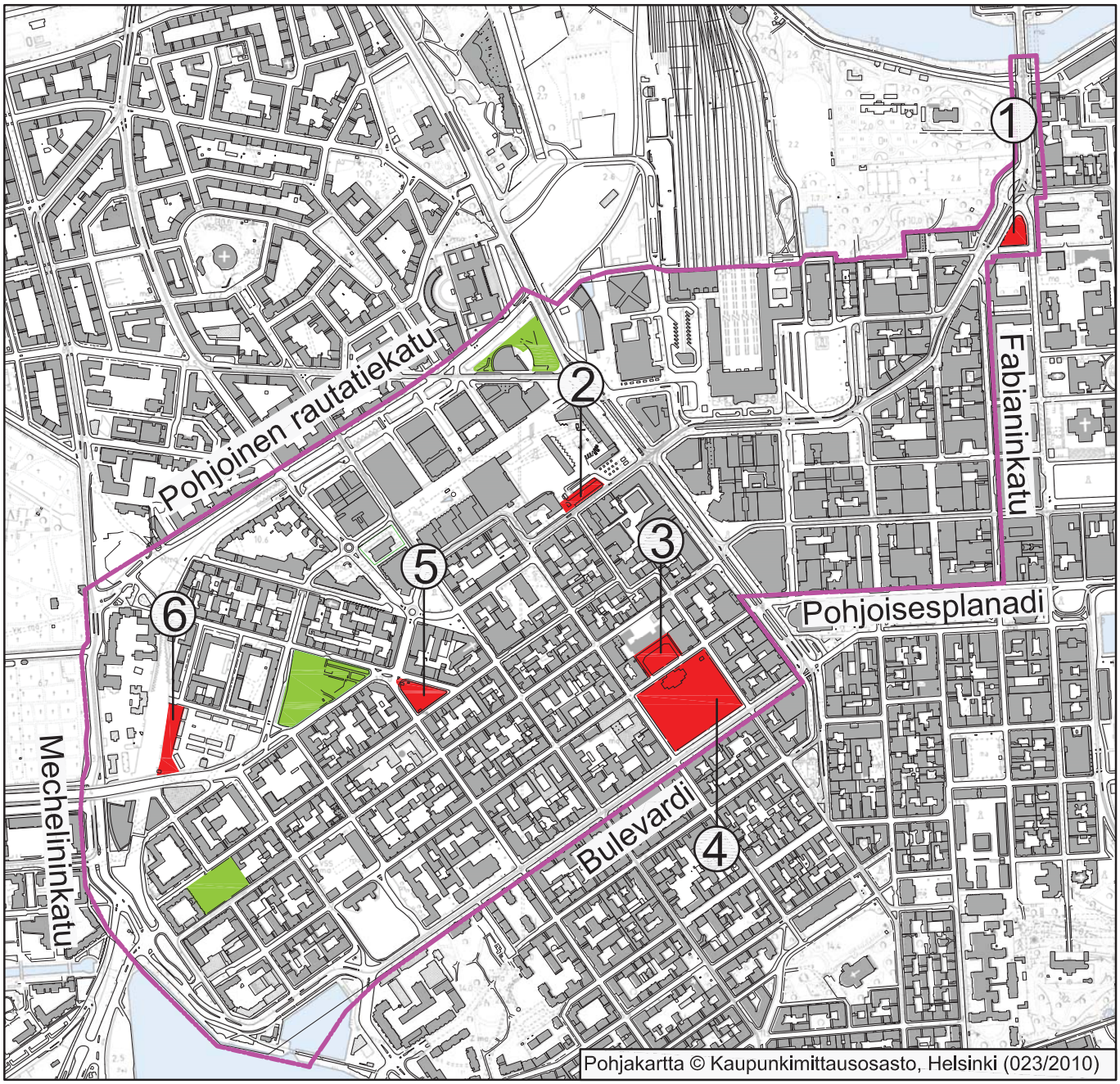

Kartoittamattomat puistot

Kuntokartoitettu

1. Varsapuistikko
2. Simonpuistikko
3. Lönnrotin puistikko
4. Vanha kirkkopuisto
5. Lapinlahden puistikko
6. Työmiehenpuistikko

Suunnittelu-alueen raja

Puistot.

Köydenpunojanpuiston perusparannuksen suunnittelu on käynnistynyt keväällä 2010. Perusparannuksen on tarkoitus valmistua 2011.

Lastenlehdon rakentaminen on käynnissä, ja puiston on tarkoitus valmistua 2010 aikana.

Kuntokartoitus on tehty seuraavista puistoista:

- Varsapuistíkko
- Simonpuistikko
- Lönnrotin puistikko
- Vanha kirkkopuisto
- Lapinlahden puistikko
- Työmiehenpuistikko

Puistojen suunnittelutilanne ja kunto

Pikkuparlamentin puisto

Eduskunnan lisärakennuksen edustalla sijaitseva Pikkuparlamentin puisto sai vuosina 2004–2005 tehdyssä remontissa uuden muodon ja ilmeen. Puisto rakennettiin laadukkaista materiaaleista kestämään kovaakin käyttöä. Puistoon pääsee helposti myös pyörätuolilla liikkuva, sillä suunnittelun lähtökohtana oli esteettömyys.

Köydenpunojanpuisto

Köydenpunojanpuisto vaatii uudistamista. Perusparannuksen suunnittelu on käynnissä.

Lastenlehto

Puistosuunnitelma on uusittu, ja puiston peruskorjaus on valmistunut 2010. Leikkipaikka on uusittu. Melutilanteen ja ilmanlaadun parantamista on pohdittava jatkosuunnittelussa.

Varsapuistíkko

Vakiintuneen kolmiopuiston istutukset ovat iäkkäitä ja vaativat osin uusimista. ”Äidinrakkaus”-veistos on puistosommitelman kaupunkikuvallisesti tärkeä aihe ja aksentti. Varsapuistikko on alun perin kuulunut Kaisaniemen historialliseen puistoon, joka tullaan uudistamaan uuden asemakaavan vahvistuttua. Puistosta tulisi laatia kasvillisuusselvitys.

Varsapuistíkko (kuvat: Anu Kiiskinen, Helsingin kaupunki).

Simonpuistikko

Puistossa on rinteeseen kivetty kävelyaukio, jossa kaltevuudet esteettömyyden kannalta liian jyrkät. Sen pituus- ja sivuttaiskaltevuudet eivät vastaa esteettömyyden perustason vaatimuksia. Simonkatu jatkuu jyrkkänä koko matkan, eikä välillä ole tasaisempaa kohtaa, joka mahdollistaisi levähtämisen. Raitin itäosan kävelyosuus johtaa suoraan ajoradalle, ohi suojatien. Näkyvyys ajoramppiin on heikko. Istutusaltaiden ja kadunreunan sorakatteet ovat hävinneet. Puiden istutusalustojen katteena on ollut sepeliä, mutta se on varissut pois ja nyt alustat ovat paljaana. Puiden runkosuojat ovat huonokuntoisia ja vaativat uusimista. Puiden runkojen suojaus on tarpeen, sillä rungoissa on runsaasti vaurioita. Pohjoisin jalava ajoradan reunassa kärsii jalavan pakurikäävästä. Jalavaa on hoitoleikattu, mutta se joudutaan poistamaan ennen pitkää.

Simonpuistíkko.

Simonpuistíkko.

Lönnrotin puistikko.

Lönnrotin puistikko

Puistikko on vakiintunut historiallinen puisto, jota hoidetaan edustuspuistona. Pensasistutukset vaativat leikkausta, ja historiallinen kiveys vaatii korjausta. Kiveystä ympäröivät kaiteet vaativat huoltoa, ja pollarit Ressun sisäänkäynnin edustalta ovat huonossa kunnossa.

Vanha kirkkopuisto

Vanha kirkkopuisto on arvokas historiallinen puisto Vanhan kirkon edustalla, ja se on keskustan suosituimpia oleskelupuistoja. Puistoa hoidetaan edustuspuistona. Ensimmäinen puistosuunnitelma on vuodelta 1936. Asemakaavassa puistoilla on merkintä ’historiallinen puisto’. Puistossa sijaitseva Vanha kirkko on Helsingin toiseksi vanhin kirkko. Vaikka Vanhan kirkon ympäristö on muodostunut puistoksi, ei se kuitenkaan ole kokonaan kadottanut entistä luonnettaan. Vanhoja puita on edelleen pystyssä. Kaikkein vanhimmat hautamuistomerkit ovat puiston kaakkoisosassa, Yrjönkadun ja Bulevardin kulmauksessa. Vanhat rakenteet ja muistomerkit ovat muinaismuistolain suojelemia. Puistossa on runsaasti penkkejä istuskeluun ja tilaa nurmella oleskeluun. Vanha puusto luo myös mahdollisuuden oleskella varjossa. (Nummi, 2010)

Vanha kirkkopuisto.

Vanha kirkkopuisto (kuva: Anu Kiiskinen, Helsingin kaupunki).

Puistojen viimeisin kunnostustyö on toteutettu vuosina 1977–1999. Tavoitteena oli puistojen historiallisen arvon korostaminen ja vanhojen muotoaiheiden säilyttäminen. Puistoissa hoidettiin vanhaa ja istutettiin uutta kasvillisuutta, uusittiin nurmikot, käytävien rakenteet, puistokalusteet ja valaistus. Peruskorjauksen jälkeen ränsistynyt puisto nousi uuteen kukoistukseen, kun valo puistossa lisääntyi vanhojen ja jo vaarallisten puiden kaadon myötä. Kuluneet nurmikot perustettiin uudelleen ja ne ovat suosittuja istuskelupaikkoja.

Vuonna 2010 on puiston pohjoisreunaan asennettu WC. WC-rakennuksen ja roska-aitauksen ympäristö antaa keskeneräisen vaikutelman. Roska-aitaus näkyy pitkälle puistoon. Puistossa on suurikokoisia väliaikaisia lajitteluroska-astioita.

Keskeisen pääkäytävän puukujanne on uudistettu vuosikymmeniä sitten. Puuistutukset ovat juurtuneet vinoon ja kasvavat huonosti. Puukujanne vaatii uudistamista.

Leikkipaikan kalusteet ovat kuluneita ja aita tummunut. Huonokuntoiset penkit on poistettu kesällä 2010.

Lapinlahden puistikko

Lapinlahden puistikko on uudistettu useaan otteeseen. Viimeisin uudistus tehtiin Harald Carstensin suunnitelman pohjalta 1973 (Heinänen, 2009). Puiston muoto on säilynyt pääpiirteissään suunnitelman mukaisena. Jalavarivit on osin uusittu vuonna 1993. Puiston toisessa päässä on graniittireunaisin istutusaltain ryhmitelty oleskelualue penkkeineen. Puistossa oleva Arvo Kustaa Parkkisen veistos ”Ihminen nousee roskalaatikosta” edustaa tyyliltään 1970-luvun hengenmukaisesti realismia. (Heinänen, 2009)

Koirapuiston korkea pensasaita peittää puistonäkymiä, ja tila vaikutelma jää hajanaiseksi. Pensasaita myös rajaa puurakenteisen lippakioskin erilleen muusta puistosta ja toiminnoista. Puistossa on puisto-WC, kioski sekä suurikokoinen rapattu puistomuuntamo 1940-luvulta. Lippakioski vaatii kunnostusta. Melu

Lapinlahden puistikko (kuva: Anu Kiiskinen, Helsingin kaupunki).

Lapinlahden puistikko (kuva: Anu Kiiskinen, Helsingin kaupunki).

etenkin Lapinlahdenkadun ja Malminrinteen risteyksestä haittaa puistossa oleskelua. Puistossa on usein paljon roskia, mm. take away -aterioiden pakkauksia.

Työmiehenpuistikko

Työmiehenpuistikko sijaitsee entisen satamaradan ja Ruoholahden villojen välissä. Puistossa on leikkipaikka sekä oleskelupaikkoja. Puiston yleisilme on siisti. Tontin puolella aidan julkisivut on töhritty graffiteilla. Leikkivälineen ovat osin siistissä kunnossa, osa kaipaa kunnostusta.

Työmiehenpuistikko (kuva: Anu Kiiskinen, Helsingin kaupunki).

Puiston eteläinen sisäänkäynnille johtava reitti kulkee Porkkalankadun sillan alle. Reitti on aidattu ja epämiellyttävä. Sisäänkäynnin portaat ja luiska eivät ole esteettömiä.

Kasvillisuus on eteläosassa runsasta ja osin iäkästä.

Porkkalankadun sillalta kantautuu puistoon liikenteen melua. Leikkialueen melutilanne on huono.

Reitit puistoissa

Puistojen käytävät liittyvät luontevasti katuverkkoon sekä jalankulku- ja pöyräilyreitistöön. Käytävien kunto on pääosin hyvä. Entisen satamaradan kuiluun valmistuva, Työmiehenpuistikkoon liittyvä kävely- ja pyöräilyreitti, parantaa verkostoa entisestään.

Kaikkiin puistoihin on esteetön kulku. Työmiehen puistikon eteläisen sisäänkäynnin portaat ja luiska muodostavat esteen, mutta pohjoispäästä sisäänkäynti on esteetön. Uuden virkistysreitin valmistuminen satamaradan kuiluun parantaa esteetöntä pääsyä puistoon.

Rakenteet ja varusteet

Roska-astiat ovat pääosin hyvässä kunnossa. Penkit ovat hyvässä tai tyydyttävässä kunnossa. Esteettömyysvaatimuksia ei penkeissä ole juuri huomioitu. Leikkivälineet ja leikkipaikkojen kalusteet ovat osin kuluneita ja huonokuntoisia.

Oleskelu- ja levähdyspaikat

Puistot ovat luonteeltaan rakennettuja. Oleskelu ja levähdyspaikkoja on puistoissa suhteellisen paljon. Erityisesti helsinkiläiset pitävät tärkeinä kohtauspaikkoinaan Esplanadin puistoja ja Vanhaa kirkkopuistoa. Esteettömyyden erikoistason levähdyspaikkoja puistoissa ei ole.

Valaistus

Käyttäjät ovat arvioineet käyttäjäkyselyssä valaistuksen riittävyyttä. Puistoja on pidetty selvästi katuja huonommin valaistuna. Tämä johtunee puistovalaistuksen luonteesta. Puistoissa valaistaan vain talvikunnossapidettävät käytävät. Valaistuksen riittävyyttä puistoissa voidaan käytävien osalta pitää riittävänä.

Alueella on paljon erilaisia valaisinmalleja. Historiallisissa puistoissa on oma matala valurautainen mallinsa. Uudistettavissa puistoissa tulee valaisin valintaa kiinnittää huomiota, ja pyrkiä alueen puistojen yhtenäiseen valaistukseen.

Kausivalaistus on alueella yleistynyt ja se on varsin hajanaista. Valaistuksen taiteellinen taso ei kaikissa kohteissa vastaa arvokeskustan statusta.

Kasvillisuus

Viheralueiden kasvillisuus on rehevää ja monimuotoista. Puistoja hoidetaan yleisesti ottaen hyvin. Puusto ja pensasistutukset ovat paikoin iäkkäitä ja osin uudistamisen tarpeessa. Kaupunkikuvallisesti tärkeä uudistamisen tarpeessa oleva kohde on puukujanne Vanhassa kirkkopuistossa. Kasvillisuutta uudistetaan noudattaen kasvillisuuslinjauksen ohjeita sekä korostamalla historiallisten puistojen luonnetta kasvivalinnoilla.

6. ALUEEN VAHVUUDET JA KEHITTÄMISTARPEET

6.1. Rakennusviraston yleiset tavoitteet

Aluesuunnitelman yleisenä tavoitteena on turvallinen, kestävä, toimiva, viihtyisä ja esteetön ympäristö. Työn tavoitteena on luoda visio suunnittelualueen katujen ja puistojen luonteesta ja tavoitetilasta sekä kartoittaa alueen kuntoa ja tarpeita. Aluesuunnitelman avulla kohdennetaan kunnossapidon ja rakentamisen määrärahoja: suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys.

Esitettävillä toimenpiteillä on tarkoitus korostaa alueen vahvuuksia ja korjata havaittuja heikkouksia. Tavoitteena on myös määritellä mahdollisia uusia kehittämisideoita yleisten alueiden käytettävyyden, kaupunki- ja maisemakuvan sekä viihtyisyyden parantamiseksi. Alueen miljöön ominaispiirteitä pyritään ylläpitämään ja vahvistamaan.

6.2. Alueen vahvuudet

Keskustan ja Kampin alueiden vahvuudet ovat hyvin moninaisia. Ne liittyvät toisaalta alueen historiaan ja fyysiseen ympäristöön ja toisaalta alueen toimintoihin.

- Perinteinen tiivis kaupunkirakenne, jossa ei ole keskeneräisiä muutosalueita
- Toiminnallinen monipuolisuus, jossa keskustatoiminnat, virkistys ja asuminen lomittuvat erityisesti Kampin alueella
- Hyvin säilyneet ja suojellut historialliset kaupunkitilat ja kohteet
- Historiallinen kerroksellisuus, jossa eri aikakausilta oleva rakennuskanta ja kaupunkitilat lomittuvat luontevasti
- Laajat ja korkeatasoiset jalankulkualueet, jotka ovat seurausta 1990–2000-luvuilla tehdyistä laajoista katujen perusparannushankkeista (esim. sulanpitojärjestelmä laajoilla alueilla.
- Esteettömyyden perustason suhteellisen hyvä toteutuminen suurella osalla aluetta, erityisesti jalankulkualueilla
- Puistot sijoittuvat tasaisesti eri puolille aluetta
- Puistojen historialliset kerrostumat. Arvokkaat kulttuurihistorialliset puistot Vanha kirkkopuisto ja Lönnrothin puisto ovat säilyneet hyvin ja kestäneet aikaa
- Puistot ja niiden toiminnot ovat pääosin hyvin vakiintuneita ja toimivia
- Eri aikakausilta olevien taideteosten runsaus toreilla, aukioilla ja puistoissa
- Julkisen liikenteen hyvä toimivuus ja palvelutaso
- Maanalaiset julkisen liikenteen terminaalit ja pysäköintiluolat, jotka ovat vapauttaneet katutilan jalankululle
- Asumisen säilyminen ja jopa lisääntyminen uudisrakentamisen myötä viime vuosikymmeninä

6.3. Kehittämistarpeet

Alue on vakiintunut ja kehittämistarpeet ovat suhteellisen vähäisiä ja liittyvät pääosin yksittäisten alueiden kehittämistarpeisiin. Tällaisia alueita ovat mm. Bulevardi ja Hietalahdentori, joiden kehittämistarpeet perustuvat alueiden huonokuntoisuuteen ja siitä johtuvaan perusparannustarpeeseen. Molemmat alueet edellyttävät kokonaissuunnitelmaa, jossa määritellään alueen toiminnalliset ja kaupunkikuvalliset kehittämisperiaatteet niiden historialliset ja kulttuuriset lähtökohdat huomioon ottaen. Kokonaissuunnittelu ja toteutus mahdollistavat myös alueiden toiminnallisen kehittämisen ja uusien toimintojen tuomisen alueelle.

Toisaalta kehittämistarpeet perustuvat katujen kulkupintojen tai muiden rakenteiden sekä kalusteiden huonokuntoisuuteen ja siitä johtuvaan kunnostustarpeeseen. Huonokuntoisten päällysteiden ja rakenteiden sekä kalusteiden uusimisella parannetaan alueen käytettävyyttä ja esteettömyyttä sekä katualueiden laatua ja kaupunkikuvaa. Alueen katuvalaistus on pääosin vanhaa ja monelta osin epäyhtenäistä. Valaistuksen osalta tarvitaan kokonaissuunnitelma, joka kattaa koko keskusta-alueen ja takaan alueelle luonteenomaisen ja nykyajan vaatimukset täyttävän katuvalaistuksen tulevaisuudessa.

Alueen historiallisesta luonteesta johtuen katupuut ovat pääosin vanhoja ja ne ovat kärsineet pahoja vaurioita liikenteen, puhtaanapidon, painuneiden kasvualustojen ja puutteellisen suojauksen seurauksena. Katupuiden kasvuolosuhteiden parantaminen ja hoito sekä hallittu uusiminen edellyttävät lähivuosina selkeitä päätöksiä ja panostuksia, joilla taataan alueen puistokatujen, torien ja aukioiden perinteinen ilme myös pitkälle tulevaisuuteen.

Puistot ovat pääosin hyvässä kunnossa. Suurin uudistuskohde on Lapinlahden puistikko, joka vaatii peruskorjauksen. Sen toiminnot ja tilasommitelma on uudistettava. Näin parannetaan puiston toimivuutta ja viihtyvyyttä. Muuten puistoihin esitettävät toimenpiteet ovat leikkipaikkojen peruskorjausta, kasvillisuuden uudistamista ja rakenteiden parantamista. Arvokohteista toimenpiteitä tarvitaan Vanhassa kirkkopuistossa ja Lönnrothin puistos-

sa. Vanhan kirkkopuiston pääkäytävän huonokuntoinen puukujanne olisi uudistettava. Lönnrothin puiston vanha historiallinen kiveys tulisi uusia.

Alueen toiminnalliset kehittämistarpeet liittyvät suurelta osin polkupyöräilyn järjestämiseen ja katutilan vuokraukseen kaupallisiin palveluihin. Kaupunkisuunnitteluvirastossa on käynnissä hanke polkupyöräteiden ja pysäköinnin järjestämisestä koko Helsingin alueella ja siinä tullaan määrittelemään pyöräreitit ja polkupyörien pysäköintitarpeet myös tällä alueella. Vastaavasti kaupunkisuunnitteluvirastossa on työn alla keskusta-aluetta koskeva hanke, jonka tavoitteena on määritellä alueet, jotka voidaan vuokrata terasseja tai muuta katumyyntiä varten sekä katumyynnille asetettavat ehdot kullakin alueella. Tällainen suunnitelma on jo laadittu Keskuskadulle.

Ympäristökeskus on vuonna 2009 kartoittanut lasten ja vanhusten palveluiden ympäristöjen melutasoja, ja esittänyt melusuojausta joillekin kohteille. (Herkkien kohteiden ilmanlaatu ja melutilanne. Päiväkodit, leikkipuistot ja -kentät, koulut, vanhainkodit ja sairaalat, Pitkänen, E., Haahla, A., 2009) Mittausten mukaan suunnittelualueella on kaksi leikkipaikkaa, jotka ovat liian meluisia: Työmiehenpuistikon ja Lastenlehdon leikkipaikat. Ruoholahden sillan liikenteen meluhaittojen lieventämiseksi tulisi sillalle rakentaa melukaide. Entisen satamaradan paikalle rakennettavalla jalankulku- ja pyöräilyväylällä sekä Työmiehenpuistikkoon liittyvän toiminnallisen alueen laatu paranisi myös, jos sillalta kantautuva melu vaimenisi. Lastenlehdon leikkipaikan melutilannetta parannetaan puiston seuraavassa peruskorjauksessa.

7. SUUNNITELMA

7.1. Kadut

Katualueiden kehittämisperiaatteet

Aluesuunnittelu koostuu lähtötietoanalyyseistä sekä kunto- ja tarvekartoituksesta, joiden tulokset on raportoitu tässä julkaisussa. Asukkaiden tarpeita ja huomioita kartoittava käyttäjäkysely toteutettiin v. 2008. Suunnittelutyön aikana työtä on esitelty asukkaille asukastilaisuudessa ja näyttelyssä sekä rakennusviraston internet-sivuilla, joista saatu palaute on esitetty kohdassa 4.

Katualueista laadittiin kunto- ja tarvekartoitus syksyllä 2010. Kartoituksessa on tarkasteltu koko alueen maisemakuvan kokonaispiirteitä sekä kunnostus- ja kehittämistarpeita. Maastossa on tarkistettu katujen ylläpitoluokitus päivitys- ja muutostarpeineen. Myös ulkovalaistuksen, reittiyhteyksien, esteettömyyden, yleisen tason jätehuollon, puhtaanapidon tason, kalustuksen ja palveluiden puutteiden sekä parantamis- että muutostarpeiden tarkastelu on tehty tarvekartoituksen yhteydessä. Maastokartoituksen perusteella laskettiin myös alueen kokonaisrahoitustarve. Kokonaisrahoitustarve ei sisällä kolmansien osapuolten rahoitustarvetta (esim. vesi- ja viemärijohdot, kaukolämpö) eikä ajoratojen päällysteiden uusimisia.

Lähtötietojen, maastokartoituksen ja asukaspalautteen perusteella tehtiin ehdotus kunnostettavista kohteista, jotka luokiteltiin rahoitustavan mukaan perusparannus- ja kunnostuskohteisiin. Lisäksi kartoituksessa löydettiin kiireellisesti kunnostettavia ensikunnostuskohteita. Osasta perusparannus- ja kunnostuskohteita laadittiin hankeohjelmat. Suunnitelmassa toteutettaviksi esitetyistä toimenpiteistä laskettiin kustannusarviot.

Ylläpitoluokkamuutokset

Suunnitteluprosessin aikana katu- ja puisto-osaston ylläpitotoimisto muutti tekemiensä päivitysten yhteydessä Arkadiankadun, Narinkan ja Tennispalatsinaukion kevyen liikenteen väylien ylläpitoluokkia. Arkadiankadun ylläpitoluokka välillä Mannerheimintie–Eteläinen Rautatiekatu nousi luokkaan 1, kun taas Narinkan ja Tennispalatsinaukion kevyen liikenteen väylien ylläpitoluokka laski luokasta 1 luokkaan 2. Muita muutostarpeita ei ole.

Valitut kohteet

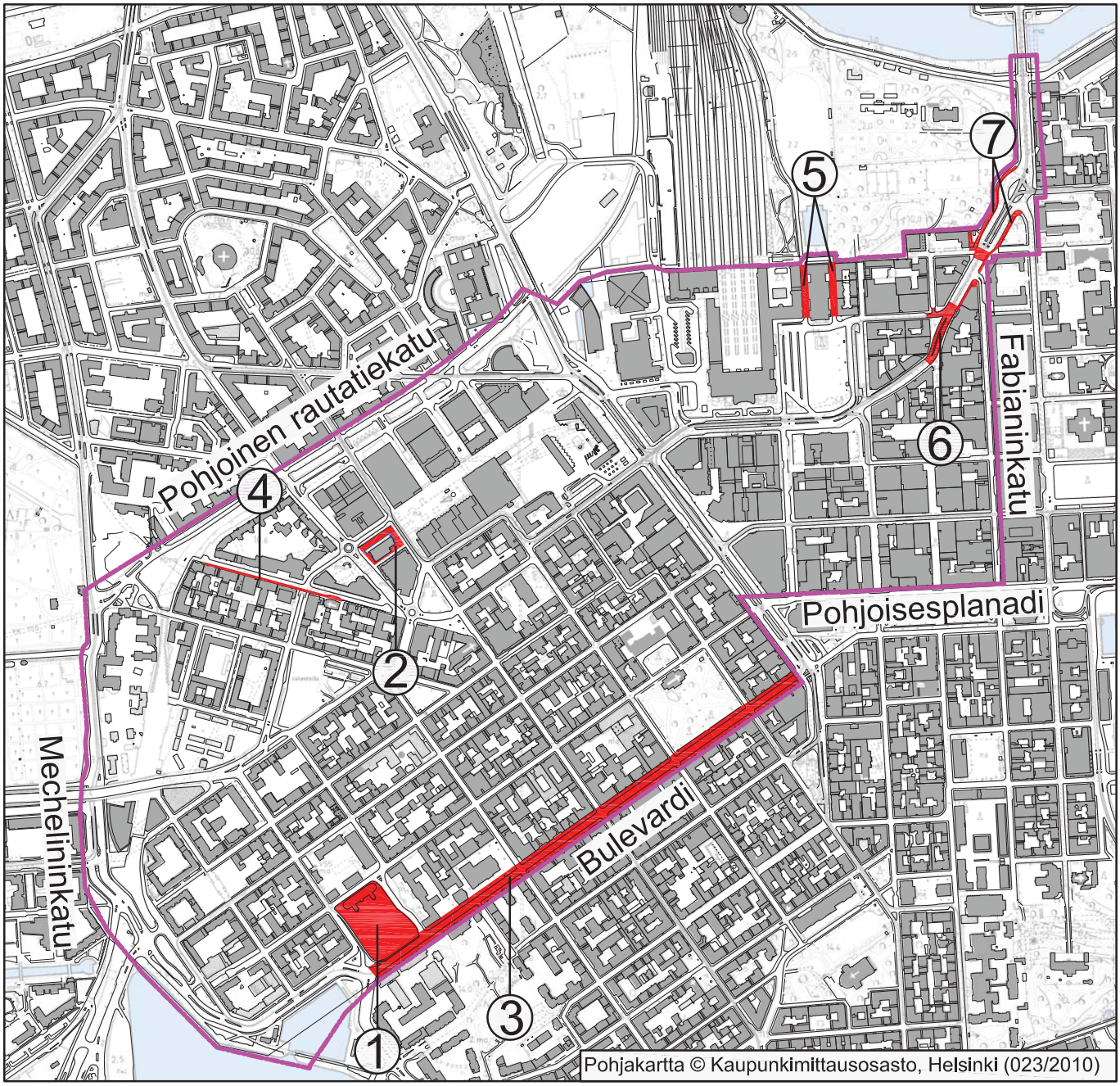

1. Hietalahden tori
2. Kampin metroaseman aukio
3. Bulevardi
4. Malminkatu
5. Itäinen ja Läntinen teatterikuja
6. Kaisaniemenkatu, kokoojakadun ajorata
7. Kaisaniemenkatu, jalkakäytävä

Suunnittelu-alueen raja

Peruskorjauskohteet, kadut, torit ja aukiot ja katuviherkohteet.

Peruskorjauskohteet

Perusparannuskohteiksi (investointirahoitus) valittiin kokonaisvaltaista suunnittelua ja huomattavia investointeja vaativia kohteita, joiden toiminnallisuudessa oli puutteita.

Salomonkadun peruskorjaus Kampin metroaseman edessä on esitetty Kampin metroaseman aukion yhteydessä, koska kadun Fredrikinkadun ja Runeberginkadun välinen jakso muodostaa osan aukiota.

Bulevardi

Bulevardi on vilkasliikenteinen katu, jolla on joukkoliikennettä, kevyttä liikennettä ja ajoneuvoliikennettä. Korotetut raitiovaunupysäkit sijaitsevat keskellä katua ja ne on tarkoitettu väliaikaisiksi. Polkupyöräilijöiden ja jalankulkijoiden kulku on erotettu toisistaan niiden välissä kulkevalla puurivistöllä. Puurivistö on alun perin koostunut lehmuksista, mutta niitä on osittain uusittu vaahteroilla 1970-luvulla. Puut ovat huonokuntoisia ja kaventavat polkupyöräilijöiden kaistan paikoitellen jopa alle 1,0 m levyiseksi. Tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta jäsentelemällä eri liikennemuodot selkeästi erilleen toisistaan uusimalla katurakenteet. Kohteen korjauksen yhteydessä myös maanalaiset johdot, laitteet, vesi-, viemäri- ja hulevesiputket kaivoineen yms. uusitaan.

Kaisaniemenkatu

Kaisaniemenkatu on vilkas joukkoliikenne katu ja sen varressa on useita arvokkaita kaupunkitiloja kuten Kaisaniemen puisto ja kasvitieteellinen puutarha. Kaisaniemenkatu liittyy Unioninkadun akseliin. Katuun kohdistuu useita muutostarpeita. Unioninkadun akselin ilmeen kohottamiseksi on Kaupunkisuunnitteluvirasto käynnistänyt hankkeen. Hanke etenee Rakennusviraston tekemällä yleissuunnitelmalla. Uuden Helsingin yliopiston kirjastorakennuksen edustan aukio vaatii uudelleen järjestelyä. Kaisaniemenkadulle on Kaupunkisuunnitteluvirastossa suunnitteilla pyöräilykaistat. Kaisaniemenpuiston uusi vahvistunut asemakaava ja sen liikennejärjestelyt edellyttävät uutta liikennesuunnitelmaa. Kadun peruskorjaushankkeen suunnittelu tulee ajan-

kohtaiseksi kun liikennesuunnitelma ja Unioninkadun akselin yleissuunnitelma valmistuvat.

Malminkatu, eteläinen väylä välillä Eteläinen Rautatiekatu–Synagoga

Malmikadun jalkakäytävä välillä Eteläinen Rautatiekatu–Synagoga on huonokuntoinen. Väylällä on painumisesta ja epätasaisesta routimisesta aiheutuneita kuoppia, halkeamia ja reikiä. Malminkadulla on korjattava väylän lisäksi ajoradan reunaa noin 1,5 m leveydellä. Malminkadulla on halkeamien ja epätasaisuuksien lisäksi ajoradan reunassa painumaa, joka estää kuivatuksen toimivuuden *(yläkuva seuraavalla sivulla)*. Kohteella on uusittava rakennekerrokset vähintään kantavan kerroksen alapintaan asti sekä jalkakäytävän että kadun reunan osalta ja varmistettava kuivatusrakenteiden toimivuus.

Itäisellä ja Läntisellä teatterikujalla merkittävimmät ongelmat johtuvat ajoradan deformaatiosta ja painumasta, joka aiheuttaa puutteita katujen kuivatukseen ja jalkakäytävän turvallisuuteen ja esteettömyyteen *(kuva vieressä)*. Kummallakin kadulla on uusittava sekä kadun että jalkakäytävän väylän rakennekerrokset ja kuivatus. Suunnittelussa on otettava huomioon myös kujien mahdollinen muuttaminen yksisuuntaisiksi.

Painumisesta aiheutuvia vaurioita (Malminkatu).

Vaurioita ja epätasaisuuksia (Läntinen Teatterikuja).

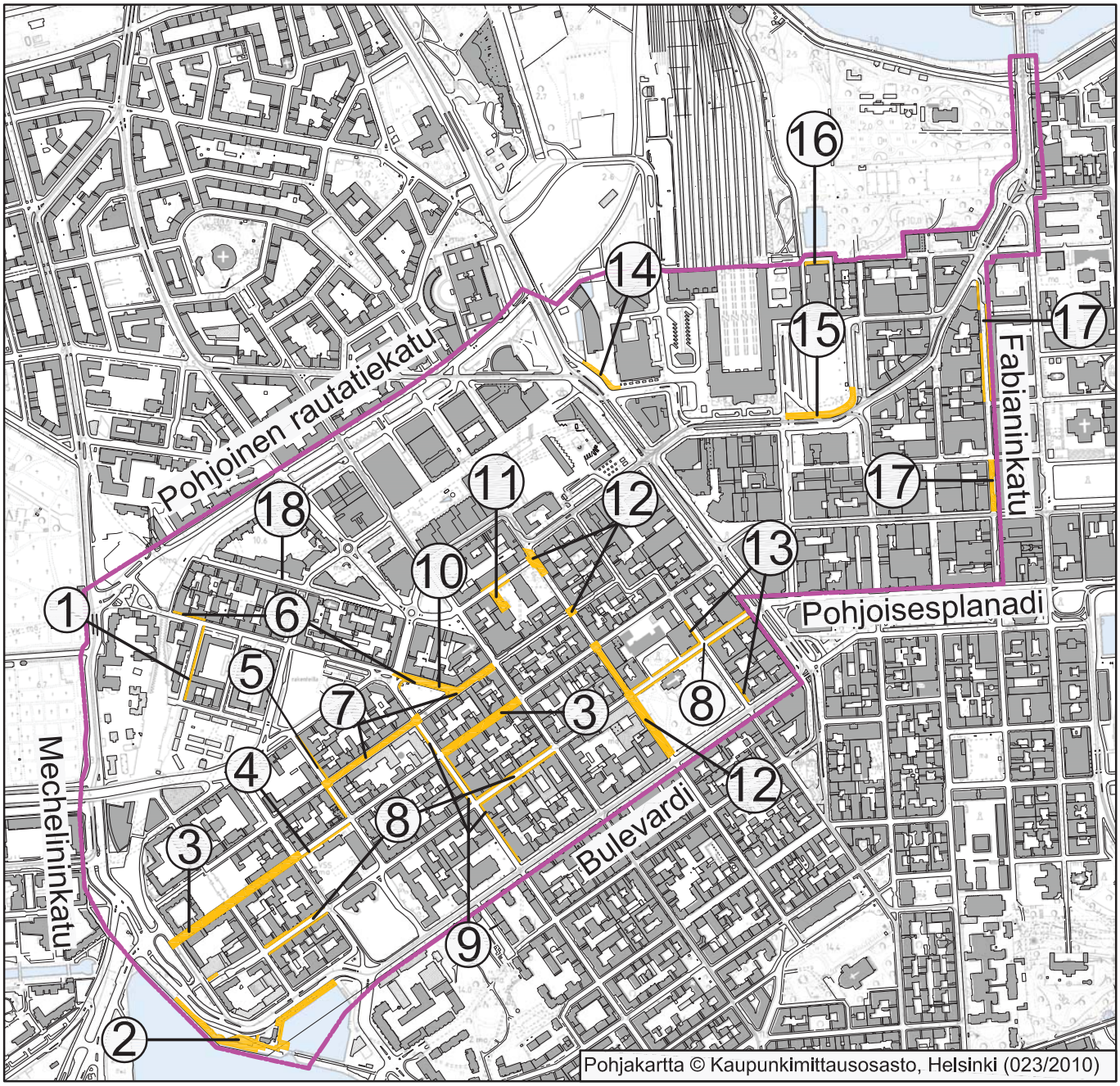

Kadut:

1. Työmiehenkatu, jalkakäytävä

2. Sillilaituri, yhdistetty kevyen liikenteen väylä

3. Kalevankatu, kokoojakadun ajorata ja jalkakäytävät

4.Kalevankatu, jalkakäytävä

5. Abrahaminkatu, jalkakäytävä

6. Lapinlahdenkatu, jalkakäytävä

7. Eerikinkatu, kokoojakadun ajorata ja jalkakäytävä

8. Lönnrotinkatu, jalkakäytävä

9. Albertinkatu, jalkakäytävä

10.Lapinlahdenkatu, kokoojakadun ajorata

11.Kansakoulukuja, tonttikadun ajorata ja jalkakäytävät

12. Annankatu, kokoojakadun ajorata ja jalkakäytävä

13. Yrjönkatu, jalkakäytävä

14. Mannerheiminaukio, jalkakäytävä

15. Kaivokatu, jalkakäytävä ja pyörätie

16. Kaisankuja, jalkakäytävä

17. Fabianinkatu, kokoojakadun ajorata

Katuviherkohteet:

18. Malminkadun puiden kasvualustojen uusiminen

Suunnittelu-alueen raja

Kohteet, joissa on kunnostettavaa, kadut, aukiot ja katuvihreä.

Kunnostuskohteet

Kunnostuskohteiksi (kuntokartoituksen luokka 2) kohteiksi valittiin kohteita, joiden puutteet voidaan korjata rakenteellisen kunnossapidon tai tehostetun ylläpidon toimin.

Katujen tyypillisimmät kunnostuskohteet liittyvät vilkkaasti liikennöityjen kadunosien tai liittymäalueiden kulumiseen *(kuva vieressä yllä)*. Toisinaan kyse on huonosti valitusta pintamateriaalista, joka ei kestä käytöstä johtuvaa kulumista, toisissa kohteissa pintamateriaali on tullut käyttöikänsä päähän.

Halkeilleita kiveyksiä vilkkaasti liikennöidyllä kadulla (Kaisaniemenkatu).

Vähemmän liikennöidyillä kaduilla ongelmat liittyvät usein huonosti korjattuihin kadunosiin, joissa on tehty paikkaa paikan päälle. Toisinaan taas pintamateriaali on käyttöikänsä päässä vastaavasti kuin vilkkaasti liikennöidyillä osuuksilla.

Jalkakäytävillä ongelmia aiheuttaa jo aiemmin mainittu rakennusten kattovesien johtaminen jalkakäytävien kautta katujen sadevesikaivoihin *(iso kuva sivulla 61)*. Muita merkittäviä ongelmia kevyen liikenteen väylillä ovat halkeilleet ja purkautuneet päällysteet *(pieni kuva sivulla 61 ja kuva vieressä alla)* ja epätasaiset kiveykset *(iso kuva sivulla 62)*, jotka aiheuttavat turvallisuus ja esteettömyysongelmia sekä huonontavat väylän käyttömukavuutta.

Korjaustoimenpiteet ovat:

- Uudelleen päällystäminen (sisältää vanhan päällysteen poiston ja tarvittavien sadevesikaivojen korkeuden säädön).
- Kiveyksien uusiminen (sisältää vanhan kiveysten poiston ja tarvittavien sadevesikaivojen korkeuden säädön).
- Vanhojen kivien uudelleen asentaminen tasatun asennushiekan päälle.

Halkeamia ja purkaumia jalkakäytävällä (Fredrikinkatu).

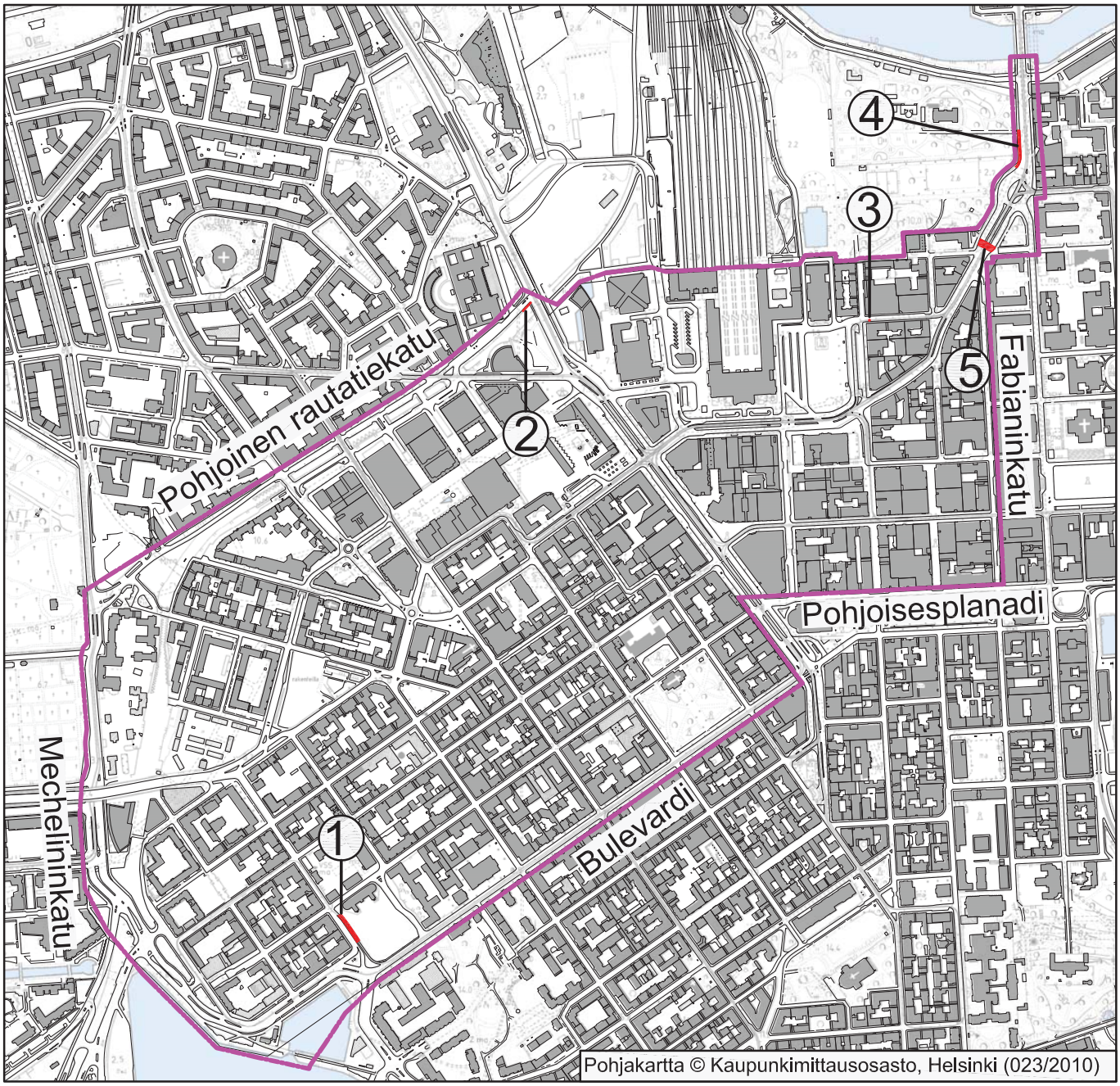

1. Hietalahdenkatu

2. Pohjoinen Rautatiekatu

3. Vilhonkatu

4. Unioninkatu

5. Kaisaniemenkatu

Suunnittelu-alueen raja

Ensikunnostuskohteet.

Ensikunnostuskohteet

Ensikunnostuskohteiksi valittiin sellaiset kohteet, joiden kunnostaminen olisi syytä tehdä välittömästi.

Kaisaniemenkadulla olevan suojatien uusiminen

Kaisaniemenkadulla on huonokuntoinen suojatie Puutarhakadun tuntumassa. Suojatie on pahasti halkeillut ja se aiheuttaa turvallisuus- ja esteettömyysongelmia *(kuva vieressä).*

Huonokuntoinen suojatie (Kaisaniemenkatu).

Vilhonkadulla olevan sadevesikaivon muuttaminen kitakaivoksi

Vilhonkadun ja Mikonkadun liittymässä olevaa kaivoa on nostettu päällystystoimenpiteiden yhteydessä, mutta kadun varteen on jätetty railo, jottei päällyste nouse reunakivilinjan yläpuolelle. Mäkeä alaspäin valuvat vedet ohittavat kaivon ja valuvat liittymään *(kuva alla oikealla)*.

Unioninkadun huonokuntoisen klv:n rakennekerrosten uusiminen, läntinen väylä välillä Liisankatu–Yliopiston kasvitieteellinen puutarha

Unioninkadun kevyen liikenteen väylällä on liikenneturvallisuutta huonontavia epätasaisuuksia, reikiä ja kuoppia *(kuva alla vasemmalla)*. Ongelmat johtuvat painumisesta ja epätasaisesta routimisesta ja aiheuttavat liikenneturvallisuusriskin. Väylä kuuluu pyöräilyn seudulliseen verkostoon.

Epätasaisuuksien aiheuttamia turvallisuuspuutteita (Unioninkatu).

Sadevesikaivon muuttaminen kitakaivoksi (Vilhonkatu).

Hietalahdenkadun pohjoisen klv:n rakennekerrosten uusiminen Hietalahdentorin edessä.

Hietalahdenkadun jalkakäytävä on Unioninkadun tavoin huonokuntoinen. Turvallisuutta heikentää väylän epätasaisuuden lisäksi keskellä väylää oleva valaisinpylväs ja väylälle jääneet raitiovaunupysäkin perustukset *(kuva alla oikealla)*.

Pylväs keskellä jalkakäytävää (Pohjoinen Rautatiekatu).

Huonokuntoinen jalkakäytävä, jossa keskellä väylää pylväs ja reunakiviä (Hietalahdenkatu).

Pohjoisen Rautatiekadun jalkakäytävän rakennekerrosten uusiminen

Pohjoisen Rautatiekadun ajoradat ja kevyen liikenteen väylät ovat hyväkuntoiset lukuun ottamatta aivan Mannerheimintien liittymän tuntumassa olevaa jalkakäytävän osuutta, joka on huonokuntoinen. Kohteessa on painumia ja vaurioita väylän reunoissa. Lisäksi keskellä väylää on pylväitä, jotka aiheuttavat turvallisuusriskin *(kuva yllä vasemmalla)*.

7.2. Katuviheralueet

Tavoitteet ja toimenpiteet katuviheralueiden parantamiseksi

Tavoitteena olevien terveiden, kauniiden ja vähän hoitoa vaativien katuistutusten aikaan saamiseksi on ensisijainen toimenpide niiden kasvuolosuhteiden parantaminen. Nykyisten puiden latvuksien käytössä olevaa tilaa ei voida muuttaa, mutta uudet istutukset täytyy istuttaa ehdottomasti vähintään minimietäisyydelle seinistä ja kunnallistekniikasta, esim. valaisinpylväistä tai ilmajohdoista. Puut, jotka ilman rungonsuojuksia jatkuvasti saavat kolhuja, täytyy varustaa sellaisilla.

Liian pienet, painuneet tai tiivistyneet kasvualustat uusitaan poistamalla imumenetelmällä vanha alusta ja lisäämällä riittävän suuri kantava kasvualusta. Samalla uusitaan juuristoritilät.

Huonoimmassa kunnossa olevat puut täytyy poistaa ja istuttaa tilalle uudet.

Kunnostuskohteet

Kartta kohdassa 7.1, kunnostuskohteet.

Malminkadun puurivin kasvualustat ovat pahasti painuneet ja tiivistyneet. Rungonsuojuksia ei ole ja puut saavat jatkuvasti runkovaurioita autoista ja kunnossapidon kalustosta. Juuristoritilät ovat pääosin poissa paikoiltaan tai rikki.

Jalkakäytävän uusimisen yhteydessä nykyiset kasvualustat imetään pois juurien ympäriltä ja korvataan riittävän suurella kantavalla kasvualustalla. Puille asennetaan uudet juuristoritilät ja rungonsuojukset.

7.3. Torit ja aukiot

Torien ja aukioiden kehittämisperiaatteet

Torien ja aukioiden kehittämistarpeet ja -periaatteet vaihtelevat suuresti kohteesta riippuen. Suurin osa toreista ja aukioista on hyväkuntoisia ja niiden toiminnat ovat vakiintuneita. Torien ja aukioiden kehittäminen pitkällä tähtäimellä edellyttää toiminnallisten tavoitteiden ja kokonaissuunnitelman laatimista ja sitä kautta määräytyvät myös tarpeet fyysisen ympäristön kehittämiselle.

Rautatientori

Alueen kehittämisestä tulisi laatia yleissuunnitelma, jossa määritellään alueen kaupunkikuvalliset tavoitteet ja käytön periaatteet. Kaupunkikuvan osalta tulisi määritellä alueen valaistuksen ja istutusten kehittämisperiaatteet sekä kalusteiden käytölle ja tyypeille asetettavat vaatimukset. Tapahtumiin liittyville teltta- ym. rakenteille sekä luistinradan rakenteille tulisi asettaa korkeat kaupunkikuvalliset laatuvaatimukset, joiden toteutumista voidaan valvoa lupaprosessin yhteydessä.

Käyttösuunnitelman yhteydessä tulisi selvittää käytön, esim. kesällä isojen tapahtumien ja talvella luistinradan, tekniset tarpeet. Torin toistuvaan käyttöön tapahtuma-alueena ja luistinratana tulisi varautua niin, että siellä ovat valmiina esim. tarpeelliset sähkö-, vesi- ja viemäriliitännät tapahtumajärjestäjien käytössä ja vältetään tapahtumakohtaisesti rakennettavat väliaikaiset järjestelyt.

Liikenteellisiä ongelmia syntyy jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kohtaamisissa Rautatientorin eteläisellä jalankulku- ja pyöräteillä. Ongelmien poistaminen on otettava huomioon yleissuunnitelmassa.

Narinkkatori

Alueen toiminnallisista tavoitteista tulee laatia yleissuunnitelma, jossa määritellään alueen käytön periaatteet. Tapahtumiin liittyville teltta- ym. rakenteille tulee asettaa korkeat kaupunkikuvalliset laatuvaatimukset, joiden toteutumista voidaan valvoa lupaprosessin yhteydessä.

Kampintori

Kampintorin eteläosassa puuistutukset ovat hyväkuntoisia ja muodostavat pientilan, joka suojaa paikalla olevaa terassia. Polkupyörien pysäköinti puiden alla on hallitsematonta ja alueella tarvitaan pyörätelineitä. Toriaukion keskiosa sopii pienen tapahtumien näyttämöksi, mutta isot rakennelmat eivät sovi sinne torin suuren kaltevuuden ja porrasrakenteiden takia. Alueen virkistyskäytön edistämiseksi siellä tulisi olla aukiosuunnitelman mukaisesti penkkejä Fredrikinkadun puoleisella sivulla.

Kolmensepänaukio

Alueen toiminnallisista tavoitteista tulisi laatia suunnitelma, jossa määritellään alueen käytön periaatteet. Tapahtumiin liittyville teltta- ym. rakenteille tulisi asettaa erittäin korkeat kaupunkikuvalliset laatuvaatimukset, joiden toteutumista voidaan valvoa lupaprosessin yhteydessä. Aukiota Mannerheimintielle rajaavat kesäkukkaistutukset ja penkit tulee uusia yhtenäisen suunnitelman mukaisesti.

Paasikivenaukio

Paasikivenaukion epätasainen noppakivipinta vaikeuttaa alueen käyttöä. Noppakivien saumat tulee täyttää niin, että ne eivät aiheuta kompastumisvaaraa ja kiveyksen painumat tai muut poikkeavat epätasaisuudet tulee korjata.

VALITUT TORI- JA AUKIOKOHTEET

Peruskorjauskohteet

Kartta kohdassa 7.1, Peruskorjauskohteet.

Hietalahden tori

Alueen kehittämisestä tulee laatia yleissuunnitelma, jossa määritellään alueen toiminnalliset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet. Torialuetta tulee kehittää niin, että se tarjoaa nykyistä paremmat edellytykset toritoiminnoille ja markkinoille, esim. elintarvikkeiden, vihannesten ja kukkien myynnin palauttaminen torille olisi toivottavaa. Torialue tulee jäsentää sekä kaupunkikuvallisesti että toiminnallisesti nykyistä selkeämmin esim. huolto-, pysäköinti- ja torimyyntialueiksi.

Kaupunkikuvan osalta tulee määritellä alueen valaistuksen, päällysteiden kalustuksen kehittämisperiaatteet sekä määritellä kalusteiden tyypeille asetettavat vaatimukset. Toritoimintaan liittyville teltta- ym. rakenteille tulee asettaa korkeat kaupunkikuvalliset laatuvaatimukset. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon torin historiallinen luonne ja vanhojen mukulakivien säilyttäminentorin Bulevardin puoleisella sivulla.

Käyttösuunnitelman yhteydessä tulee selvittää käytön tekniset tarpeet. Torin toistuvaan käyttöön myyntialueena tulee varautua niin, että siellä ovat valmiina esim. tarpeelliset sähköliitännät torimyyjien käytössä.

Hietalahden torille on laadittu erillinen hankeohjelma.

Kampin metroaseman aukio

Kampin metroaseman ympäristö muodostuu osittain Kampin metroaseman tontista ja osittain katualueista. Metroaseman pohjoispuolella tontti liittyy Salomonkadun jaksoon välillä Fredrikinkatu–Runeberginkatu ja eteläpuolella Metroaseman ja Energialaitoksen pääkonttorin väliseen kujaan.

Salomonkadun puolella on bussien 39 ja 39 A sekä bussien 41, 45 ja 47 sekä yöbussilinjojen 100 N, 130 N ja 140 N pysäkit. Alue on toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti epämääräinen ja jäsentymätön ja edellyttää sekä toiminnallista että kaupunkikuvallista selkeyttämistä yhtenäisenä aukiona.

Salomonkadun ja Runeberginkadun kiertoliittymän kääntösäde on linja-autoille liian ahdas ja näin ollen linja-autot ajautuvat osittain liittymää kiertäville jalkakäytäville ja pyöräteille. Linja-autoilla on suora pääsy Salomonkadulle, mutta mentäessä metroaseman vieressä oleville pysäkeille linja-autot joutuvat ajamaan kiertoliittymästä suoraan jalkakäytävän ja pyörätien yli ja sitä kautta pysäkeille.

Salomonkadulta lähdettäessä linja-autot ajavat puolestaan suoraan suojatielle, joka ylittää Fredrikinkadun. Suunniteltaessa kohdetta täytyy julkisen liikenteen vaatima tila ja liittyminen muuhun katuverkostoon ottaa huomioon.

Kampin metroaseman aukiosta on katualueiden osalta laadittu erillinen hankeohjelma.

Kunnostuskohteet

Kartta kohdassa 7.1, Kunnostuskohteet.

Mannerheiminaukio

Mannerheiminaukio on kokonaan tonttia. Aukion Mannerheimintien puoleisella sivulla oleva jalkakäytävä on päällystetty epätasaisin noppakivin, mistä syystä jalankulkijat käyttävät pyörätietä. Pyörätien viereen tulisi tehdä sileäpintainen jalkakäytävä aukion noppakiviä sileämmistä luonnonkivistä.

Mannerheiminaukio on asemakaavassa lähes kokonaan tonttia.

7.4. Puistot

Puistojen kehittämisen ja hoidon periaatteet

Suunnittelualueen puistot ja niiden toiminnot ovat pääosin hyvin vakiintuneita ja toimivia. Puistoja hoidetaan nykyisellään hyvin. Lapinlahden puistikossa on roskaisuutta ja ajoittain huonokuntoisia istutuksia.

Historiallisten kohteiden tyypillisten ominaispiirteiden säilyminen pyritään turvaamaan, jotta kaupunkikuva pysyy monimuotoisena ja historialliset kerrostumat näkyvät siinä. Kasvillisuutta uudistetaan noudattaen kasvillisuuslinjauksen ohjeita sekä korostamalla historiallisten puistojen luonnetta kasvivalinnoilla.

Erityistä huolellisuutta tulee noudattaa uudistettaessa puistoalueita. Sijoittelussa, materiaalivalinnoissa ja rakenteissa tulee huomioida alueen historiallinen luonne. Suunnitelmien kaupunkikuvaan sovittaminen on tehtävä yhteistyössä Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston suunnittelutoimiston, kaupunginmuseon ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Puistojen toimintojen sijoittelussa tulee pyrkiä lieventämään meluhaittoja.

”Vanhan kirkkopuiston muinaismuistolailla suojelluille haudoille tehdään restaurointi- ja hoitosuunnitelma ja haudoissa kasvavat rakenteita vaurioittavat puut poistetaan. Restauroinnin ja hoidon suunnittelu tehdään yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa.

Esteettömyys

Eri-ikäisten ihmisten tarpeet otetaan huomioon. Toimenpiteitä esteettömyyden parantamiseksi tehdään erityisesti puistoissa, jotka sijaitsevat lasten ja vanhusten palveluiden läheisyydessä. Leikkialueet peruskorjataan esteettömiksi. Työmiehen puistikon esteettömyyttä parannetaan poistamalla pieniä tasoeroja.

Melu- ja pölyhaittojen lieventäminen

Helsingin kaupungin Ympäristökeskus on julkaissut raportin ”Herkkien kohteiden ja ilmanlaatu ja melutilanne” (2009). Raportissa on kartoitettu Helsingin päiväkotien, leikkipaikkojen, koulujen, vanhainkotien ja koulujen ympäristöjen ilmanlaatua ja melutilannetta. Keskustan ja Kampin alueella melua ja pölyä on kaikilla leikkipaikoilla.

Meluhaittojen lieventämiseksi leikkipaikkojen melunsuojausta on pyrittävä parantamaan sekä Työmiehenpuistikossa että Lastenlehdossa. Jatkossa meluhaitat on otettava toimintoja suunniteltaessa entistä paremmin huomioon, ja niitä tulee pyrkiä aktiivisesti lieventämään. Ilmanlaatua voidaan parantaa suojaistutuksilla ja toimintojen oikealla sijoituksella.

Ylläpitoluokkamuutokset

Suunnittelualueen puistot on hoidettu yleisesti ottaen hyvin. Alueen viheralueiden hoitoluokat säilytetään ennallaan.

Nykyisen koirapuiston (käyttö- ja suojaviheralue A3) ylläpitoluokan muutos tarpeen mahdollisesti tulevaisuudessa.

Puistojen palvelut ja toiminnot

Suunnittelualueelle ei ehdoteta toimintojen tai palveluiden muutoksia. Lapinlahden puistikon koira-aitauksen siirtämistä toiseen paikkaan tutkitaan jatkosuunnittelussa. Jatkosuunnittelussa tutkitaan myös mahdollisuutta siirtää osa leikkipaikoista hiljaisempiin paikkoihin.

VALITUT PUISTOKOHTEET

Perusparannuskohteet

- Lapinlahden puistikon perusparannus
- Vanhan kirkkopuiston puukujanne ja suojaistutukset
- Lönnrotin puistikon kiveyksen kunnostus
- Työmiehen puistikon sisäänkäynti ja melusuojaus

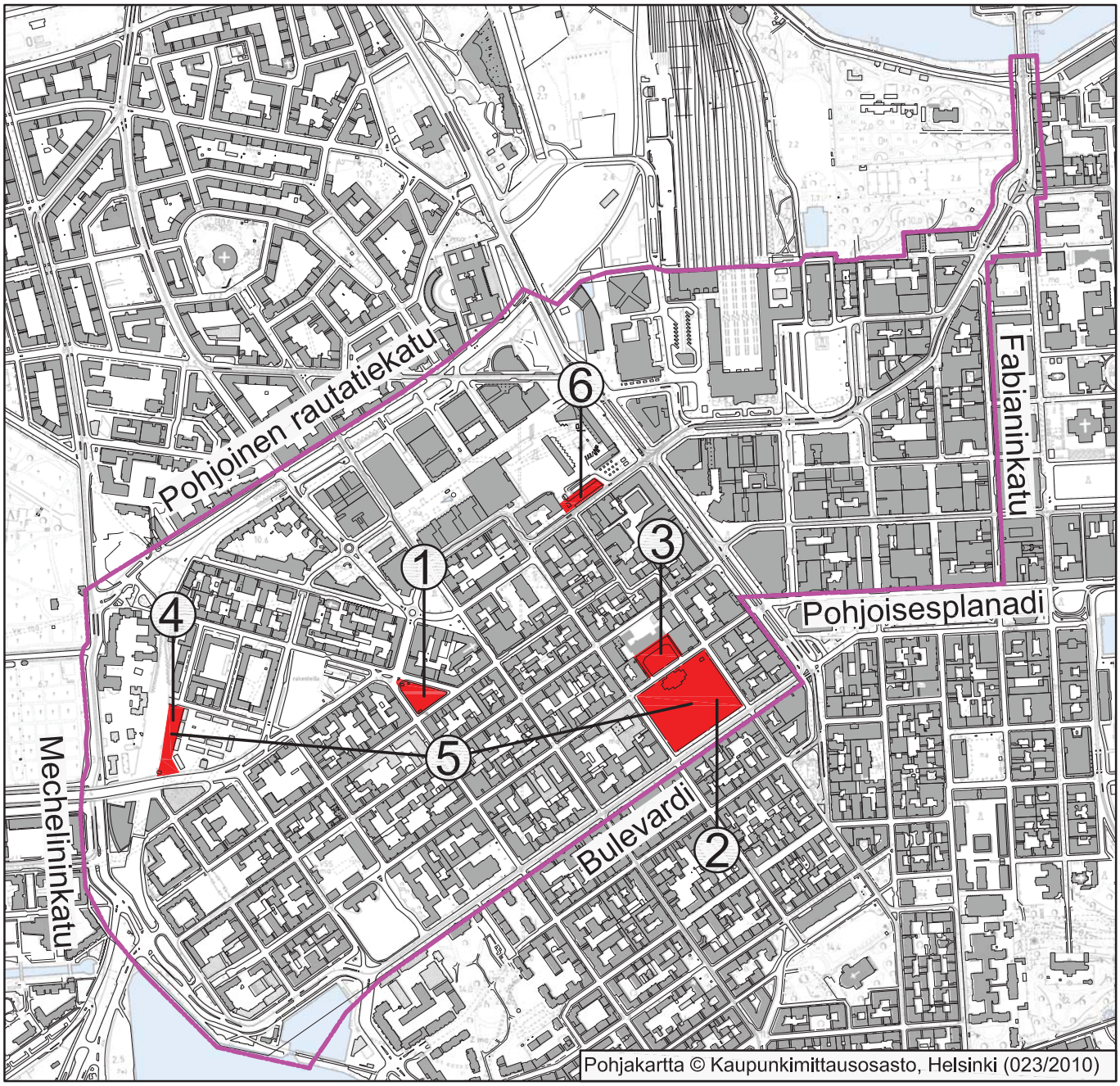

Kohteissa merkittäviä puutteita

Perusparannuskohteet:

1. Lapinlahden puistikon perusparannus

2. Vanhan kirkkopuiston puukujanne ja suojaistutukset

3. Lönnrotin puistikon kiveyksen kunnostus

4. Työmiehen puistikon sisäänkäynti ja melusuojaus

Kunnostuskohteet:

5. Työmiehen puistikon jaVanhan kirkkopuiston leikkipaikat

Ensikunnostuskohteet:

6. Simonpuistikko

Suunnittelu-alueen raja

Puistojen perusparannus- ja kunnostuskohteet sekä ensikunnostuskohteet.

Kunnostuskohteet

- Työmiehen puistikon ja Vanhan kirkkopuiston leikkipaikat

Ensikunnostuskohteet

- Simonpuistikko

7.5. Jatkosuunnittelutarpeet

Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnitteluviraston kanssa yhteistyössä olisi kehitettävä keskustan tapahtumien ja toimintojen sijoittamisen koordinoimiseksi suunnittelu ja ohjeistus yleisille alueille. Käyttöpaineet keskustassa kasvavat vuosi vuodelta. Nyt Helsingistä puuttuu kokonaisvaltainen suunnitelma yleisten alueiden käytöstä keskustassa. Kasvavia toimintoja ovat esimerkiksi

- pyöräpysäköinnin sijoitussuunnitelma ja pysäköintiratkaisut
- turistiliikenne, pysäkit ja pysäköinti keskustassa
- turisteille suunnatut palvelut, informaatiokioskit ym.
- tapahtumat
- kioskit
- terassit
- muu kaupallinen toiminta

Asemakaavoitusta edellyttäviä toimenpiteitä ei tullut esille.

Liikennesuunnittelu

Aluesuunnitelmatyön yhteydessä on tullut esille monia liikennesuunnittelua edellyttäviä tarpeita sekä asukaspalautteessa että maastokartoituksen yhteydessä. Kampin metroaseman ympäristön parannustoimenpiteet edellyttävät alueen liikennejärjestelyjen tarkistamista ja kokonaisvaltaista suunnittelua perusparannuksen yhteydessä. Pyöräteiden linauksessa on todettu parannustarvetta Töölönlahdenkadulla Elielinaukion kohdalla, Kaivokadulla Rautatientorin kohdalla ja Arkadiankadun itäpääs-

sä. Kaistajärjestelyihin liittyviä toiveita on esitetty Lönnrotinkadulle, Vilhonkadulle ja Läntiselle Teatterikujalle. Jalkakäytävien levennystä toivotaan Mechelininkadulle ja Mannerheimintielle Mannerheiminaukion kohdalle. Tarkemmin kohdassa 4.3.

Pyöräilyväylien ja pyöräpysäköinnin järjestämistä keskustassa on suunniteltava käyttäjä lähtöisesti. Erityisesti pyöräpysäköinnin järjestämisessä on huomioitava riittävä ja tiheä pysäköintiverkosto sekä sen sovittaminen kaupunkikuvaan. Pyöräpysäköintipaikkojen suunnittelussa on huomioitava myös ylläpidon ratkaisut ja esteettömyys.

Rakennusviraston ylläpidon kehittämistarpeet

Elielinaukion pyöräpysäköinnin ylläpito ja hallinta vaatii uusia ratkaisuja. Nyt hylätyt polkupyörät tukkivat telineet, ja pysäköinti on muuttunut hallitsemattomaksi. Väärässä paikassa olevat pyörät haittaavat esteettömyyttä. Pyöräpysäköintiin tulee suunnitella uusia ratkaisuja, jotta tällainen hallitsematon pyöräpysäköinti saadaan hallintaa. Tällaisia toimia voivat olla esimerkiksi pyörätelineiden väliaikainen tyhjentäminen hylätyistä pyöristä.

Opastuksen parantaminen

Yhtenäistä opastus- ja informaatiojärjestelmää Helsingin kulttuurikeskustaan on valmisteltu jo pitkään. Hallintokuntien yhteinen työryhmä laati asiasta selvityksen 2006. Selvityksessä esitetään pilottihankkeen käynnistämistä. Sivistys- ja henkilötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja on antanut selvityksen tiedoksi ja mahdollisen pilottihankkeen käynnistämiseksi talous- ja suunnittelukeskukselle 18.12.2007.

Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhlavuotta (2012) valmisteleva työryhmä on ottanut opastuksen suunnittelun osaksi vuoden ohjelmaa. Helsingille aihe on ajankohtainen myös World Design Capital 2012 -vuoden tähden. Kaupunginhallitus on hyväksynyt ohjelman linjaukset.

Rakennusvirasto käynnistää järjestelmän suunnittelun yhteis-

työssä talous- ja suunnittelukeskuksen kanssa. Asiaa valmistelemaan on kutsuttu kokoon eri hallintokuntien edustajien työryhmä. Tarkoituksena on käynnistää pilottihanke aikaisemman selvityksen pohjalta.

Pilottihankkeen tavoitteena vuosina 2011–2013 on kerätä käyttäjäkokemuksia, tuottaa palvelukonsepti sekä laatia hankeohjelma opastejärjestelmän suunnittelulle. Pilotin jälkeen pidemmän aikavälin tavoitteena on luoda yhtenäinen opasteiden ja informaatiotaulujen sekä niihin liittyvien rakenteiden yhtenäinen, omaleimainen tuoteperhe, joka palvelee kaikkia käyttäjäryhmiä ja hallintokuntia.

Kesäkukat ja kausikasvit

Kausikasvi-istutusten suunnittelua tulisi kehittää, niin että istutusten ilme historiallisen keskustan alueella olisi tyyliltään ja väritykseltään eri aikakausien hengen mukainen. Istutussuunnitelmat voidaan ohjelmoida muutaman vuoden sykleissä. Myös juhla-aikoina käytettäviä istutussuunnitelmia voitaisiin kehittää. Tähtitornivuorelle suunniteltu uudistettava muotoistutus Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina juhlavuoden 2012 kunniaksi on tästä hyvä esimerkki.

Valaistus

Kausivalaistus on alueella yleistynyt ja se on varsin hajanaista. Valaistuksen taiteellinen taso ei kaikissa kohteissa vastaa keskustan arvokasta statusta. Pimeään aikaan valaistus on voimakas maisemakuvan tehokeino. Kausivalaistukselle on luotava kaupunkikuvallinen ohje ja taiteelliset tavoitteet. Näin kehitetään keskustan maisemakuvaa. Myös kausivalaistuksen ajalliset ratkaisut kuten valaistuksen rytmi ja valaistuksen ajankohdan pituus tulisi ohjeistaa viihtyisään maisemakuvaan sopiviksi.

Tapahtumat

Talous- ja suunnittelukeskus on laatinut Helsingin kaupungin tapahtumajärjestämisen toimintalinjat vuonna 2011. Linjauksessa

on asetettu tavoitteeksi luoda tapahtumapaikkakohtainen ohjeistus osaksi sähköistä asiointipalvelua. Helsingin Internet-sivuille on tehty ohje, johon on koottu mm. keskeisimpien tapahtumaalueiden kartat, turvallisuussuunnitelmat, aiemmin teetetyt meluselvitykset ja muuta järjestäjien työtä helpottavaa materiaalia. Sähköisen asiointijärjestelmän kautta voi tapahtuman järjestäjä hakea maankäyttö- ja muita viranomaislupia sähköisesti.

Ohjeistusta tulee täydentää myös tiedoilla eri tapahtumapaikkojen luonteiden asettamista rajoituksista. Arvokkaissa ympäristöissä järjestettävien tapahtumat kaipaavat selkeää ohjeistusta, jotta arvoympäristöt säilyvät. Selkeä ohjeistus helpottaa neuvontaa lupa-asioissa sekä selkeyttää lupien hakuprosessia. Kaupallisia toimijoita tulee kohdella taspuolisesti tapahtuma paikkojen myöntämisessä. Nykyisellään selkeää linjaa ei ole toimijoiden tasapuolisessa kohtelun toteuttamiseksi.

Terassit, kioskit ja myynti yleisillä alueilla

Helsingin kioskiensijoitteluohje on poistunut vanhentuneena käytöstä 2010 elintarvikelain uudistuttua. Uusi päivitetty linjaus kioskien sijoittumisesta kaupunkirakenteeseen on valmisteilla. Yleisten alueiden kaupallinen käyttö on yleensä osoitettu asemakaavassa. Tästä poiketen myönnetään kaupallista toimintaa varten lupia kioskeille, myyntikojuille tai autoille sekä ravintoloiden ja kahviloiden terasseille.

Kioskipaikat tulee määritellä suunnitellusti. Suunnittelussa tulee huomioida turvallisuus, esteettömyys, kaupunkikuva ja viihtyisyys. Kioskipaikat tulee kilpailuttaa tasapuolisesti yrittäjien kesken.

Kaupallisten toimintojen paine on kasvanut merkittävästi keskusta alueilla. Terassien lisääntyessä tulisi tehdä katukohtaiset ohjeet terassien sijoittelusta. On myös huolehdittava yrittäjien tasapuolisesta kohtelusta. Ohjeistusta tarvitaan esteettömyyden, turvallisuuden, riittävä jalankulkutilan, ylläpidon ja kaupunkikuvan huomioimisesta sijoittelussa.

8. KUSTANNUKSET

8.1. Rahoitustarve

Kartoituksessa havaittujen puutteiden perusteella laskettiin alueen rahoitustarve eli se summa, joka tarvittaisiin havaittujen epäkohtien korjaamiseksi. Kustannukset laskettiin Hola-hankeosalaskentasovelluksella.

Kaikkien kartoitettujen kohteiden kustannukset ovat yhteensä 7 940 000 euroa (alv 0 %). Tästä kunnostuskohteiden osuus on 475 000 €, kiireellisten kunnostuskohteiden 45 000 € ja investointien 6 490 000 €. Tilaajatehtävien osuus kokonaissummasta on 930 000 € sisältäen suunnittelu- sekä rakennuttamis- ja omistajatehtävät.

8.2. Kustannusraami

Kiireelliset kunnostuskohteet ovat yhteensä noin 45 000 €, josta:
Kadut yhteensä 36 000 €

- Kaisaniemenkadun suojatie 9 000 €
- Vilhonkadun sadevesikaivo 1 000 €
- Pohjoisen Rautatiekadun eteläinen jalkakäytävä 7 000 €
- Unioninkadun jalkakäytävä ja pyörätie 11 000 €
- Hietalahdenkadun jalkakäytävä 8 000 €

Puisto yhteensä 9 000 €

- Simonpuistikko 9 000 €

Investoinnit ovat yhteensä noin 6 490 000 €, josta:
Kadut yhteensä 6 060 000 €

- Bulevardi 5 230 000 €
- Hietalahdentori 260 000 €
- Kampin metroaseman ympäristö 340 000 €
- Teatterikujat 80 000 €
- Malminkadun jalkakäytävä ja ajoradan reuna 140 000 €
- Mannerheiminaukion jalkakäytävä 10 000 €

Puistot yhteensä 430 000 €

- Lapinlahden puistikon perusparannus 120 000 €
- Vanhan kirkkopuiston puukujanne ja suojaistutukset 60 000 €
- Lönnrotin puistikon kiveyksen kunnostus 140 000 €
- Työmiehen puistikon sisäänkäynti ja melusuojaus 110 000 €

Kustannukset katualueilla 20112–2021

yhteensä 6 466 000

Hinnat eivät sisällä arvonlisäveroa tai tilaajatehtävien osuutta.

- Pinnoitteiden uusiminen 370 000 €
- Kaisaniemenkadun suojatie 9 000 €
- Vilhonkadun sadevesikaivo 1 000 €
- Pohjoisen rautatiekadun eteläinen jk 7 000 €
- Unioninkadun jk ja pp 11 000 €
- Hietalahdenkadun jk 8 000 €
- Bulevardi 5 230 000 €
- Hietalahdentori 260 000 €
- Kampin metroasema 340 000 €
- Teatterikujat 80 000 €
- Malminkadun jk ja ajoradan reuna 140 000 €
- Mannerheiminaukion jalkakäytävä 10 000 €

Kustannukset viheralueilla 2012–2021

Yhteensä 544 000 €

Hinnat eivät sisällä arvonlisäveroa tai tilaajatehtävien osuutta.

- Vanhan kirkkopuiston leikkipaikan perusparantaminen 62 000 €
- Työmiehen puistikon leikkipaikan perusparantaminen 43 000 €
- Simonpuistikko 9 000 €
- Lapinlahden puistikon perusparannus 120 000 €
- Vanhan kirkkopuiston puukujanne ja suojaistutukset 60 000 €
- Lönnrotin puistikon kiveyksen kunnostus 140 000 €
- Työmiehen puistikon sisäänkäynti ja melusuojaus 110 000 €

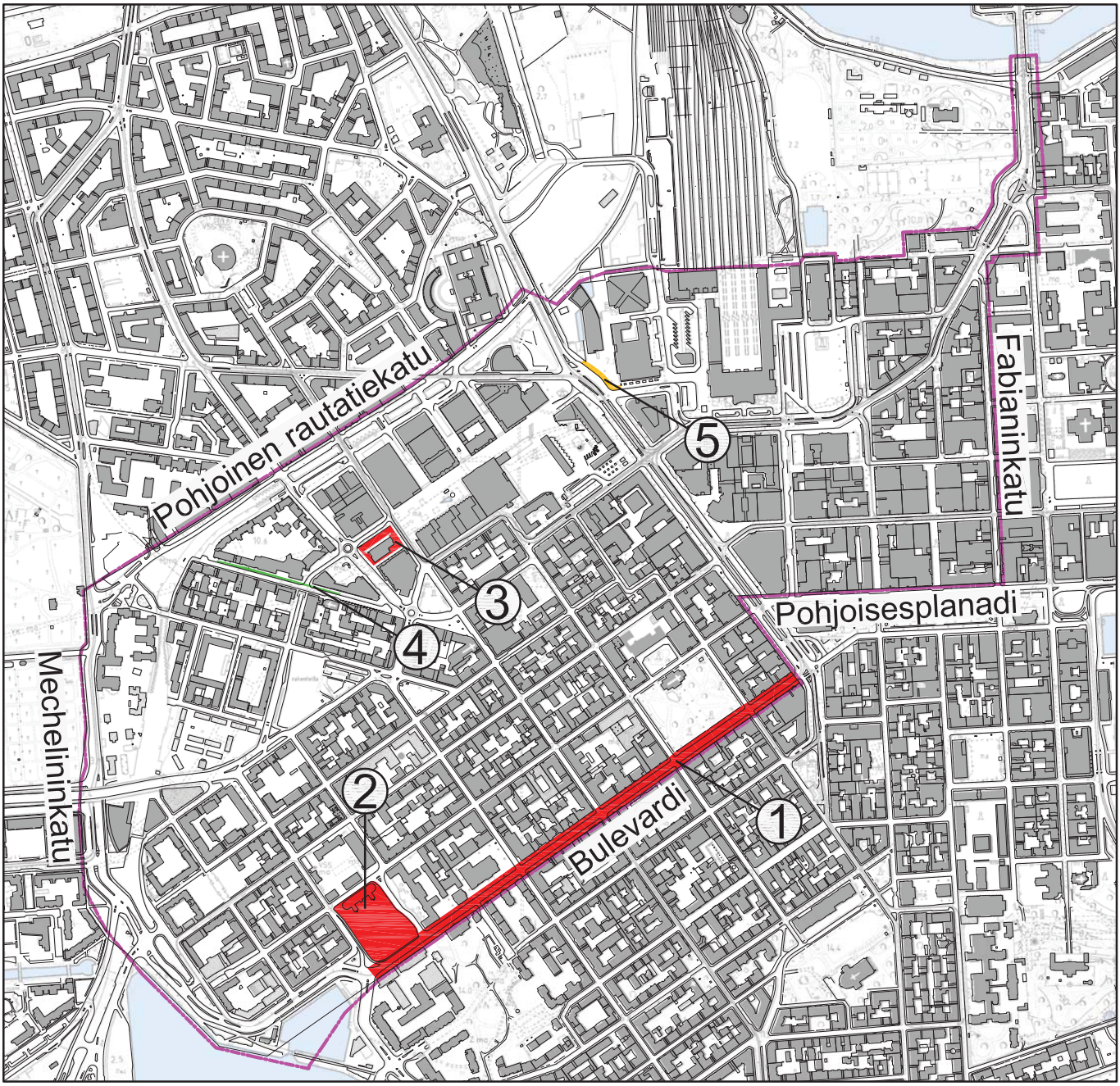

Perusparannuskohteet:
1. Bulevardi

2. Hietalahden tori

3. Kampin metroaseman ympäristö

Kunnostuskohteet:
4. Malminkadun puiden uusiminen

5. Mannerheiminaukio, jalkakäytävä

Kunnostuskohteet:
4. Malminkadun puiden uusiminen

5. Mannerheiminaukio, jalkakäytävä

Suunnittelu-alueen raja

Suunnittelu -alueen raja

9. KOHDEKOHTAISET SUUNNITELMAT

Aleusuunnitelman yhteydessä laaditiin tärkeimmistä kohteista hankeohjelmat rahoituksen ohjelmoinnin tueksi. Kohdeiden suunnitelmissa on esitetty hankkeiden tavoitteita, reunaehtoja ja lähtökohtia.

Viereisellä sivulla hankeohjelmiin valitut kadut, torit, katuviherkohteet ja puistot.

9.1. Bulevardi

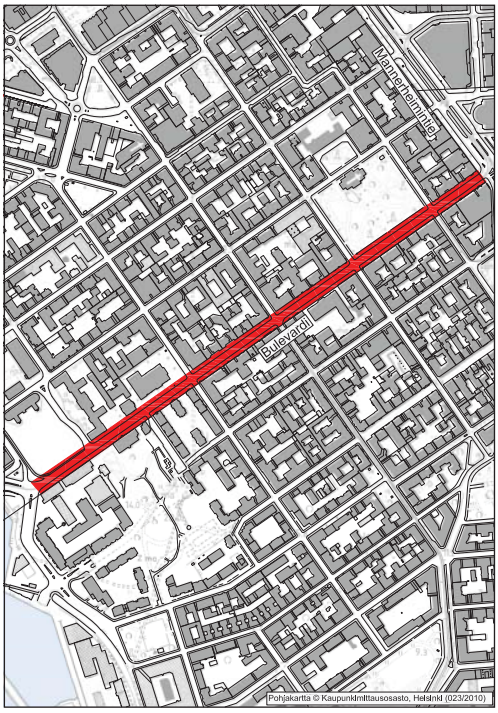

katutyyppi
puistokatu
katutilan käyttö
1 ajorata, jk+pp molemmin puolin
liikennemuodot
moottoriliikenne, raitiotie, kävely, pyöräily
istutukset
puita
valaistus
riippuva valaistus
pintamateriaali
ajoradalla luonnonkivi,
kevyen liikenteen väylillä AB,
erotuskaistalla luonnonkivi
reunatuet
luonnonkivi
kaavamerkintä

Kohteen kuvaus

Bulevardi on vilkasliikenteinen katu, jolla on joukkoliikennettä, kevyttä liikennettä ja ajoneuvoliikennettä. Ajoneuvojen läpiajoa on rajoitettu. Raitiovaunupysäkit sijaitsevat keskellä katua ja ne on tarkoitettu väliaikaisiksi. Polkupyöräilijöiden ja jalankulkijoiden kulku on erotettu toisistaan. Erotus on hoidettu keskellä kulkevalla puurivistöllä. Puurivistö on alun perin koostunut lehmuksista, mutta niitä on osittain uusittu vaahteroilla 1970-luvulla. Puut ovat huonokuntoisia ja kaventavat polkupyöräilijöiden kaistan paikoitellen jopa alle 1,0 m levyiseksi. Pintamateriaalit ovat kuluneita ja vaurioituneita.

Käyttäjien toivomukset

Käyttäjäkyselyn mukaan Bulevardi on hyvin suunniteltu ja hyvin toimiva, mutta todettiin myös huonokuntoisuutta ja puutteita kuivatuksessa. Osa vastaajista toi esille kunnostus- ja hoitotoimenpidetarpeita. Katualueista Bulevardi nousee selvästi hienoimpana kohteena Esplanadin jälkeen.

Tavoitteet

Tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta jäsentelemällä eri liikennemuodot selkeästi erilleen toisistaan ja parantaa katuympäristyön laatua niin, että se vastaa alueen kulttuurihistoriallista merkitystä ja arvoa.

Toimenpiteet

Jalankulku- ja pyöräilykaistat erotellaan kummallakin puolella ka-

tua ilman välikaistoja. Erotuskaista tulee kevyen liikenteen ja kadun väliin ja sille sijoitetaan raitiovaunupysäkit. Puurivit kadun molemmin puolin uusitaan. Kohteen korjauksen yhteydessä uusitaan myös maanalaiset johdot, laitteet, vesi-, viemäri- ja hulevesiputket kaivoineen yms. Myös kohteen valaistus uusitaan.

Bulevardin suunnittelussa ja rakentamisessa noudatetaan esteettömyyden perustason ohjeistusta.

9.2. Kampin metroaseman ympäristö ja Salomonkadun länsipää

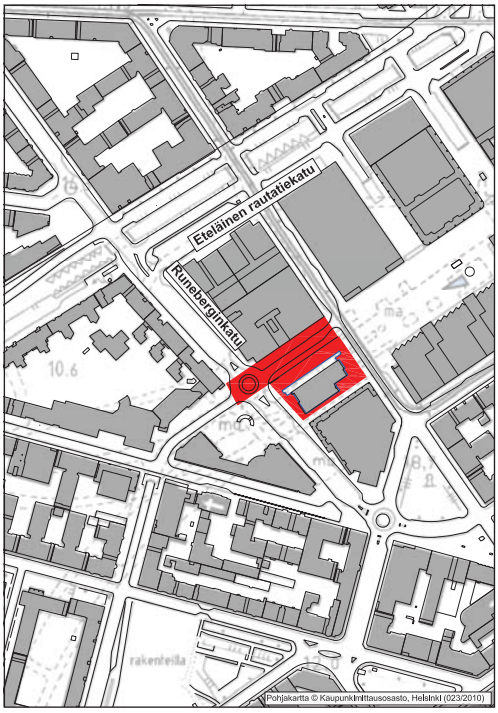

katutyyppi
katu
katutilan käyttö
1 ajorata, jk(pp?) molemmin puolin
liikennemuodot
moottoriliikenne, bussi, kävely, pyöräily
istutukset
-
valaistus
pylväsvalaisimet 8 m
pintamateriaali
AB, luonnonkivilaatta
reunatuet
luonnonkivi (punainen graniitti)
kaavamerkintä
katu (+ tontti)

Kohteen kuvaus

Alue koostuu Salomonkadun ja Kampinkujan jaksoista välillä Runeberginkatu–Fredrikinkatu. Niiden välille jää Kampin metroaseman tontti, joka liittyy Salomonkatuun muodostaen aukiomaisen tilan. Aikiolla on bussien päätepysäkkejä. Ajoyhteys Runeberginkadulta terminaalialueelle on liian ahdas ja bussit joutuvat usein koukkaamaan jalankulkualueen kautta ja ajo terminaalialueelta Fredrikinkadulle johtaa suoraan suojatielle. Alue on toiminnallisesti selkiytymätön ja yleisilmeeltään heikkolaatuinen.

Käyttäjien toivomukset

-

Tavoitteet

Terminaalialue pysäkkilaitureineen ja ajoyhteyksineen selkeytetään ja alueen ilme nostetaan niin, että se vastaa laadultaan lähiympäristön ja muun ydinkeskustan korkeaa tasoa. Kevyen liikenteen turvallisuutta parannetaan huomioimalla linja-autojen kulkureitit ja niiden vaatima tila liittymäalueilla.

Toimenpiteet

Alueelle laaditaan yleissuunnitelma, jonka yhteydessä määritellään alueen toiminnalliset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet yhteistyössä Kampin metroaseman tontin omistajan (HKL) kanssa. Alueen pysäkkilaiturit ja päällysteet uusitaan asfaltti ja luonnonkivipäällystein ja ajoyhteydet ympäröiville kaduille parannetaan. Suunniteltaessa kohdetta täytyy julkisen liikenteen vaatima tila ja liittyminen muuhun katuverkostoon ottaa huomioon.

Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa noudatetaan esteettömyyden erikoistason ohjeistusta.

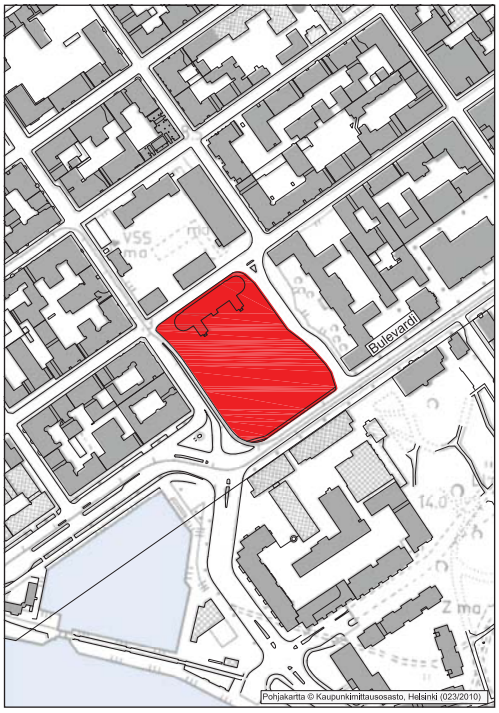

katutyyppi
tori
katutilan käyttö
toritoiminnat, pysäköinti, huoltoliikenne
valaistus
aukiovalaisin, pylväs 1 x 12–15 m
pintamateriaali
luonnonkivilaatta, kenttäkivi
reunatuet
luonnonkivi (punainen graniitti)
kaavamerkintä
tori

9.3. Hietalahden tori

Kohteen kuvaus

Tori jakautuu toiminnallisesti kolmeen osa-alueeseen. Hietalahden hallin ympäristössä on hallin ja torin huoltotoimintoihin liittyvää huoltotoimintaa ja mm. maan alle sijoitetut jätesäiliöt. Kirpputoritoiminta on vakiintunutta varsinaisella torialueella torin keskiosassa ja torin Bulevardin puoleisella sivulla on pysäköintialue. Toiminta-alueiden rajat ovat epäselviä ja toiminnat ovat osittain sekoittuneet. Torin päällysteet ovat huonokuntoisia ja materiaalirajat epämääräisiä varsinaisen torialueen ja pysäköintialueen rajassa. Torin valaistus ei vastaa alueen vaatimuksia.

Käyttäjien toivomukset

Käyttäjäkyselyssä tori tuotiin esille erityisen hienona kohteena. Alue on huonokuntoinen ja siellä on liian vähän kalusteita.

Tavoitteet

Tavoitteena on torin toiminnallinen selkeyttäminen ja mahdolisesti uusien toimintojen mahdollistaminen torilla sekä torialueen liittäminen ympäröiviin katualueisiin niin, että saapuminen torille on luontevaa ja esteetöntä kaikista saapumissuunnista. Lisäksi tavoitteena on torinalueen yleisilmeen ja laatutason nostaminen alueen historiallista ja kaupunkikuvallista arvoa vastaavaksi.

Toimenpiteet

Toritila jäsennetään toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti päällystemateriaaleilla ja rakenteilla (reunatuet, pollarit) toimintoja tukevaksi kokonaisuudeksi.

Pysäköintialueen vanha kenttäkiveys kunnostetaan ja varsinaisen torialue päällystetään luonnonkivilaatoin. Valaistus uusitaan torin käyttöä ja kaupunkikuvallisia vaatimuksia vastaavaksi.

Hietalahden torin suunnittelussa ja rakentamisessa noudatetaan esteettömyyden perustason ohjeistusta.

9.4. Malminkadun puiden kasvuolosuhteiden parantaminen

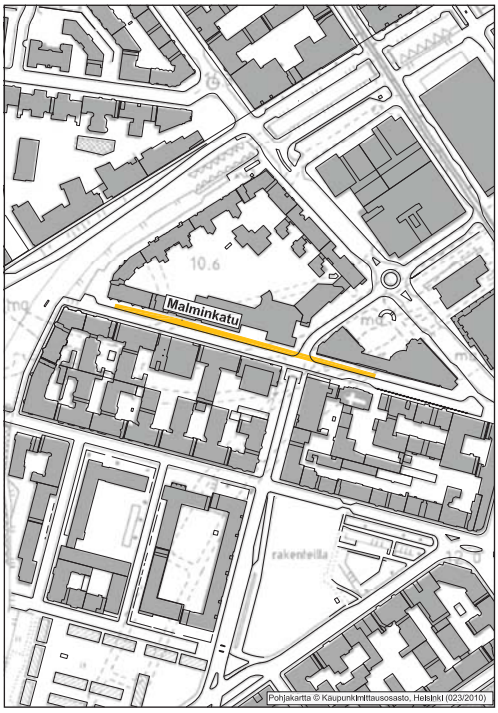

katutyyppi
tonttikatu
katutilan käyttö
1 ajorata, jk+pp molemmin puolin
valaistus
riippuva valaistus
pintamateriaali
asvaltti, jk+pp osittain betonikivi
reunatuet
luonnonkivi, punainen graniitti
kaavamerkintä
katu

Kohteen kuvaus

Välillä Runeberginkatu–Eteläinen Rautatiekatu kadun pohjoispuolella jalkakäytävän reunassa on yhtenäinen jalavarivistö, 22 puuta. Lisäksi eteläpuolella on kaksi puuta suojatien molemmin puolin. Puut ovat keskenään samanikäisiä. Ongelmia on kaksi: kasvualustat ovat tiivistymässä/-neet pahasti, koska maanpinta on voimakkaasti painunut puiden tyvessä. Syynä tähän lienee se, että kasvualustat on rakennettu 150 x 150 x 100 puulaatikoihin, jotka ovat nyt lahonneet. Juuristoritilät on tuettu em. laatikoiden päälle, ja ne ovat nyt maan varassa. Puiden väleihin pysäköidyt autot ovat painaneet ritilät ja maan pinnan huomattavasti ympäristöään alemmas ja tiivistäneet kasvualustan. Kasvualustat olisivat joka tapauksessa liian pienet suurikasvuisten puiden kasvua varten.
Toinen ongelma on rungonsuojusten puuttuminen. Alun perin sellaiset todennäköisesti on ollut, mutta käytetty malli ei ole kestänyt, vaan rikkoutuneet suojukset on täytynyt poistaa. Nykytilanteessa puut saavat jatkuvasti runkovaurioita pysäköinnin tai kunnossapidon seurauksena. Tämä aiheuttaa niille ennen pitkää sieni-infektioita, jotka lyhentävät odotettavissa olevaa elinikää entisestään.
Lisäksi Salomonkadun joukkoliikennetunnelin kohdalla on pensasistutus betonisessa istutusaltaassa. Allas on rikkoutunut ja muutenkin nuhruinen, pensaat osittain varsin huonossa kunnossa.

Tavoitteet

Tavoitteena on saada hyvän kokoisiksi kasvaneiden jalavien elinolosuhteita parannettua ja niiden elinikää pidennettyä. Pensasistutusten ilmettä kohennetaan. Näin säilytetään katu viihtyisänä ja vehreänä.

Toimenpiteet

Puiden kasvualustat uusitaan. Poistetaan niiden tiivistynyt, hapeton kasvualusta imumenetelmällä ja korvataan riittävän kokoisella kantavalla kasvualustalla. Samalla uusitaan rikkonaiset juuristoritilät ja varustetaan puut uusilla, riittävän tukevilla rungonsuojuksilla. Rakennetaan uusi istutusallas Salomonkadun

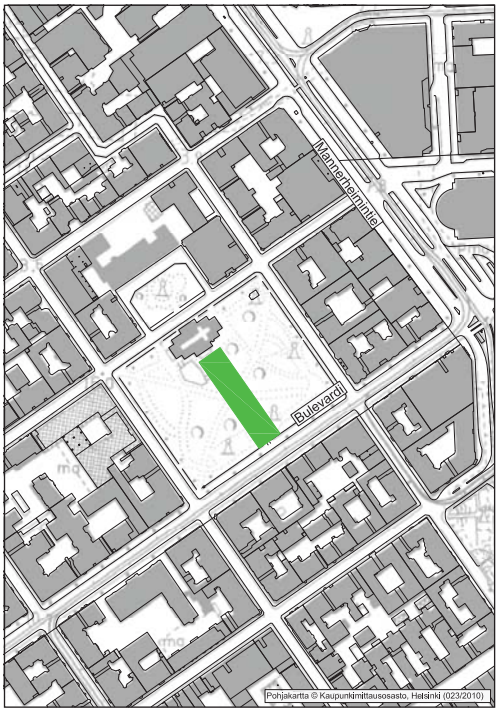

katutyyppi
puisto
katutilan käyttö
-
valaistus
matalilla puistovalaisimilla
pintamateriaali
nurmi, kivituhka
reunatuet
-
kaavamerkintä
historiallinen puisto

tunnelin päälle ja istutetaan uudet pensaat.

9.5. Vanhan Kirkkopuiston puukujanteen uusiminen

Kohteen kuvaus

Vanha kirkkopuisto on arvokas historiallinen puisto Vanhan kirkon edustalla, ja se on keskustan suosituimpia oleskelupuistoja. Puistoa hoidetaan edustuspuistona. Keskeisen pääkäytävän puukujanne on uudistettu vuosikymmeniä sitten. Puuistutukset ovat juurtuneet vinoon ja kasvavat huonosti. Puukujanne vaatii uudistamista.Puistossa sijaitseva Vanha kirkko on Helsingin toiseksi vanhin kirkko.

Leikkipaikan kalusteet ovat kuluneita ja aita tummunut. Huonokuntoiset penkit on poistettu kesällä 2010.

Vanhat rakenteet ja muistomerkit ovat muinaismuistolain suojelemia. Puistossa on runsaasti penkkejä istuskeluun ja tilaa nurmella oleskeluun. Vanha puusto luo myös mahdollisuuden oleskella varjossa. (Nummi, 2010).

Puistojen viimeisin kunnostustyö on toteutettu vuosina 1977–1999. Tavoitteena oli puistojen historiallisen arvon korostaminen ja vanhojen muotoaiheiden säilyttäminen.

Tavoitteet
Tavoitteena on säilyttää vakiintuneen puiston arvo ja sen viihtyisyys kasvillisuuden hoidolla ja uusimisella sekä kalusteiden vähittäisellä uusimisella. Puistossa noudatetaan esteettömyyden perustason ohjeistusta.

Toimenpiteet

Pääkäytävän puukujanne uusitaan. Penkkejä lisätään ja leikkipaikka kunnostetaan.

10. LÄHTEET

Esplanadi, Esplanaden, The Esplanade - Helsinki, Helsingfors, Henrik Lilius, Anders Nyborg A/S International Publishers Ltd / Akateeminen Kirjakauppa, 1984.

Kivi-Helsinki, Luonnonkiven käyttö katupäällysteenä, Ulla-Kirsti Junttila, Helsingin kaupunki Rakennusvirasto, julkaisu v. 2001.

Liikekeskustan esteettömyyssuunnitelma, Helsingin kaupunki Rakennusvirasto, julkaisu v. 2007.

Helsingin katuverkon meluntorjuntaselvitys.

Keskustan ja Kampin katupuuselvitys, Minna Terho, Helsingin kaupunki Rakennusvirasto, keskeneräinen.

Heinänen Jouni, Kantakaupungin nivelet, HKR, 2009.

Herkkien kohteiden ilmanlaatu ja melutilanne, Helsingin kaupungin Ympäristökeskuksen julkaisu, 2009.

Nummi Elina, Vihreät sylit, HKR, 2010.

Lumen vastaanottopaikat, Selvitys 2010:16.

LIITE: KAMPIN JA KESKUSTAN LUMILOGISTIIKKA

Yleistä lumilogistiikkaselvityksestä

Tässä lumilogistiikkaselvityksessä on esitetty suunnittelualuetta (Kamppi–Keskusta) lähimmät viralliset Helsingin lumenvastaanottopaikat sekä niiden varapaikat. Lisäksi on tutkittu pieniä väliaikaisia lumen sijoituspaikkoja suunnittelualueelle. Tarkastelussa on sovellettu selvitystä lumen vastaanottopaikoista (HKR julkaisut 2010:16).

Pienet väliaikaiset vastaanottopaikat on tyypitelty kahteen luokkaan niiden käyttöajan mukaan (pitkäkestoiset ja lyhytkestoiset). Pienissä sijoituspaikoissa ei huomioida etäisyyttä asunnoista, kouluista ja päivähoidosta, mutta sijoituspaikkojen valinnassa tulee ottaa huomioon yleinen turvallisuus. Pienimmillään pitkäkestoinen väliaikainen lumen sijoituspaikka voi olla 400 neliömetriä.

Viralliset lumenvastaanottopaikat Helsingissä

Helsingissä on nykyisin kahdeksan virallista lumen vastaanottopaikkaa. Näistä viisi sijaitsee maalla (Herttoniemi, Malmi, Maununneva, Oulunkylä, Vuosaari), yksi on merivastaanottopaikka (Hernesaari) ja kaksi lumensulatusallasta (Viikki, Kyläsaari). Viralliset vastaanottopaikat on esitetty *kuvassa 1*.

Virallisista lumenvastaanottopaikoista Kampin ja Keskustan aluetta lähimpänä sijaitsee Hernesaari (merivastaanottopaikka), Kyläsaari ja Viikki (lumensulatusaltaita). Lähimmät varapaikat ovat Rajasaari ja Hakaniemi. Rajasaareen ja Hakaniemeen ei ole enää viime vuosina otettu lunta vastaan, mutta ne on päätetty pitää silti mukana tässä selvityksessä.

Hernesaari, kuvaus ja kapasiteetti

Hernesaaren lumen vastaanottopaikka sijaitsee Hernesaarenlaiturilla aivan niemen kärjessä, helikopterikentän ja teollisuusalueen naapurina. Lumikuormat kaadetaan suoraan mereen ja

periaatteellisella tasolla vastaanottopaikan kapasiteetti on rajaton. Lumenkaatoa mahtuu suorittamaan kerrallaan 3–4 kuormaautoa. Vastaanottopaikka on auki ympäri vuorokauden ja se on miehittämätön. Laskutusta ja valvontaa varten paikalla on puomit ja tunnistimet sekä neljä kameraa. Hernesaareen tuodaan lunta erityisesti kantakaupungin, Munkkiniemen ja Lauttasaaren alueelta, mutta se toimii varapaikkana myös Kyläsaaren ja Viikin vastaanottopaikoille. (HKR julkaisut 2010:16)

Kyläsaari, kuvaus ja kapasiteetti

Kyläsaaren lumen vastaanottopaikka on vanhan jätevedenpuhdistamon allas, joka sijaitsee Kyläsaarentien varressa olevalla teollisuusalueella. Altaan syvyys on kuusitoista metriä ja se on jaettu kahtia väliseinällä. Kaato tapahtuu kolmesta aukosta. Altaassa on pumput, jotka kuljettavat sulamisvedet puhdistetun jäteveden purkuputkeen. Altaan suuaukoilla on reunukset ja verkkoaidat; raskaat ajoneuvot kolhivat usein altaan rakenteita. Allas tyhjennetään ja ruopataan loppukesästä. Kyläsaaren ollessa kiinni autot ohjataan Herttoniemen vastaanottopaikalle. (HKR julkaisut 2010:16)

Viikki, kuvaus ja kapasiteetti

Viikin lumen vastaanottopaikka on avoin uoma, johon johdetaan puhdistettua jätevettä Viikinmäen jätevedenpuhdistamolta. Uoma levenee tasausaltaaksi, josta vesi virtaa pumppausasemalle ja siitä edelleen puhdistetun jäteveden purkutunneliin. Allas on reunustettu rauta- ja verkkoaidalla ja viereisestä merenlahdesta sen erottaa lisäksi maakannas. Altaaseen johdettavan veden lämpötila on noin 8–9 ºC ja lisäksi virtaus edistää lumen sulamista. Vastaanottopaikka sijaitsee teollisuusalueella ja se on auki ympäri vuorokauden. Vastaanottopaikan alue on aidattu ja lisäksi paikalla on puomi, tunnistimet sekä tallentava valvontakamera. Vastaanottopaikka on periaatteessa miehittämätön, mutta sinne tehdään valvontakäyntejä aika ajoin. Vesi ei saa päästä nousemaan altaan reunojen yli. Vastaavan työntekijän mukaan näin on tapahtunut vain kerran. Veden juoksutukseen altaasta suoraan mereen tarvitaan Ympäristökeskuksen lupa. (HKR julkaisut 2010:16)

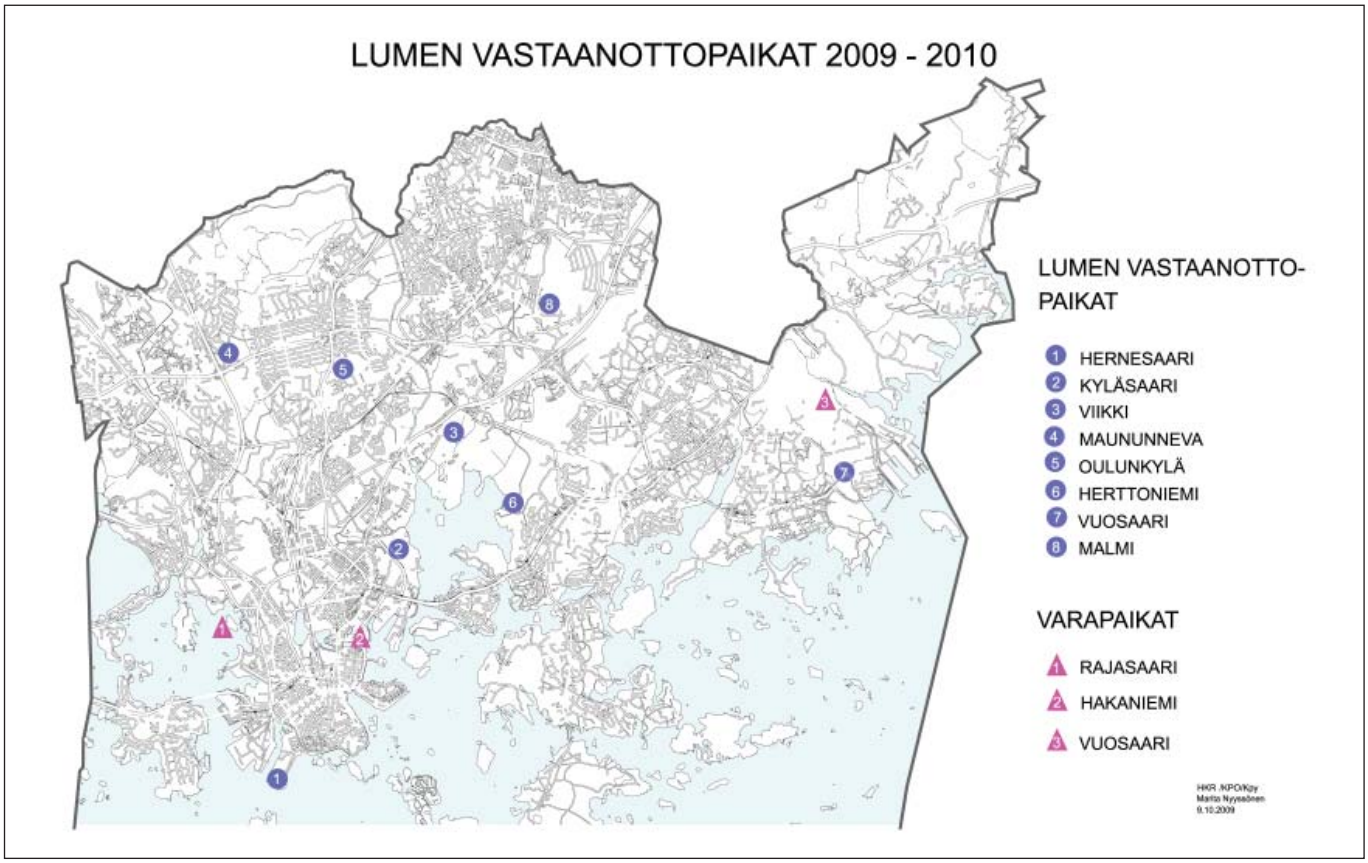

Kuva 1. Lumen vastaanottopaikat Helsingissä (HKR julkaisut 2010:16).

Pienet väliaikaiset lumenkasauspaikat

Kampin ja keskustan alueelta osoitetaan katualueiden lumitilojen lisäksi paikallisia, väliaikaisia lumenkasauspaikkoja. Näin pystytään paremmin varautumaan sellaisia talvia varten, jolloin lunta on erityisen paljon eikä lunta ehditä kuljettamaan virallisille vastaanottopaikoille riittävän nopeasti tai niiden vastaanottokapasiteetti ei riitä.

Tällaisia kohteita voivat olla tietyntyyppiset viheralueet, rakentamattomat tontit ja vain kesäkäytössä olevat urheilukentät tai torit. Väliaikaiset vastaanottopaikat on tyypitelty kahteen luokkaan niiden käyttöajan mukaan: pitkäkestoiset sijoituspaikat, joilla lumen annetaan sulaa paikalleen sekä lyhytkestoiset sijoituspaikat, joilta lumi kuljetetaan pois mahdollisimman pian. (HKR julkaisut 2010:16)

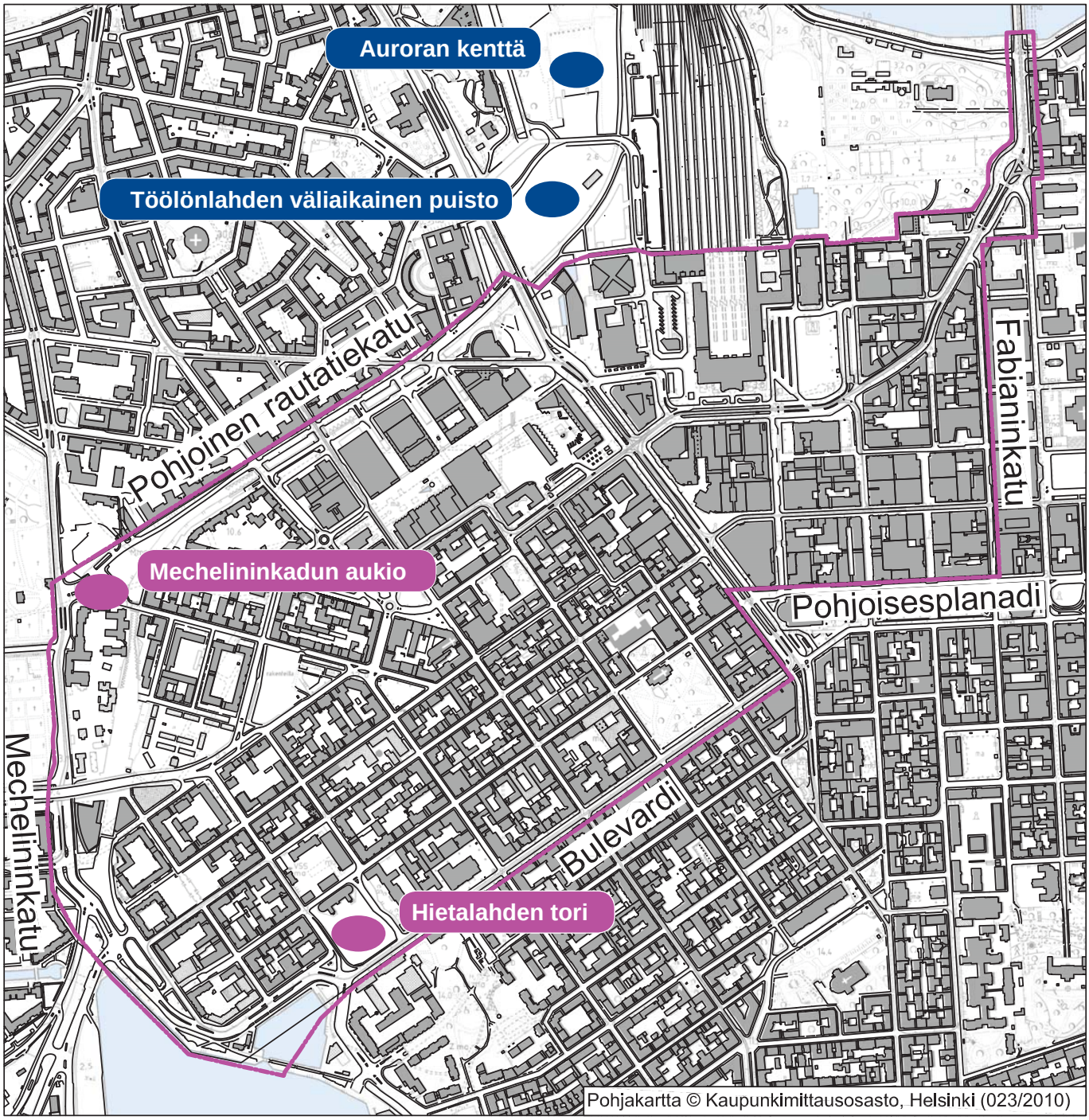

Kuva 2. Lyhytkestoiset sijoituspaikat.

Kantakaupungin viheralueet/torit/aukiot ovat luonteeltaan sellaisia, että ne eivät sovellu pitkäkestoiseen lumen sijoittamiseen. Väliaikaiseen, lyhytkestoiseen sijoitukseen soveltuvan alueen kriteerit ovat (HKR julkaisut 2010:16):

- Kaupungin maanomistus
- Toimiva ajoyhteys
- Aukea paikka (ei pysyviä rakenteita tai varjeltavaa kasvillisuutta)
- Etäisyys asuinalueista, kouluista ja päiväkodeista vähintään 200 m
- Sivummalla sijaitseva, vähäisemmällä käytöllä oleva puisto, viheralue tai kenttä
- Ei edustuspuisto tai kaupunkikuvallisesti keskeinen rakennettu puisto (hoitoluokat)

Suunnitelma-alueelta löytyy kaksi toria/aukiota, joita voidaan hyödyntää lyhytaikaiseen sijoitukseen *(kuva 2)*:

- Hietalahden tori
- Mechelininkadun aukio

Muun kantakaupungin alueelta löytyy kaksi lumen lyhytkestoiseen sijoittamiseen soveltuvaa paikkaa *(kuva 2):*

- Auroran kenttä
- Töölönlahden väliaikainen puisto

Muut lumitilat

Lunta aurataan myös katujen lumitiloihin ja muihin sopiviin paikkoihin pienehköjä määriä. Näitä lumitiloja on useimpien katujen ja viheralueiden laidoilla, ja niitä ei ole aluesuunnitelmassa erikseen selvitetty. Periaatteena on, ettei lunta aurata alueille, joilla on arvokkaita tai helposti vaurioituvia rakenteita, puita tai arvokasta puutarhakasvillisuutta tai luontoaluetta. Myös liikenteen

näkemäalueet ja pelastusreitit pidetään vapaina, samoin hulevesijärjestelyjen toimivuudesta on huolehdittava.

Lumenkasauspaikkojen esivalmistelut ja jälkityöt

Lumenkasauspaikkojen esivalmistelusta ja jälkitöiden suorittamisesta tulee huolehtia alla mainittujen periaatteiden mukaisesti. Urakoitsijan kanssa on kuitenkin pidettävä katselmus lumenkasauspaikoista sekä ennen talvikautta ja talvikauden jälkeen. Näin voidaan varmistua, että esivalmistelut hoidetaan ajoissa, alueiden erityispiirteet huomioon ottaen ja että jälkityöt tulee hoidettua asianmukaisesti.

Esivalmistelut syksyllä:

- Urakoitsijan kanssa on pidettävä katselmus lumenkasauspaikoista. Katselmuksessa sovitaan tarvittavista suojauksista ja kevyenliikenteen järjestelyistä.
- Jos lumikasoja joudutaan sijoittamaan rakenteiltaan tai kasvillisuudeltaan aralle alueelle, suojeltavat kohteet suojataan tai osoitetaan varoitusmerkein.
- Tarvittaessa paikalta poistetaan ajoesteet ja alue siistitään.

Jälkityöt keväällä:

- Kevätsiivous mm. hiekan ja roskien poisto
- Mahdollisten rikkoontuneiden rakennepintojen, varusteiden ja liikennemerkkien korjaus
- Nurmipintojen uusiminen ja muun kasvillisuuden jälkihoito esim. pensaiden leikkaus
- Mahdollisten ajoesteiden uudelleen asentaminen
- Jälkitöiden toteutuminen tarkistaminen

HELSINGIN KAUPUNKI
RAKENNUSVIRASTO
PL 1500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

KUVAILULEHTI

Tekijä(t)
Anu Kiiskinen, Marko Jylhänlehto, Jyrki Ulvila, Ulla-Kirsti Junttila, Anne Kasari, Jouko Waris, Iida-Maria Rantanen

Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa
Anu Kiiskinen

Nimeke	Mistä julkaisua saa (henkilö ja huone)
Keskustan ja Kampin aluesuunnitelma 2012–2021	Rakennusviraston asiakaspalvelu, Kasarmikatu 21 Anu Kiiskinen

Sarjan nimeke
Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2011:7

Sarjanumero	Julkaisuaika
	2011
Sivuja	Liitteitä
118	1 (6 sivua)
ISBN	ISSN
Kieli koko teos	Yhteenveto
suomi	suomi, ruotsi

Tiivistelmä

Keskustan ja Kampin aluesuunnitelma 2012–2021 on rakennusviraston laatima suunnitelma alueen kehittämis-visioista ja ylläpidosta seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. Suunnitelma perustuu selvitykseen yleisten alueiden nykytilasta, asukas- ja kunnossapitotarpeista.

Suunnittelualueeseen kuuluvat Kampin ja Kluuvin kaupunginosien alueet, jotka rajautuvat etelässä Pohjois-esplanadiin ja Bulevardiin, Lännessä Hietalahdenrantaan ja Mechelininkatuun, pohjoisessa Pohjoiseen Rautatienkatuun ja idässä Unioninkatuun ja Fabianinkatuun. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita.

Aluesuunnitelman avulla kohdennetaan alueen kunnossapidon ja rakentamisen määrärahoja. Suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys.

Suunnittelun lähtökohtana ovat käyttäjäkysely, lähtötietoanalyysit sekä kunto- ja tarvekartoitus. Asukkaiden kokemuksia ja tarpeita on kartoitettu käyttäjäkyselyllä ennen suunnittelua. Lähtötietoanalyysi perustuu tietoihin alueen maastosta, rakennuskannasta, väestöstä. Maastossa tehdyssä kunto- ja tarvekartoituksessa tarkastellaan koko alueen maisemakuvan kokonaispiirteitä sekä kunnostus- ja kehittämistarpeita. Maastossa on tarkistettu kulkuyhteyksien, esteettömyyden, puhtaanapidon, kalustuksen ja palvelujen toimivuutta ja laatua sekä alueiden ylläpitoluokitusta päivitys- ja muutostarpeineen. Osasta peruskorjaus- ja kunnostuskohteista laadittiin hankeohjelmat. Suunnitelmassa toteutettaviksi esitetyistä toimenpiteistä laskettiin kustannusarviot.

Keskusta ja Kamppi ovat kerroksellista, tiiviisti rakennettua kantakaupunkia, jossa viheralueet ovat tyypillisesti pieniä korttelipuistoja. Alueella sijaitsee useita kansallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisia ympäristöjä. Esitetyillä toimenpiteillä pyritään säilyttämään ja vahvistamaan kaupunginosan ominaispiirteitä ja korjaamaan havaittuja puutteita. Tavoitteena on taata katujen, torien ja aukioiden laatu ja viihtyisyys sekä kulkureittien toimivuus, turvallisuus ja esteettömyys.

Perusparannuskohteiksi valittiin kohteita, joiden toimivuuden ja ympäristön laadun parantaminen edellyttävät huomattavan suuria toimenpiteitä. Merkittävimmät katujen ja aukioiden peruskorjauskohteet ovat Bulevardi, Hietalahden tori ja Kampin metroaseman ympäristö. Merkittävä peruskorjattava katuviherkohde on Malminkadun katupuiden uudistaminen. Suurimmat puistojen peruskorjauskohteet ovat Lönnrothin puiston historiallisen kiveyksen kunnostaminen, Vanhan kirkkopuiston pääkäytävän puukujanteen uudistaminen sekä Vanhan kirkkopuiston ja Työmiehenpuistikon leikkipaikkojen peruskorjaus. Lisäksi on esitetty monia pienempiä kunnostuskohteita.

Suunnitelmassa esitetään myös useita jatkosuunnittelutarpeita. Tällaisia ovat mm. tapahtumajärjestämisen ohjeistusta ja koordinointia koskeva suunnittelu, opastuksen parantaminen ja pyöräilytoimintojen verkoston suunnittelu.

Avainsanat
Aluesuunnitelma, Kamppi, Helsingin keskusta

UDK